

Organizația
Internațională
a Muncii

PROTECȚIE
SOCIALĂ

Extinderea securității sociale a agricultorilor în Republica Moldova

Rezultate și recomandări ale studiului privind
evaluarea securității sociale pentru agricultori

Extinderea securității sociale a agricultorilor în Republica Moldova

Rezultate și recomandări ale studiului privind
evaluarea securității sociale pentru agricultori

Publicațiile Biroului Internațional al Muncii se bucură de protecția drepturilor de autor în baza Protocolului 2 la Convenția Universală privind Drepturile de Autor. Reproducerea unor fragmente scurte din aceste publicații este însă permisă, cu condiția menționării sursei. Cererile pentru obținerea drepturilor de reproducere sau traducere se vor face în adresa ILO Publications (Drepturi și Licențe), Biroul Internațional al Muncii, CH-1211, Geneva 22, Elveția sau prin e-mail: rights@ilo.org. Biroul Internațional al Muncii se bucură să primească astfel de solicitări.

Bibliotecile, instituțiile și alți utilizatori înregistrați la organizațiile care se ocupă de protecția drepturilor de reproducere pot face copii de pe aceste materiale în conformitate cu autorizațiile care le sunt emise în acest scop. Vizitați www.ifrro.org pentru a găsi organizația responsabilă de acordarea drepturilor de reproducere în țara dumneavoastră

Extending the social security coverage for farmers in the Republic of Moldova: findings and recommendations based on the social security assessment survey / International Labour Organization; ILO DWT and Country Office for Central and Eastern Europe. – Budapest: ILO, 2016

Extinderea securității sociale a agricultorilor în Republica Moldova: rezultate și recomandări ale studiului privind evaluarea securității sociale pentru agricultori / Organizația Internațională a Muncii; Echipa OIM de Suport Tehnic pentru Munca Decentă și Biroul de Țară pentru Europa Centrală și de Est – Budapesta: OIM, 2016

ISBN: 978-92-2-031084-7 (print) ; 978-92-2-031085-4 (web pdf)

International Labour Organization; ILO DWT and Country Office for Central and Eastern Europe

social security reform / farmer / survey / Moldova, Republic

02.03.1

ILO Cataloguing in Publication Data

Denumirile utilizate în publicațiile OIM, care sunt în conformitate cu practica Națiunilor Unite, precum și prezentarea materialului în aceste publicații nu implică expresia vreunei opinii, oricare ar fi aceea, din partea Biroului Internațional al Muncii cu privire la statutul juridic al unei țări, zone sau teritoriu, sau al autorităților sale, sau cu privire la delimitarea frontierelor sale.

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în articole, studii și alte lucrări le revine exclusiv autorilor, iar publicarea lor nu constituie o susținere de către Biroul Internațional al Muncii a opiniilor exprimate în ele.

Referirile la denumiri de firme, produse și procese comerciale nu implică aprobarea acestora de către Biroul Internațional al Muncii, precum și orice nementiune a unei anumite firme, a unui produs sau proces comercial nu este un semn de dezaprobare.

Publicațiile și produsele electronice ale OIM pot fi obținute prin librării și platforme digitale de distribuție majore sau comandate direct de la ilo@turpin-distribution.com. Pentru informații adiționale, vizitați site-ul nostru: www.ilo.org/publns sau contactați ilopubs@ilo.org.

Cuprins

Cuvînt înainte.....	iii
Rezumat	v
1. Politici existente de securitate socială pentru fermieri	1
1.1. Strategii naționale de dezvoltare a agriculturii și mediului rural	1
1.2. Contribuțiile de asigurări sociale	1
1.3. Pensiile pentru lucrătorii din sectorul agrar	3
1.4. Contribuțiile de asigurare medicală	5
1.5. Impozitarea.....	6
1.6. Suportul și subvențiile de stat	7
2. Constatările de bază ale studiului.....	9
2.1. Aspecte metodologice	9
2.2. Venitul gospodăriei.....	12
2.3. Utilizarea terenurilor de pământ deținute în proprietate	17
2.4. Asigurarea socială	19
2.5. Asigurarea medicală și accesul la servicii de sănătate	24
2.6. Alte programe.....	33
3. Rezumat și concluzii	35
3.1. Situația actuală privind acoperirea de securitate socială a fermierilor.....	35
3.2. Provocări în extinderea securității sociale pentru fermieri.....	36
3.3. Politici și strategii de extindere a acoperirii de securitate socială pentru fermieri.....	38
3.4. Concluzii	40
Anexa 1. Chestionarul sondajului.....	43
Anexa 2. Discuții de grup	49
Anexa 3. Practici internaționale de protecție socială a fermierilor.....	53
Referințe.....	57
Anexa statistică	59

Lista tabelelor, figurilor și boxelor

Tabelul 1.	Cotele de contribuții de asigurări sociale pe categorii, 2010–15	2
Tabelul 2.	Indicatori cheie privind pensiile pentru limită de vîrstă, 2011–14.....	4
Tabelul 3.	Primele de asigurare medicală în funcție de categorie, 2008–2015	5
Tabelul 4.	Compoziția respondenților studiului în funcție de caracteristicile cheie	10
Tabelul 5.	Distribuția respondenților în funcție de ocupație și principalele surse de venit.....	13
Figura 1.	Venitul anual cîștigat de întreaga familie	12
Figura 2.	Procentul venitului în numerar după realizarea producției agricole în funcție de zonă	14
Figura 3.	Disponibilitatea venitului permanent în funcție de ocupația respondenților	15
Figura 4.	Perioada anului cu cel mai mare/mic venit (proprietari de pămînt).....	16
Figura 5.	Lună a anului fără venit.....	16
Figura 6.	Forma de proprietate sub care este înregistrat terenul de pămînt în funcție de zonă	17
Figura 7.	Distribuția suprafeței de pămînt în funcție de statutul terenului	18
Figura 8.	Culturi crescute pe terenul de pămînt (răspuns multiplu)	18
Figura 9.	Numărul membrilor de familie care achită contribuții de asigurări sociale în funcție de ocupația respondenților	19
Figura 10.	Numărul membrilor de familie care achită contribuții de asigurări sociale în funcție de venitul familiei	20
Figura 11.	Motive de neachitare a contribuțiilor de asigurări sociale în funcție de ocupația respondenților.....	20
Figura 12.	Motive de neachitare a contribuțiilor de asigurări sociale în funcție de venitul familiei ...	21
Figura 13.	Volumul pensiei necesar pentru a acoperi cheltuielile de bază în funcție de venitul familiei	22
Figura 14.	Disponibilitatea de a plăti contribuții mai mari pentru a beneficia de o pensie mai mare în funcție de venitul familiei	22
Figura 15.	Deținerea poliței de asigurare medicală în funcție de ocupația respondenților.....	24
Figura 16.	Numărul membrilor de familie cu asigurare medicală în funcție de ocupația respondenților	25
Figura 17.	Numărul membrilor de familie cu asigurare medicală în funcție de venitul familiei ...	25
Figura 18.	Statutul social al persoanelor care dețin poliță de asigurare medicală în funcție de ocupația respondenților	26
Figura 19.	Statutul social al persoanelor care dețin poliță de asigurare medicală în funcție de venitul familiei	26
Figura 20.	Motive de deținere a poliței de asigurare medicală în funcție de ocupația respondenților.....	27
Figura 21.	Motive din care nici un membru de familie nu deține poliță medicală în funcție de ocupația respondenților	27
Figura 22.	Motive din care nici un membru de familie nu deține poliță medicală în funcție de venitul familiei	28
Figura 23.	Surse de informație cu privire la reducerea contribuției de asigurare medicală (răspuns multiplu)	29
Figura 24.	Utilizarea serviciilor de asistență medicală în funcție de vîrstă.....	29
Figura 25.	Utilizarea serviciilor de asistență medicală în funcție de venitul familiei	30
Figura 26.	Cheltuielile din buzunarul propriu pentru asistență medicală în funcție de vîrstă.....	30
Figura 27.	Cheltuielile din buzunarul propriu pentru asistență medicală în funcție de venitul familiei	31
Figura 28.	Distanța pînă la cel mai apropiat punct medical în funcție de zonă.....	31
Figura 29.	Distanța pînă la cel mai apropiat spital în funcție de zonă.....	32
Figura 30.	Incidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale în rîndul membrilor familiei în ultimii trei ani în funcție de ocupația respondenților.....	32
Boxă.	Campania de sensibilizare privind ocuparea informală a forței de muncă și munca nedeclarată în Republica Moldova în 2016.....	41

Cuvînt înainte

În contextul actualei crize economice și instabilității politice și ținînd cont de procesul de îmbătrînire a populației, Republica Moldova se confruntă cu o sarcină dificilă de a menține o bună funcționare a sistemului de protecție socială, care ar asigura accesul efectiv la asistența medicală de bază și securitatea venitului pentru toți. În acest scop, „Protecție socială și condiții de muncă mai bune” reprezintă una din prioritățile Programului de Țară privind Munca Decentă recent adoptat pentru Republica Moldova pentru perioada 2016–2020.

În Republica Moldova, agricultura reprezintă un sector economic esențial. El a reprezentat 14% din PIB și în cadrul acestui sector au fost angajate 30,5% din forța de muncă în 2014. Cu toate acestea, fermierii și lucrătorii angajați în sectorul agricol reprezintă în prezent unul dintre cele mai dezavantajate grupuri. Sectorul agricol este caracterizat de una din cele mai mari ponderi a ocupării informale. În Moldova, mai mult de 80% din lucrătorii din sectorul agricol activează în mod informal. Muncitorii din agricultură și în special fermierii din zonele rurale nu sunt acoperiți în mod adecvat în cadrul sistemului de securitate socială.

Există o serie de avantaje în extinderea securității sociale pentru fermieri. Cu toate acestea, spre deosebire de angajații din sectorul formal, extinderea acoperirii lucrătorilor agricoli se confruntă cu numeroase provocări, din cauza vulnerabilității specifice cu care se confruntă aceștia. Venitul lor depinde de condițiile climatice și naturale imprevizibile. Munca agricolă este adesea mai periculoasă decît alte activități. De aceea este foarte important ca acest grup să beneficieze de protecție socială adecvată.

În acest context, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, împreună cu instituțiile de securitate socială, au solicitat asistența tehnică a OIM în formularea recomandărilor de politici privind extinderea acoperirii de securitate socială pentru fermieri.

Politicile și strategiile eficiente pentru extinderea acoperirii de securitate socială pentru fermieri trebuie să se bazeze pe o analiză aprofundată a grupurilor-țintă și pe evaluarea necesităților de securitate socială ale acestora, precum și a serviciilor existente. Cu acest scop, un studiu de evaluare a securității sociale a fost realizat în noiembrie 2015, pentru a colecta date primare cu privire la condițiile de viață, structura veniturilor gospodăriei, precum și referitor la nivelul actual de acoperire cu securitate socială a fermierilor.

Prezentul raport a fost elaborat în cadrul proiectului OIM coordonat de către Kenichi Hirose, Specialist principal în Protecția Socială, Echipa Tehnică OIM de Suport a Muncii Decente și Oficiu de Țară pentru Europa Centrală și de Est Budapesta. Sondajul și interviurile au fost realizate de Centrul de Investigații Sociologice și Marketing (CBS–AXA) din Chișinău. Ultima versiune a raportului a fost finalizată sub supravegherea lui Kenichi Hirose. Comentarii tehnice au fost oferite de Departamentul Protecție Socială al OIM Geneva. Ala Lipciu, coordonatorul național OIM în Moldova, și Victor Gîlcă, coordonator național de proiect, au oferit asistență de valoare pe tot parcursul desfășurării proiectului și în procesul de pregătire a acestui raport. Daria Copîl, fost stagiar la OIM DWT/CO–Budapesta a oferit asistență statistică și editorială în procesul de finalizare a acestui raport. Athena Bochanis a oferit servicii de editare în limba engleză.

Raportul este organizat după cum urmează. Capitolul 1 rezumă politicile de securitate socială existente și politicile fiscale aferente pentru fermieri. Capitolul 2 prezintă principalele constatări ale sondajului statistic și ale discuțiilor de grup. Capitolul 3 prezintă problemele cheie în procesul de extindere a acoperirii de asigurare socială pentru fermieri și analizează implicațiile politice. Trei Anexe completează raportul cu explicații detaliate privind problemele tehnice. Anexa 1 include chestionarele studiului. Anexa 2 rezumă întrebările puse în cadrul discuțiilor de grup. Anexa 3 prezintă studii de caz ale sistemelor de securitate socială pentru fermieri din câteva state membre ale UE. În cele din urmă, Anexa Statistică prezintă tabelele cu rezultatele detaliate ale cercetării statistice.

Avem încredere în faptul că recomandările de politici elaborate în baza unor dovezi prezentate în acest raport vor contribui la dezvoltarea unei politici naționale pentru asigurarea unui nivel adecvat al securității sociale pentru toți în Republica Moldova.

Budapesta, Iunie 2016

Antonio Graziosi

Director
Echipa Tehnică OIM de Suport
a Muncii Decente și Oficiu de Țară
pentru Europa Centrală și de Est
Budapesta

Kenichi Hirose

Specialist principal în Protecția Socială
Echipa Tehnică OIM de Suport
a Muncii Decente și Oficiu de Țară
pentru Europa Centrală și de Est
Budapesta

Rezumat

În contextul actualei crize economice și instabilității politice și ținând cont de procesul de îmbătrânire a populației, Republica Moldova se confruntă cu o sarcină dificilă de a menține o bună funcționare a sistemului de protecție socială, care ar asigura accesul efectiv la asistența medicală de bază și securitatea venitului pentru toți.

În Republica Moldova, agricultura reprezintă un sector economic esențial. Cu toate acestea, fermierii și lucrătorii angajați în sectorul agricol reprezintă în prezent unul dintre cele mai dezavantajate grupuri. Sectorul agricol este caracterizat de una din cele mai mari ponderi a ocupării informale. Muncitorii din agricultură și în special fermierii din zonele rurale nu sunt acoperiți în mod adecvat în cadrul sistemului de securitate socială.

Cu toate că există o serie de avantaje în extinderea securității sociale pentru fermieri, implementarea acestui proces se confruntă cu numeroase provocări. Venitul lor depinde de condițiile climatice și naturale imprevizibile. Munca agricolă este adesea mai periculoasă decât alte activități. Din cauza acestor vulnerabilități, este foarte important ca acest grup să beneficieze de protecție socială adecvată.

Pentru a elabora politici și strategii eficiente pentru extinderea acoperirii de securitate socială pentru fermieri, un studiu de evaluare a securității sociale a fost realizat în noiembrie 2015. Studiul a colectat date primare cu privire la condițiile de viață, structura veniturilor gospodăriei, precum și referitor la nivelul actual de acoperire cu securitate socială de la 869 persoane din Moldova. Studiul a fost completat de o serie de discuții de grup cu fermierii și angajatorii din sectorul agricol.

Constatările de bază ale studiului

Venitul gospodăriei

Gospodăriile fermierilor obțin venituri foarte mici. De fapt, 66,8% din gospodăriile respondenților câștigă un venit anual de 25.000 de lei sau mai puțin, iar pentru 67,0% din gospodării mai puțin de 20% din veniturile din agricultură sunt plătite în numerar.

Agricultura este principala sursă de venit doar pentru 19,1% din gospodăriile respondenților. Veniturile din salarii reprezintă principala sursă de venit pentru 29,7% din gospodării. La fel, 42,5% din gospodării depind de pensii și alocații sociale.

Sondajul a confirmat, de asemenea, caracterul neregulat și sezonier al veniturilor gospodăriilor de fermieri. Numai 51,0% din gospodăriile respondenților dispun de venit permanent și mulți fermieri sunt pensionari. În cazul fermierilor, doar 23,8% primesc venit permanent. În timp ce 52,5% din gospodării primesc cel mai mare venit în perioada de recoltare, 63,0% câștigă cel mai mic venit în timpul iernii. Multe gospodării nu primesc nici un venit în perioada din decembrie până în februarie.

Asigurarea socială

Angajații din sectorul agricol sunt asigurați în mod obligatoriu de sistemul de asigurări sociale. Cota contribuției pentru angajații din sectorul agricol este cu un punct procentual mai mică decât cea pentru angajații din sectoarele non-agricole.

Contribuția pentru fermieri este stabilită la nivelul de 25% din contribuția fixă pentru lucrătorii pe cont propriu. Cu toate acestea, când în anul 2009 principiul de asigurare a fermierilor a fost schimbat de la obligatoriu la benevol, aproape toți fermierii (99,3%) au încetat să achite contribuții de asigurări sociale. Cu toate că fermierii și lucrătorii pe cont propriu au posibilitatea de achitare retroactivă a contribuțiilor de asigurări sociale pentru a obține dreptul la pensie pentru limită de vîrstă, această opțiune este rar utilizată.

Rezultatul sondajului arată că în 25,9% din gospodăriile respondenților nici un membru al familiei nu achită contribuții de asigurări sociale. Această pondere este egală cu 40,7% în cazul fermierilor. Printre cei care nu achită deloc contribuții de asigurări sociale, 55,0% nu își pot permite acest lucru, 23,9% au declarat că pensia este prea mică și 9,2% nu au nevoie de pensie sau conștient nu achită contribuții.

Aceasta indică asupra faptului că, atunci când asigurarea fermierilor este benevolă, regimurile preferențiale de asigurări sociale pentru fermieri existente în legislația actuală au un efect foarte limitat. Lipsa asigurării sociale va avea drept rezultat creșterea numărului de persoane care nu dispun de protecție adecvată a veniturilor.

Există o enormă discrepanță între valoarea dorită a pensiei și valoarea efectivă a pensiei plătită pensionarilor actuali (950 de lei lunar în 2014). Potrivit sondajului, 64,1% dintre respondenți susțin că valoarea pensiei lunare ar trebui să fie mai mare de 2.500 de lei. Pentru o pensie mai mică de 1.500 de lei pe lună au optat doar 7,2% din persoanele cu venitul anual al gospodăriei de 25.000 de lei sau mai puțin. În timp ce 47,8% dintre respondenți ar fi de acord să contribuie mai mult la sistemul de asigurări sociale pentru a primi o pensie mai mare în viitor, 51,9% nu ar fi de acord.

Fermierii intervievați în cadrul studiului au o opinie foarte negativă față de sistemul de asigurări sociale de stat și de asigurare medicală, și în general față de orice sistem de stat. Printre respondenții care nu achită contribuții, 9,2% au răspuns că nu au nevoie de pensie sau conștient nu achită contribuții, iar 10,4% dintre ei au răspuns că nu au nevoie de asigurare medicală. O astfel de neîncredere în sistemul de securitate socială ar putea afecta negativ funcționarea sistemelor și numărul contribuabililor în viitor, ceea ce, la rîndul său, ar putea duce la faptul că fermierii și membrii de familie ai acestora vor rămîne neprotejați împotriva numeroaselor riscuri sociale.

Asigurarea medicală și accesul la servicii de sănătate

În Republica Moldova, sistemul de asigurare medicală are o acoperire aproape universală, asigurînd mai mult de 80% din populația totală. De fapt, 72,3% dintre respondenții sondajului (67,5% dintre bărbați și 75,2% dintre femei) dispun de asigurare medicală. Cu toate că aproape toți angajații și pensionarii dispun de asigurare medicală, acoperirea în cadrul sistemului de asigurare medicală a fermierilor este de 43,8%.

Cu toate acestea, în 12,5% din gospodăriile respondenților nici un membru nu dispune de asigurare medicală. În special, acest procent este mare pentru șomeri, persoane întreținute, fermieri, precum și în gospodăriile în care agricultura reprezintă principala sursă de venit.

Printre cei care dețin asigurare medicală, 40,1% sunt asigurați în baza contribuțiilor, în timp ce 59,9% primesc asigurare medicală din partea Statului, deoarece sunt fie pensionari, fie persoane cu dizabilități sau din alte motive. Printre fermieri, 41,2% achită contribuții în mod individual, pe cînd 24,1% sunt angajați, iar 34,7% sunt asigurați de către Stat.

În timp ce 47,1% dintre respondenți achită contribuții de asigurare medicală în mod regulat, 49,8% din respondenți plătesc contribuții doar atunci cînd au urgent nevoie de asistență medicală. În cazul fermierilor, 50,9% dintre ei au achitat contribuții, deoarece au avut urgent nevoie de asistență medicală, în timp ce 49,1% achită contribuții în fiecare an.

O pondere de 68,7% dintre cei care nu dispun de asigurare medicală, nu își pot permite să achite contribuții, în timp ce 10,4% susțin că nu au nevoie de asigurare medicală. În ceea ce privește fermierii, 82,2% dintre cei care nu dețin poliță de asigurare medicală, susțin că nu își pot permite să achite contribuții.

Fermierii și lucrătorii pe cont propriu sunt asigurați în cadrul sistemului de asigurare medicală în mod obligatoriu. Fermierii pot beneficia de o reducere de 75% din totalul contribuțiilor (50% pentru lucrătorii pe cont propriu) în cazul în care achită contribuțiile anuale pînă la sfîrșitul lunii martie. O pondere de 57,4% dintre respondenți știu că pot beneficia de această reducere și aproximativ trei sferturi dintre fermieri au beneficiat de această reducere.

O pondere de 59,9% dintre toți respondenții folosesc servicii de asistență medicală de la 1 pînă la 5 ori pe an, în medie, în timp ce 25,4% dintre respondenți au apelat la servicii medicale mai frecvent. Pe de altă parte, 14,7% nu s-au adresat niciodată la instituții medicale pe parcursul anului. Persoanele în vîrstă de 65 de ani sau mai mult, femeile, familiile cu doi copii sau mai mult, persoanele cu studii superioare și cei care locuiesc în zona Centru folosesc servicii medicale mai frecvent.

În ceea ce privește cheltuielile din buzunarul propriu pentru servicii de asistență medicală, 61,8% dintre respondenți au cheltuit mai mult de 1.000 de lei pe parcursul unui an. Cheltuielile din buzunarul propriu pentru servicii medicale sunt corelate cu vîrsta, și anume, aproape toate persoanele în vîrstă de 65 de ani sau mai mult au cheltuit o oarecare sumă pentru servicii de sănătate și 66,0% dintre ei au cheltuit mai mult de 1.000 de lei timp de un an.

Cu toate că pentru 96,1% dintre gospodăriile respondenților distanța pînă la cel mai apropiat centru medical este de pînă la 5 km, 69,7% dintre respondenți au nevoie să parcurgă mai mult de 10 km pentru a ajunge la cel mai apropiat spital. La fel, accesul la instituțiile de asistență medicală diferă în funcție de zonă.

În cadrul discuțiilor de grup, participanții si-au exprimat nemulțumirea față de serviciile medicale pe care le primesc. De fapt, unii consideră că asigurarea medicală este utilă numai în caz de spitalizare, pentru că în acel caz nu sunt nevoiți să plătească pentru șederea în spital. În majoritatea situațiilor, însă, pacienții trebuie să achite suplimentar pentru examinările medicale și tratament.

Din punctul de vedere al securității și sănătății în muncă, agricultura este una dintre industriile cu risc înalt. Rezultatele sondajului arată că în 31,8% din gospodăriile intervievate cel puțin un membru al familiei a suferit de accidente de muncă sau boli profesionale în ultimii trei ani. Fermierii au avut cea mai mare incidență a accidentelor de muncă și bolilor profesionale.

Subvenții de stat și asigurarea terenului

Fermierii mici individuali beneficiază de asistență de stat foarte limitată, în timp ce mai mult de 70% a subvențiilor de stat sunt direcționate către gospodării corporative mari pentru investiții de capital. Sondajul de față arată că doar 0,5% din gospodării au beneficiat de ajutor sau subvenții din partea statului în ultimii trei ani. În discuțiile de grup, mulți fermieri au afirmat că subvențiile de stat favorizează gospodăriile mai mari și că normele care reglementează acordarea ajutorului și a subvențiilor de stat nu sunt transparente.

Cu toate că angajatorii care gestionează terenuri agricole mari sunt în general conștienți de necesitatea de a lua măsuri împotriva riscurilor, asigurarea privată a terenurilor sau a producției nu este practică de către deținătorii de pământ. Sondajul arată că, cu toate că 22,8% din gospodăriile cu venit peste 100.000 de lei au avut asigurare, doar 4,4% din toți respondenții și-au asigurat terenurile sau producția. În același timp, piața asigurărilor private din Moldova nu este bine dezvoltată.

Provocări în extinderea securității sociale pentru fermieri

Extinderea securității sociale pentru fermieri trebuie să țină cont de caracteristicile specifice ale fermierilor. Următoarele puncte rezumă principalele provocări în extinderea acoperirii de securitate socială pentru fermieri în baza rezultatelor sondajului de evaluare a securității sociale.

În primul rând, capacitatea contributivă slabă cauzată de venituri scăzute și neregulate reprezintă un obstacol major în asigurarea unor venituri pentru sistemul de securitate socială. Cu toate că contribuțiile de asigurări sociale și medicale pentru fermieri sunt stabilite la un nivel mai scăzut decât pentru alți lucrători, mulți fermieri nu își pot permite să achite contribuțiile lunare.

În al doilea rând, prestațiile existente nu satisfac pe deplin prioritățile și nevoile fermierilor și a membrilor de familie ai acestora.

În cadru sistemului de asigurări sociale, fermierii (și lucrătorii pe cont propriu) sunt tratați în mod diferențiat în ceea ce privește furnizarea prestațiilor. Cu toate că angajații din sectorul agricol au dreptul la toate prestațiile în pofida unei cote de contribuție mai mici, fermierii și lucrătorii pe cont propriu au dreptul numai la pensia minimă pentru limită de vîrstă și la ajutorul de deces în baza unor contribuții fixe. Mai mult decât atât, pensia minimă pentru limită de vîrstă este mai mică în cazul fermierilor. Există o enormă discrepanță între valoarea dorită a pensiei și valoarea efectivă a pensiei.

În pofida faptului că sistemul de asigurare medicală acoperă un număr relativ mare de persoane, există aspecte negative în ceea ce privește nivelul înalt al plăților din propriul buzunar al pacienților, precum și lipsa accesului la servicii medicale pentru multe persoane care locuiesc în zonele rurale. În Republica Moldova este necesară îmbunătățirea calității asistenței medicale primare și ambulatorii, la fel ca și a accesului la servicii medicale.

În al treilea rând, instituțiile de securitate socială, precum și autoritățile guvernamentale locale nu dispun de suficientă capacitate sau infrastructură administrativă pentru a impune respectarea legii și pentru a colecta în mod eficient contribuțiile de la fermieri, în special în zonele rurale. Din cauza acestei limitări, acoperirea de securitate socială a fermierilor și a lucrătorilor pe cont propriu este benevolă, ceea ce a dus la o acoperire minimă în cazul sistemului de asigurări sociale.

În al patrulea rând, fermierii nu sunt pe deplin informați cu privire la drepturile și obligațiile legate de sistemele de securitate socială existente. Procedurile administrative complexe și numărul mare de acte necesare pentru înregistrarea și plata contribuțiilor reprezintă o problemă majoră pentru persoanele asigurate în mod individual. Mai mult decât atât, un nivel înalt de neîncredere în securitatea socială ar putea avea un impact negativ asupra unei bune funcționări a sistemelor de securitate socială și ar putea afecta numărul contribuabililor în viitor, ceea ce, la rândul său, lasă fermierii și membrii de familie ai acestora neprotejați împotriva numeroaselor riscuri sociale.

Politici și strategii de extindere a acoperirii de securitate socială pentru fermieri

Opțiunile disponibile pentru a extinde acoperirea de securitate socială pentru fermieri sunt foarte limitate. Îmbătrânirea demografică micșorează în continuare numărul de opțiuni politice posibile. Cu toate acestea, există câteva măsuri posibile pentru a extinde acoperirea de securitate socială pentru fermieri în Republica Moldova.

În primul rând, există o nevoie urgentă de a restabili încrederea în sistemele de securitate socială de stat în rândul fermierilor. Pentru a restabili această încredere, trebuie creată o „cultură de securitate socială”, care ar promova încrederea în sistemele de securitate socială. Evident că o astfel de cultură nu poate fi creată peste noapte; eforturile continue și cooperarea tuturor părților implicate sunt esențiale. În acest scop, sensibilizarea și educarea joacă un rol cheie în dezvoltarea unei mai bune înțelegeri a valorii securității sociale și în promovarea unei atitudini pozitive față de o participare deplină în sistemele de securitate socială. Rezultatele sondajului sugerează că mass-media este cel mai eficient instrument de comunicare pentru a difuza informația cu privire la sistemele de securitate socială, deși comunicarea informală joacă până acum un rol important în zonele rurale.

În al doilea rând, tratamentul fermierilor din legislația existentă privind securitatea socială, în special privind pensiile, trebuie schimbat. În legislația actuală a Republicii Moldova, fermierii plătesc contribuții mai mici și primesc beneficii mai mici. Cu toate acestea, o astfel de abordare este complet diferită de practicile din țările UE, unde Statul joacă un rol esențial în procesul de subvenționare. Ținând cont de constrângerile legate de resurse, Moldova ar trebui să ia în considerare posibilitatea subvenționării fermierilor în cadrul sistemului de securitate socială. În același timp, politica privind pensiile poate fi mai bine integrată cu politica de dezvoltare națională pentru a îmbunătăți productivitatea și competitivitatea sectorului agricol.

În al treilea rând, organizațiile din cadrul sistemului de securitate socială ar trebui să adopte o abordare flexibilă și progresivă, ținând cont de condițiile în care se află fermierii. Un caz care a rezultat în creșterea vizibilă a numărului de asigurați este colectarea contribuțiilor de asigurări sociale și de asigurare medicală din partea deținătorilor de patente la momentul reînnoirii licenței. O astfel de măsură ar putea fi folosită pentru a îmbunătăți respectarea legii și colectarea contribuțiilor de la fermieri. De asemenea, Statul trebuie să ia în considerare faptul că plata contribuțiilor anuale de asigurări medicale poate fi efectuată în perioada de recoltare, când majoritatea fermierilor primesc venituri în numerar.

În al patrulea rând, organizațiile din cadrul sistemului de securitate socială, precum și autoritățile publice locale, ar trebui să îmbunătățească capacitatea și eficiența administrativă. Angajații care muncesc în cadrul sistemelor de securitate socială și autoritățile locale trebuie să dispună de cunoștințele și aptitudinile necesare pentru a ajuta fermierii. În zonele rurale sau îndepărtate, sunt necesare eforturi mai mari pentru îmbunătățirea accesului la serviciile de securitate socială și a eficienței acestor servicii. Pentru

a îmbunătăți eficiența administrativă, crearea ghișeelor comune care ar oferi toată gama de servicii reprezintă o opțiune recomandabilă. La fel, ar trebui efectuată coordonarea cu alte rețele locale (cum ar fi serviciile poștale, băncile comerciale locale, centrele comunitare și cooperativele). În același timp, procedurile administrative ar trebui să fie simple și transparente, și în același timp să îndeplinească cerințele esențiale. Prelungirea orarului de lucru și reducerea birocrăției reprezintă o schimbare pozitivă care ar fi întâmpinată în mod pozitiv de către potențialii asigurați.

Aceste măsuri sunt interconectate. Guvernul ar trebui să definească repere majore pe termen scurt și lung și să acorde prioritate cursului de acțiune, ținând cont de problemele existente, de necesitățile grupurilor țintă, de problemele de gen, de constrângerile legate de resurse și de capacitatea de implementare.

Concluzii

Fermierii sunt caracterizați de cel mai mic nivel de acoperire în cadrul sistemului de securitate socială în Republica Moldova. Dacă nu se iau măsuri pentru a corecta situația actuală, un număr mare de fermieri și familiile lor vor rămâne în continuare în afara sistemului de securitate socială în ceea ce privește securitatea venitului și a sănătății. Guvernul, organizațiile de securitate socială și partenerii sociali ar trebui să depună efort pentru a îmbunătăți situația actuală prin elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri eficiente de extindere a acoperirii de securitate socială pentru fermieri.

Politicile și strategiile de extindere a acoperirii de securitate socială pentru fermieri ar trebui să formeze un element al unei strategii naționale de creare a unui sistem comprehensiv de securitate socială, în conformitate cu Recomandarea OIM nr. 202 privind nivelurile minime de protecție socială (2012) și Recomandarea OIM nr. 204 privind tranziția de la economia informală la economia formală (2015).

Experiența internațională arată că procesul de extindere a securității sociale este complex și este necesară, de obicei, o perioadă îndelungată de timp, uneori câțiva decenii, pentru a implementa un sistem cu acoperire universală. Realizarea acestui proces necesită angajament pe termen lung și eforturi continue ale tuturor părților interesate. Pentru a ajuta în procesul de realizare, OIM este pregătită să ofere asistență suplimentară ca urmare a recomandărilor formulate în prezentul raport. În special, OIM este pregătită să ofere asistență în formularea unor politici eficiente de creare a unui sistem comprehensiv de securitate socială în Republica Moldova.

1. Politici existente de securitate socială pentru fermieri

1.1. Strategii naționale de dezvoltare a agriculturii și mediului rural

În Republica Moldova, Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”¹ adoptată în 2012 este documentul principal de planificare strategică pentru dezvoltare națională. Acest document a stabilit initial 7 direcții prioritare de dezvoltare: (i) studii relevante pentru carieră; (ii) drumuri bune; (iii) finanțe accesibile; (iv) business cu reguli clare de joc; (v) energie furnizată sigur și utilizată eficient; (vi) sistemul de pensii echitabil și sustenabil; și, (vii) justiție responsabilă și incoruptibilă. Începând cu anul 2014, Strategia națională de dezvoltare a fost completată cu a opta prioritate, agricultura și dezvoltarea rurală,² care prevede majorarea exportului de produse agricole cu valoare adăugată înaltă, creșterea investițiilor locale și străine în economia națională, dezvoltarea unui sector de servicii calitativ, și lărgirea accesului la finanțare pentru agricultori. Prin Strategia de dezvoltare a serviciilor de extensiune rurală pentru anii 2012–2022³ se propune crearea unor servicii de consultanță pentru a extinde rețelele rurale ale gospodăriilor de subzistență, gospodăriilor comerciale și ale gospodăriilor corporative.

Prioritățile de dezvoltare a agriculturii sunt stabilite în Strategia de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din Moldova pentru anii 2014–2020.⁴ Scopul Strategiei este de a spori competitivitatea sectorului agroalimentar prin intermediul unei restructurări și modernizări ample, și de a îmbunătăți calitatea vieții în mediul rural prin realizarea gestionării durabile a resurselor naturale și a riscurilor climatice.

La fel ca și în alte țări, reglementări specifice sunt aplicate pentru lucrătorii din sectorul agricol în ceea ce privește asigurarea socială și impozitarea. Acest capitol rezumă cadrul de reglementare specific pentru lucrătorii din agricultură.

1.2. Contribuțiile de asigurări sociale

Sub supravegherea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), implementează sistemul național de asigurări sociale. Acest sistem oferă pensii pentru limită de vîrstă, pensii de invaliditate și de urmaș, prestații pentru accidente de muncă, prestații pentru incapacitate temporară sau permanentă de muncă, prestații de maternitate, ajutor de șomaj (prin intermediul Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă) și ajutor de deces. Principalele legi care reglementează contribuțiile de asigurări sociale sunt Legea Nr. 489/1999 privind Sistemul Public de Asigurări Sociale și Legea Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat pentru anul respectiv.

1. Legea Nr. 166 din 11.07.2012.

2. Legea Nr. 121 din 07.03.2014.

3. Hotărîrea Guvernului Nr. 486 din 05.07.2012.

4. Hotărîrea Guvernului Nr. 409 din 06.04.2014.

Tabelul 1. Cotele de contribuții de asigurări sociale pe categorii, 2010–15

Categoria plătitorilor	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Angajatul:	29%	29%	29%	29%	29%	29%
– Angajatorul	23%	23%	23%	23%	23%	23%
– Angajatul	6%	6%	6%	6%	6%	6%
Persoana angajată în sfera agriculturii:	28%	28%	28%	28%	28%	28%
– Angajatorul	16%	16%	16%	16%	16%	16%
– Statul	6%	6%	6%	6%	6%	6%
– Angajatul	6%	6%	6%	6%	6%	6%
Contribuția anuală a persoanelor fizice, care organizează și desfășoară activitatea din cont propriu (asigurare obligatorie)	4.044 lei	4.368 lei	4.704 Lei	5.220 lei	5.748 lei	6.372 lei
Contribuția anuală a fermierilor (asigurare benevolă)	996 lei	1.080 lei	1.164 lei	1.296 lei	1.428 lei	1.584 lei
Contribuția anuală a persoanelor fizice, care nu cad sub incidența nici a uneia din categorii (asigurare benevolă)	4.044 lei	4.368 lei	4.704 Lei	5.220 lei	5.748 lei	6.372 lei

Sursa: Legile bugetului asigurărilor sociale de stat, 2010–2015.

Tabelul 1 prezintă mărimea cotelor de contribuții de asigurări sociale de stat pentru diferite categorii de lucrători.

(1) Angajatorii și angajații din agricultură

Toți angajații care locuiesc în Moldova sunt acoperiți în mod obligatoriu de sistemul de asigurări sociale. Cota totală a contribuției de asigurări sociale este de 29% (23% de către angajatori și 6% de angajați).

Angajatorii care activează exclusiv în domeniul agriculturii, achită o cotă a contribuției redusă de 16%, iar 6% se subvenționează de la bugetul de stat. Pe de altă parte, angajații asigurați contribuie 6%. Prin urmare, cota totală a contribuției de asigurări sociale pentru angajații din sectorul agricol este de 28%, ceea ce este cu 1 punct procentual mai puțin decât cota pentru angajații din alte sectoare. În pofida acestei diferențe în cotele de contribuții, angajații din sectorul agricol au dreptul la toate prestațiile de asigurări sociale.

În 2014 au fost înregistrați aproximativ 850.000 de angajați care contribuie la sistemul de asigurări sociale. Aproximativ 95.000 din ei erau angajați în sectorul agricol. Pe de altă parte, 337.900 de persoane au lucrat în agricultură în 2013, potrivit Biroului Național de Statistică.

(2) Lucrătorii pe cont propriu și fermierii

Lucrătorii pe cont propriu (întreprinzători individuali, avocați etc.) sunt de asemenea acoperiți în mod obligatoriu de sistemul de asigurări sociale. Cota de contribuții plătită de această categorie este una fixă. În 2015, valoarea contribuției a fost de 6.372 lei pe persoană pe an.⁵ Spre deosebire de persoanele angajate, suma totală a contribuției trebuie să fie achitată de către lucrători înșiși. Cu acest nivel de contribuție, lucrătorii pe cont propriu au dreptul doar la pensia minimă pentru limită de vîrstă și la ajutorul de deces.

5. Această contribuție este aproape egală cu valoarea totală a contribuțiilor plătite de angajatori și lucrători la nivelul salariului minim. În 2015, salariul minim a fost de 1.900 lei pe lună. Cota contribuției fiind egală cu 29%, valoarea contribuției este de 6.612 lei pe an.

Trebuie remarcat faptul că în urma amendamentului la legislație introdus în 2010, deținătorii de patentă au fost obligați să achite contribuțiile de asigurări sociale și de asistență medicală drept o condiție de primire a licenței anuale. În rezultat, numărul persoanelor asigurate în mod individual în cadrul sistemului de asigurări medicale a crescut de la 25.700 în 2009 la 33.548 în 2010, 52.699 în 2011 și a ajuns la 59.183 în 2013.

Pentru fermieri – proprietari și arendași de terenuri agricole și fondatori de gospodărie (cu excepția membrilor familiei) care prelucrează terenul agricol în mod individual – contribuția este stabilită la 25% din contribuția lucrătorilor pe cont propriu. În 2015, suma contribuției anuale a fost de 1.584 lei. Cu acest nivel contribuție, fermierii au dreptul la doar pensia minimă pentru limită de vîrstă și la ajutorul de deces.

Începînd cu anul 2009, fermierii (proprietari și arendași de terenuri agricole) sunt acoperiți de sistemul de asigurări sociale în mod benevol. Această modificare a avut ca rezultat o scădere bruscă a numărului de fermieri acoperiți de sistemul de asigurări sociale de la 197.778 persoane în 2008 la numai 3.033 persoane în 2009. Numărul persoanelor asigurate a continuat să scadă și a ajuns la 1.302 persoane în 2015, echivalent cu doar 0,7% din nivelul anului 2008.

Lucrătorii din aceste categorii care au stagii incomplete pentru obținerea unei pensii sau cei care nu au contribuit niciodată, au posibilitatea să beneficieze de dreptul la pensia pentru limită de vîrstă (și la ajutorul de deces) cu condiția ca să plătească retroactiv contribuția de asigurări sociale, în baza cotei anului curent. Lucrătorii pe cont propriu pot fi asigurați retroactiv începînd cu anul 1999, iar fermierii începînd cu 2009. Cu toate acestea, este raportat că plata retroactivă este rareori utilizată de către lucrătorii pe cont propriu și de către fermieri la momentul revendicării pensiei pentru limită de vîrstă.

1.3. Pensile pentru lucrătorii din sectorul agrar

După cum a fost menționat mai sus, pensiile sunt administrate de sistemul național de asigurări sociale. Legislația de bază care reglementează pensiile include următoarele acte:

- Legea privind pensile de asigurări sociale de stat, Nr. 156/1998;
- Legea privind sistemul public de asigurări sociale, Nr. 489/1999;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 328/2008 cu privire la modul de calculare a pensiilor de asigurări sociale de stat.

În general, pensiile pentru limită de vîrstă se plătesc pentru bărbați începînd cu vîrsta de 62 de ani și pentru femei începînd cu vîrsta de 57 de ani, cu un stagiul de cotizare de cel puțin 15 de ani. Pentru a primi pensia integrală, stagiul de cotizare necesar este de 32 de ani pentru bărbați (majorat treptat pînă la 35 de ani pînă în 2021) și 30 de ani pentru femei.

Cuantumul pensiei este condiționat de durata stagiului de cotizare, valoarea venitului mediu asigurat, și vîrsta reală la pensionare.⁶ Pentru un muncitor pensionat cu un stagiul de cotizare complet, în cazul în care cuantumul pensiei calculat este mai mic decît cuantumul pensiei minime, pensia este majorată pînă la nivelul pensiei minime. Pensia minimă se reduce proporțional în cazul în care stagiul de cotizare este mai mic decît stagiul complet.

6. De fapt, formula de calculare a pensiei reprezintă o combinație a formulei din legea precedentă care este aplicată pentru perioadele pînă în 1999, și a formulei explicate în acest raport, care este aplicată pentru perioadele după 1999.

Pensia minimă pentru lucrătorii din agricultură este stabilită la un nivel mai scăzut decât pensia pentru lucrătorii din sectoarele non-agricole. În timp ce în 2015 pensia minimă pentru limită de vârstă a fost de 861,80 lei pe lună, pensia minimă pentru limită de vârstă pentru lucrătorii din agricultură a fost cu 11% mai mică, de 767,22 lei pe lună.

Trebuie remarcat faptul că în calculul cuantumului pensiei pentru lucrătorii pe cont propriu și pentru fermieri, venitul asigurat în ceea ce privește stagiul de contribuție anterior este considerat ca zero, ceea ce înseamnă că aceste două categorii de lucrători au dreptul doar la pensia minimă pentru limită de vârstă.

În conformitate cu legislația în vigoare, o persoană asigurată care a fost asigurată ca fermier timp de cel puțin jumătate din perioada de asigurare, va primi o pensie bazată pe formula de pensie a fermierilor (și anume a pensiei minime pentru fermieri), indiferent de perioada asigurată ca lucrător pe cont propriu sau angajat. Aceasta are ca rezultat faptul că unii fermieri își încetează activitățile agricole înainte de vârsta de pensionare, pentru a primi o pensie mai mare. A se vedea exemplul din secția 2.4. (4).

Tabelul 2. Indicatori cheie privind pensiile pentru limită de vârstă, 2011–14

		Unități	2011	2012	2013	2014
Salariul mediu net	(A)	lei/lună	2.554	2.832	3.072	3.399
Minimul de existență pentru pensionari	(B)	lei/lună	1.306	1.303	1.327	1.344
Pensia medie pentru limită de vârstă	(C)	lei/lună	901	987	1.050	1.115
Rata de înlocuire medie	(C)/(A)	%	35,3	34,8	34,2	32,8
Raportul dintre pensia medie pentru limită de vârstă și minimul de existență pentru pensionari	(C)/(B)	%	69,0	75,7	79,1	82,9
Pensia minimă pentru limită de vârstă (celelalte sectoare)	(D)	lei/lună	595	641	750*	750
Raportul dintre pensia minimă pentru limită de vârstă (celelalte sectoare) și minimul de existență pentru pensionari	(D)/(B)	%	45,5	49,2	56,5	55,8
Salariul mediu net în agricultură	(E)	lei/lună	1.588	1.825	2.083	2.312
Pensia medie pentru limită de vârstă pentru lucrătorii din agricultură	(F)	lei/lună	785	852	899	949
Rata de înlocuire medie	(F)/(E)	%	49,4	46,7	43,2	41,1
Raportul dintre pensia pentru limită de vârstă pentru lucrătorii din agricultură și minimul de existență pentru pensionari	(F)/(B)	%	60,1	65,4	67,8	70,6
Pensia minimă pentru limită de vârstă pentru fermieri	(G)	lei/lună	529	571	668*	668
Raportul dintre pensia minimă pentru limită de vârstă pentru fermieri și minimul de existență pentru pensionari	(G)/(B)	%	40,5	43,8	50,3	49,7

* Pentru 01.07.2013.

Tabelul 2 prezintă indicatorii cheie privind pensiile pentru limită de vârstă din 2010 până în 2014.

Acești indicatori prezintă nivelul scăzut al pensiilor pentru limită de vârstă. Rata de înlocuire medie a pensiei pentru limită de vârstă a reprezentat doar 33% în comparație cu salariul mediu net în 2014. Pensia medie pentru limită de vârstă este mai mică chiar și decât minimul de existență (cu 17%). Pensia minimă acoperă doar 56% din minimul de existență.

Pentru pensionarii din agricultură,⁷ rata de înlocuire în 2014 a fost de 41%, fiind cu 8 puncte procentuale mai mică decât în 2011. Aceste rate sunt mai mari decât media națională, în mare parte pentru că salariul

7. Pensionarii pentru limită de vârstă din rândurile angajaților și fermierilor.

mediu în agricultură constituie aproximativ două treimi din salariul mediu național. În termeni monetari, pensia medie pentru lucrătorii din agricultură a fost de 949 lei în 2014, sau cu 15% mai mică decât media națională și cu 22% mai mică decât media pentru lucrătorii din sectorul non-agricol. Pensia medie pentru fermieri constituie 71%, iar pensia minimă în agricultură constituie doar 50% din minimul de existență.

Deși nivelul scăzut de pensii este o problemă comună pentru toți beneficiarii, lucrătorii din sectorul agricol sunt deosebit de vulnerabili din cauza salariilor mici și nivelului mai mic al pensiei minime (cu toate că diferența în ceea ce privește nivelul pensiei minime este mult mai mică decât diferența în nivelul contribuției). Scăderea drastică recentă a participării fermierilor la sistemul de asigurări sociale ca urmare a introducerii asigurării benevole ar putea deteriora și mai mult nivelul pensiei în viitor.

1.4. Contribuțiile de asigurare medicală

Sistemul public de asigurări în medicină în Moldova este administrat de Compania Națională de Asigurări în Medicină, CNAM) și funcționează în baza unui pachet de legi și acte normative precum:

- Legea Nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;
- Legea Nr. 1593-XV/2012 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;
- Hotărîrea Guvernului Nr. 1387/2007 cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală; și,
- Legea Nr. 74/2015 a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015.

Tabelul 3. Primele de asigurare medicală în funcție de categorie, 2008–2015

Anul	Angajați (ca % din salariu)			Neangajați	Reducere pentru neangajați			
	Total	Angajatori	Angajați		Lucrători pe cont propriu		Fermieri	
				Prima anuală	Prima anuală	Reducere	Prima anuală	Reducere
2008	6%	3%	3%	1.894 lei	947 lei	50%	947 lei	50%
2009	7%	3,5%	3,5%	2.638 lei	1.319 lei	50%	1.319 lei	50%
2010	7%	3,5%	3,5%	2.478 lei	1.239 lei	50%	620 lei	75%
2011	7%	3,5%	3,5%	2.772 lei	1.386 lei	50%	693 lei	75%
2012	7%	3,5%	3,5%	2.982 lei	1.491 lei	50%	746 lei	75%
2013	7%	3,5%	3,5%	3.318 lei	1.659 lei	50%	830 lei	75%
2014	8%	4%	4%	4.056 lei	2.028 lei	50%	1.014 lei	75%
2015	9%	4,5%	4,5%	4.056 lei	2.028 lei	50%	1.014 lei	75%

Sursa: Legile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, 2008–2015.

Tabelul 3 prezintă primele de asigurare medicală pentru diferite categorii de lucrători.

Toți angajații care locuiesc în Moldova sunt asigurați în mod obligatoriu în cadrul sistemului de asigurare medicală. În 2015, prima de asigurare medicală a constituit 9%, împărțită în mod egal între angajatori și angajați. Similar cu sistemul de asigurări sociale, aproximativ 850.000 de angajați contribuie actualmente la sistemul de asigurare medicală.

Lucrătorii pe cont propriu și fermierii sunt la fel asigurați în mod obligatoriu în cadrul sistemului de asigurare medicală. Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală este calculată în sumă fixă pentru aceste categorii, și a constituit 4.056 lei în 2015. În 2014, au fost 49 mii de persoane care au achitat

contribuții în aceste categorii. Lucrătorii pe cont propriu și fermierii pot primi o reducere din valoarea primei de asigurare în caz că achită suma totală a contribuțiilor anuale până la sfârșitul lunii martie. Rata reducerii este de 50% pentru lucrătorii pe cont propriu și de 75% pentru fermieri. În 2008, când această reducere a fost introdusă, rata reducerii era de 50% pentru ambele categorii, dar a fost ridicată până la 75% pentru fermieri începând cu 2010. Aproximativ trei sferturi dintre fermieri beneficiază de această reducere.

Diverse categorii de populație care nu fac parte din forța de muncă beneficiază la fel de asigurare medicală. Aceste categorii includ copii, pensionari, persoane cu dizabilități, șomeri, gravide, mame cu patru sau mai mulți copii și familii care beneficiază de asistență socială etc. În 2014, 1.620.000 de persoane au beneficiat de asigurare medicală din partea Statului. Indiferent de deținerea poliței de asigurare medicală, orice persoană are dreptul de a beneficia de servicii de asistență medicală de urgență gratuite.

1.5. Impozitarea

Principalul act legislativ care reglementează sistemul fiscal este Codul fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea Nr. 1163/1997. Această secțiune va examina caracteristicile cheie ale sistemului fiscal, concentrându-se asupra sectorului agricol.

(1) Taxa pe valoarea adăugată

Taxa pe valoarea adăugată (TVA) a reprezentat 36% din veniturile bugetului de stat în 2014. Conform Codului fiscal pentru anul 2015, cota-standard a TVA este stabilită în mărime de 20% pentru mărfurile și serviciile livrate pe teritoriul Moldovei. O cotă redusă în mărime de 8% este stabilită pentru anumite produse precum produsele de panificație, produsele lactate, producția din horticultură, puii vii de reproducție, sfecla de zahăr proaspătă, și unele medicamente. De asemenea, legislația prevede scutiri de TVA pentru un șir de mărfuri și servicii, inclusiv tractoarele agricole și tehnica agricolă.

Producția agricolă primește un tratament fiscal favorabil în ceea ce privește achitarea TVA. În același timp, nu toți beneficiază de aceste cote reduse în mod egal; există dovezi că întreprinderile mici și mijlocii din sectorul agricol beneficiază mult mai puțin în comparație cu întreprinderile mari. La fel, circa 90% din producția agricolă este achiziționată de către intermediari.

(2) Impozitul pe venit

Impozitul pe venit a reprezentat 14% din veniturile bugetului de stat în 2014. Conform Codului fiscal și Legii Nr. 71/2015, pentru persoane fizice și întreprinzători individuali suma totală a impozitului pe venit se determină prin aplicarea a două cote progresive, și anume 7% din venitul impozabil ce nu depășește suma de 29.640 lei și 18% din venitul impozabil ce depășește suma de 29.640 lei. În cazul fermierilor, impozitul pe venit este stabilit în mărime de 7% din venitul impozabil.

Pentru persoanele juridice, impozitul este de 12% din venitul impozabil. Cu toate acestea, o nouă dispoziție introdusă în 2012 ca măsură de stimulare economică prevede că întreprinderile mici și mijlocii care nu sunt înregistrate ca plătitori de TVA sunt impozitate la nivel de 3% din venitul activității operaționale. Din cauza procedurilor fiscale complexe, noua regulă nu oferă un stimulent eficient pentru reducerea evaziunii fiscale.

(3) Impozitul funciar și impozitul pe bunurile imobiliare

Impozitul funciar și impozitul pe bunurile imobiliare sunt colectate de autoritățile locale. Cotele de impozit funciar pentru terenurile cu destinație agricolă se stabilesc anual de către administrația publică

locală în dependență de suprafața și așezarea lor geografică, de structura și calitatea solurilor. Impozitul pentru case și construcții se calculează de la valoarea bunurilor imobile. Cotele de impozit se stabilesc în funcție de tipul construcției și locul de amplasare. Pensionarii, persoanele cu dizabilități, participanții la acțiuni de luptă sau la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobil sunt scutiți de plata impozitului pe bunurile imobiliare.

Impozitul funciar și pe imobile sunt privite doar ca venituri pentru bugetele publice locale și nu sunt impuse cu scopul de a contribui la dezvoltarea sectorului agricol. În contrast, unele țări leagă politica fiscală cu diverse scopuri publice. Spre exemplu, în Letonia, impozitul funciar este mai mare pentru proprietarii terenurilor neprelucrate, impozitul pentru pământul neprelucrat variind între 3 și 4,5%, pe când impozitul general este de 1,5%.

1.6. Suportul și subvențiile de stat

În Moldova, sistemul de subvenționare al agriculturii este dirijat de următorul set de acte legislativ-normative:

- Hotărîrea Guvernului Nr. 1305/2007 cu privire la aprobarea Concepției sistemului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anii 2008–2015;
- Hotărîrile Guvernului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli (Nr. 135/2014 și Nr. 352/2015);
- Legea bugetului de stat pe anul 2015 Nr. 72/2015;
- Legea Nr. 243/2004 privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură.

Toți fermierii înregistrați care îndeplinesc anumite criterii sunt eligibili pentru a primi subvenții. Subvențiile de stat sunt direcționate către domeniile prioritare de dezvoltare, stabilite în Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală 2014–2020, și sunt administrate de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură pe lângă Ministerul Agriculturii. În perioada 2010–2014, această agenție a gestionat peste 2,5 miliarde lei, mijloace de care au beneficiat peste 19 mii de fermieri. Începînd cu anul 2012 se observă o creștere constantă a subvențiilor de stat pentru fermieri, care au constituit circa 565 mil. lei în 2014 și 610 mil. lei în 2015. În 2014, subvențiile de stat pentru fermieri au reprezentat 1,4% din PIB sau 3,6% din bugetul de stat.

În 2014, mai mult de 90% din subvențiile de stat au fost direcționate spre investiții de capital, inclusiv spre dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare, procurarea tehnicii și utilajului agricol, precum și spre investiții în plantații multianuale și renovarea fermelor zootehnice. Cu toate acestea, mai puțin finanțate sunt infrastructura de marketing pentru producătorii agricoli, liniile de producere și procesele inovatoare, care ar avea un impact mai puternic asupra productivității și competitivității sectorului pe termen lung.

Peste 70% din subvențiile de stat sunt orientate mai mult către gospodăriile mari corporative. În timp ce subvenția medie de stat pentru întreprinderi mari este de 315 mii lei, valoarea medie a subvențiilor primite de gospodăriile respondenților constituie 84 mii lei. Cu toate acestea, 70% din producția agricolă este produsă de micii fermieri. Programul de subvenționare de stat ar trebui să-și reorienteze sprijinul de la tehnica agricolă tradițională de scară largă la tehnologii și echipamente legate de agricultura de valoare înaltă, dar de mărimi mai mici.

2. Constatările de bază ale studiului

Pentru a dezvolta politici și strategii eficiente de extindere a securității sociale pentru fermieri, un studiu de evaluare a securității sociale a fost realizat pentru a colecta date primare cu privire la condițiile de viață, structura veniturilor gospodăriei, precum și referitor la nivelul actual de acoperire cu securitate socială a fermierilor în Republica Moldova. Acest capitol rezumă aspectele metodologice ale studiului de evaluare a securității sociale și prezintă constatările lui de bază.

2.1. Aspecte metodologice

Studiul este compus dintr-un sondaj statistic cantitativ și un studiu calitativ realizat prin discuții de grup. Acestea sunt completate de analiza literaturii existente în domeniu. Aspectele metodologice ale ambelor componente sunt explicate după cum urmează.

(1) Studiul cantitativ – sondajul statistic

În cadrul sondajului a fost ales un grup de respondenți din populația în vârstă de 18 ani și mai mult. Metoda de eșantionare este descrisă mai jos.

Pentru fiecare dintre cele 13 diviziuni geografice (denumite anterior diviziuni administrative) ale Republicii Moldova, numărul deținătorilor de loturi agricole a fost estimat în baza Recensământului Agricol din 2011.⁸ Pentru distribuția localităților (mari, medii, mici) în funcție de aria pământurilor agricole au fost utilizate datele din Indicele de deprivare a ariilor mici stabilit de Ministerul Economiei.

Stadiile de randomizare au fost conduse după cum urmează. În primul rând, 85 de localități au fost stabilite în mod aleator din cadrul diviziunilor geografice. În fiecare localitate, cinci gospodării au fost selectate pentru interviu prin metoda rutei aleatoare. În cazurile în care în gospodăriile selectate există mai mulți fermieri, persoana interviu s-a stabilit prin metoda celei mai apropiate zile de naștere. Eșantionul este reprezentativ pentru grupul țintă a studiului, cu o eroare maximală de $\pm 3,3\%$.

Perioada de culegere a datelor a fost 16–30 noiembrie 2015. Interviuurile au fost realizate la domiciliul respondenților. Chestionarul este atașat ca Anexa 1. Chestionarul a fost redactat în limbile română și rusă.

În total au fost interviuate 869 persoane. Grupul a fost compus din 38% bărbați și 62% femei. Tabelul 4 prezintă compoziția respondenților studiului cantitativ în funcție de caracteristicile demografice și socio-economice cheie.

8. Biroul Național de Statistică (2011).

În funcție de nivelul de studii, au fost create trei grupuri de respondenți:

- Primare: acei fără studii, cu primare nefinisate, primare sau studii medii incomplete;
- Medii: acei cu studii de școală medie generală sau studii medii profesionale, și
- Superioare: acei cu studii de colegiu sau studii superioare.

Statutul terenului de pământ a fost determinat precum urmează:

- prelucrează personal pământul;
- dă în arendă pământul integral;
- o parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă;
- lasă terenul de pământ pârloagă.

Geografic gospodăriile au fost grupate pe trei zone, respectiv Nord, Centru (inclusiv satele din municipiul Chișinău), Sud (inclusiv UTA Găgăuzia).

Tabelul 4. Compoziția respondenților studiului în funcție de caracteristicile cheie

		Total respondenți	
		Numărul	%
Total		869	100,0%
Sex	Masculin	329	38,0%
	Feminin	540	62,0%
Vîrsta	18–34 ani	110	13,1%
	35–44 ani	95	10,7%
	45–54 ani	211	23,9%
	55–64 ani	247	28,7%
	65 ani sau mai mult	206	23,6%
Studii	Primare	269	30,9%
	Medii	422	48,5%
	Superioare	178	20,6%
Tipul gospodăriei	Locuiește singur	122	14,4%
	Familie nucleară	480	54,7%
	Familie extinsă	267	30,9%
Numărul membrilor de familie	O persoană	108	12,4%
	Două persoane	239	27,5%
	Trei persoane	115	13,2%
	Patru persoane sau mai mult	407	46,8%
Prezența vîrstnicilor	Nici o persoană	357	41,2%
	O persoană	228	26,4%
	Două persoane sau mai mult	284	32,4%

		Total respondenți	
		Numărul	%
Prezența copiilor	Nici un copil	568	65,4%
	Un copil	135	15,6%
	Doi copii sau mai mult	166	19,0%
Ocupația ⁹	Angajat	179	20,7%
	Șomer	133	15,2%
	Fermier, lucrez propriul pământ	116	13,1%
	Persoană întreținută (student, casnică)	82	9,8%
	Pensionar	359	41,2%
Principala sursă de venit	Salariu	257	29,7%
	Producția agricolă	164	19,1%
	Pensie sau alocații sociale	370	42,5%
	Alte venituri	78	8,8%
Venitul anual al familiei	Pînă la 25.000 lei	584	67,2%
	25.001–50.000 lei	149	17,1%
	50.001–100.000 lei	40	4,6%
	Mai mult de 100.000 lei	13	1,5%
	Nu știu/Nu răspunde	83	9,6%
Statutul terenului de pământ	Prelucrează personal	327	38,1%
	Dă în arendă	428	48,8%
	O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă	58	6,6%
	Pîrloagă	33	3,9%
	Nu știu/Nu răspunde	23	2,6%
Limba de comunicare	Română	766	88,5%
	Rusă	103	11,5%
Zona	Nord	323	37,2%
	Centru	330	40,5%
	Sud	216	22,3%

(2) Studiul calitativ – discuții de grup

Studiul cantitativ a fost completat de un studiu calitativ. Studiul calitativ constă din discuții de grup cu fermierii și angajatorii din sectorul agricol.

9. Trebuie remarcat faptul că ocupația respondenților este auto-declarată, prin urmare, aceasta nu este în deplină concordanță cu definiția OIM a angajării sau a șomajului. Ponderea respondenților care au afirmat că sunt șomeri este mai mare decât în datele sondajului statistic național. Studiul calitativ a descoperit unele cazuri în care fermierii se identifică drept șomeri, atunci cînd nu au ajuns la vîrsta de pensionare, dar încă mai prelucrează terenurile proprii.

Discuțiile de grup au fost petrecute cu următoarele patru grupuri de fermieri și angajatori din diferite regiuni:

- proprietari ai terenurilor agricole care activează în alt domeniu;
- fermieri;
- fermieri angajați în alte domenii; și,
- angajatori cu mai mult de 10 angajați.

Discuțiile de grup au fost realizate în octombrie–noiembrie 2015. Anexa 2 include întrebările puse în cadrul discuțiilor de grup și prezintă caracteristicile cheie ale participanților.

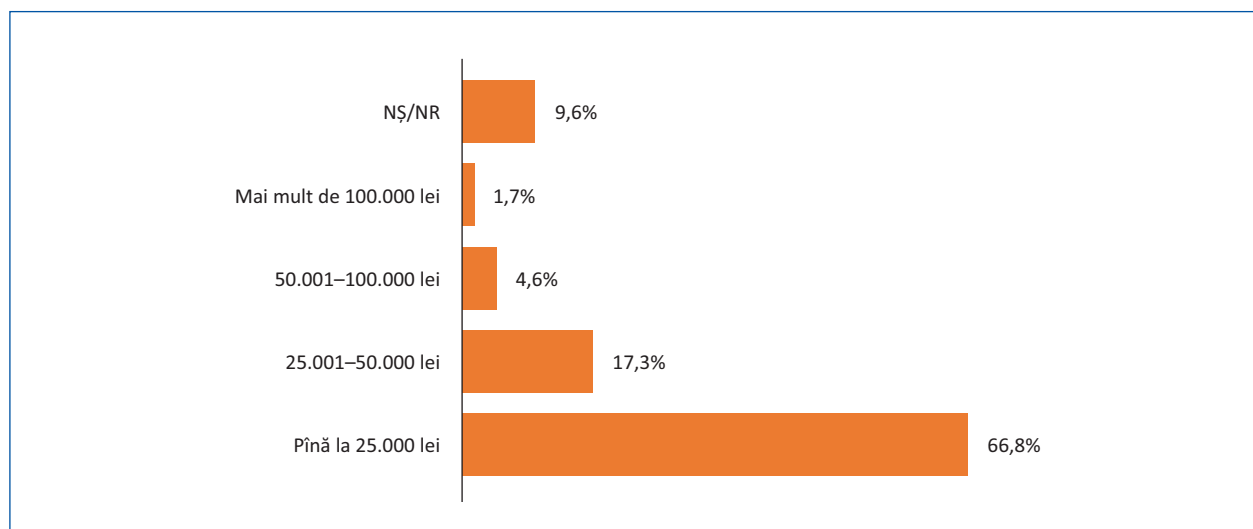
2.2. Venitul gospodăriei

(1) Structura venitului gospodăriei

Studiul de față confirmă nivelul scăzut al veniturilor fermierilor. După cum este arătat în Figura 1, în cazul a 66,8% din gospodăriile intervievate, câștigul anual este de pînă la 25.000 lei, iar 17,3% au declarat că câștigul anual al familiei este cuprins între 25.001 și 50.000 lei, și doar 6,3% au declarat un câștig mai mare de 50.001 lei. Trebuie remarcat faptul că 9,6% din gospodării nu au oferit răspunsuri la întrebarea dată.

În detaliu, respondenții cu un venit anual al gospodăriei de peste 50.001 lei sunt angajați (13,2%), în vîrstă de 18 la 34 de ani (12,7%) și cu studii superioare (13,8%) (Tabelul A.8 în Anexa Statistică).

Figura 1. Venitul anual cîștigat de întreaga familie

După cum este arătat în Tabelul 5, activitatea agricolă este principala sursă de venit pentru o pondere de doar 19,1% din gospodăriile respondenților. Venitul din salariu reprezintă principala sursă de venit pentru 29,7% din gospodării. Pentru 42,5% de respondenți, venitul gospodăriei depinde de pensii și alocații sociale.¹⁰ Aceste date confirmă faptul că, în majoritatea cazurilor, agricultura nu oferă venituri suficiente și gospodăriile sunt nevoite să caute alte surse de venit.

10. Rezultatele sondajului gospodăriilor condus de Biroul Național de Statistică sugerează că veniturile din agricultură în zonele rurale reprezintă aproximativ 18,0% din venitul mediu total al gospodăriilor. Pentru fermieri, această pondere este egală cu aproximativ 38,0%.

Trebuie menționat faptul că vîrstnicii constituie o pondere importantă printre deținătorii de terenuri agricole. Conform datelor Recensămîntului agricol din 2011, aproape jumătate dintre conducătorii exploataților agricole sunt de peste 55 ani, iar aproape o pătrime din ei sunt de 65 ani sau mai mult.¹¹ Datele studiului de față denotă că 58,8% dintre respondenți au în componența gospodăriei cel puțin un vîrstnic, iar 32,4% din ei au două sau mai multe persoane în etate. Aici își are efectul și îmbătrînirea populației, mai pronunțată în mediul rural. În anul 2014, procentul populației în vîrstă de 65 de ani și mai mult a constituit 16,4% printre populația rurală, față de 15,9% în mediul urban.

Agricultura reprezintă principala sursă de venit pentru 66,9% din fermieri, pentru 39,5% din șomeri și pentru 25,5% din persoane întreținute. Salariile reprezintă principala sursă de venit pentru 93,4% dintre respondenții angajați și pentru 11,3% din fermieri. Un număr mare de angajați din mediul rural activează în sectoare cu salarii joase. În ceea ce privește pensionarii intervievați, pensiile și alocațiile sociale sunt principalele surse de venit pentru 88,8% dintre ei (Tabelul A.1 în Anexa Statistică).

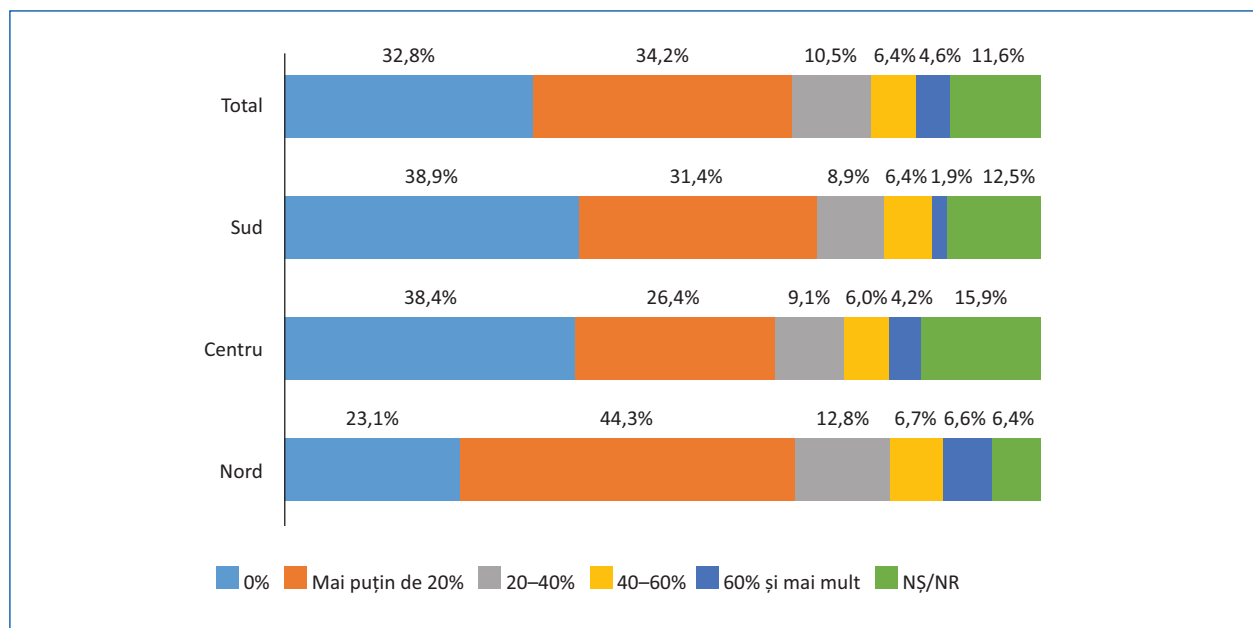
Tabelul 5. Distribuția respondenților în funcție de ocupație și principalele surse de venit

Ocupația respondentului	Principalele surse de venit				Compoziția
	Salariu	Producția agricolă	Pensie sau alocații sociale	Alte venituri	
Angajați	93,4%	3,0%	2,2%	1,5%	20,7%
Șomeri	23,1%	39,5%	13,1%	24,3%	15,2%
Fermieri	11,3%	66,9%	12,8%	9,1%	13,1%
Persoane întreținute (studenți, casnice)	31,0%	25,5%	18,4%	25,1%	9,8%
Pensionari	5,7%	2,8%	88,8%	2,7%	41,2%
Total	29,7%	19,1%	42,5%	8,8%	100,0%

După cum este arătat în Figura 2, 32,8% dintre respondenți nu au avut nici un venit în numerar după realizarea producției agricole, iar pentru 34,2% din ei venitul în numerar a constituit mai puțin de 20%. Doar pentru 21,5% dintre respondenți venitul în numerar a constituit 20% sau mai mult, în timp ce 11,6% nu au știut răspunsul la întrebarea dată sau nu au vrut să declare venitul obținut. Mai detaliat, venituri de 60% și mai mari au fost declarate de 10,1% din gospodăriile care au menționat venitul din producția agricolă drept principala sursă de venit, și de 9,2% din fermieri (Tabelul A.3 în Anexa Statistică). Aceste cifre sugerează că majoritatea gospodăriilor de fermieri sunt angajate în producția auxiliară de bunuri agricole pentru consum propriu, activînd pe cont propriu sau cu ajutorul lucrătorilor de familie.

Structura venitului diferă în funcție de zona geografică. După cum este arătat în Figura 2, venituri mai pronunțate sunt obținute în regiunea Nord, unde 23,1% dintre respondenți nu au avut nici un venit în numerar, în timp ce 6,6% din respondenți au avut venituri în numerar de 60% sau mai mult (Tabelul A.3 în Anexa Statistică).

11. Biroul Național de Statistică (2011).

Figura 2. Procentul venitului în numerar după realizarea producției agricole în funcție de zonă

Discuțiile de grup petrecute cu proprietarii de terenuri care dau pământul în arendă sau lasă terenul de pământ pârloagă, confirmă faptul că este foarte dificil să supraviețuiești numai din contul venitului agricol. Motivul principal este lipsa tehnicii și utilajelor proprii, ceea ce contribuie la creșterea enormă a costurilor de producție. Respondenții care au renunțat să-și prelucraze pământul, în mare parte declară că este mai bine să fii angajat, decât să muncești în agricultură pe propriul teren.

„Dacă ești angajat, achiți contribuții din salariu. Pe de altă parte, dacă te ocupi de cultivarea pământului, ai foarte multe cheltuieli, inclusiv impozite și contribuții de asigurări sociale. Este mai bine să fii angajat, dar nu toți au posibilitatea să fie angajați oficial în sat.” ■ 49 ani, Femeie

Practic toți zilierii muncesc informal. Acest aspect este menționat atât de zilierii care nu doresc să achite impozite din veniturile joase, dar și de angajatori, care doresc să evite procedurile birocratice pentru înregistrarea angajaților pe termen scurt.

„Dacă angajez o persoană pentru mai puțin de o lună, nu o înregistrez. Ar fi mai ușor dacă o agenție care dispune de o bază de date, de genul Agenției Forței de Muncă, ar gestiona angajarea zilierilor.” ■ 38 ani, Bărbat

„Ar fi bine ca zilierii să primească carnete de muncă la oficiile locale. Noi nu dispunem de un sistem electronic de înregistrare a forței de muncă.” ■ 65 ani, Bărbat

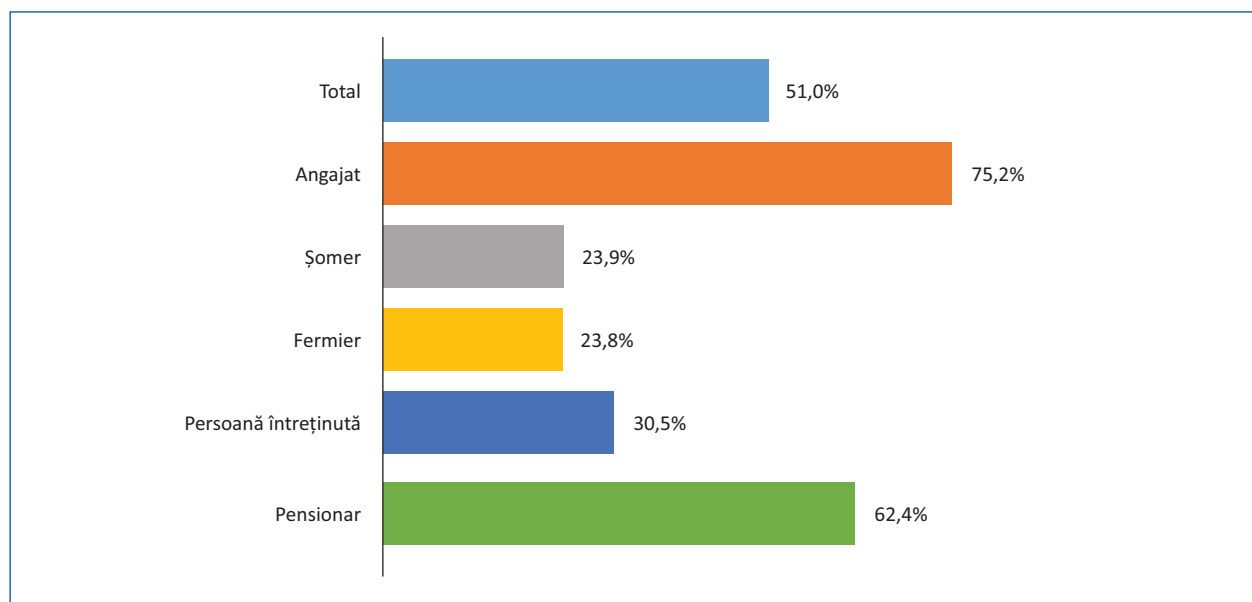
Angajatorii se confruntă cu dificultăți în identificarea zilierilor și gestionarea muncii acestora. Unul din angajatori a menționat că alocațiile de ajutor social au efecte adverse.

„Este dificil să găsești zilieri. Mulți dintre ei primesc asistență socială acum. Ar fi mai rezonabil ca ajutorul social să fie dat celor care muncesc și depun efort. Unii și-au vândut terenurile agricole și acum trăiesc din contul ajutorului social, și nu muncesc.” ■ 51 ani, Bărbat

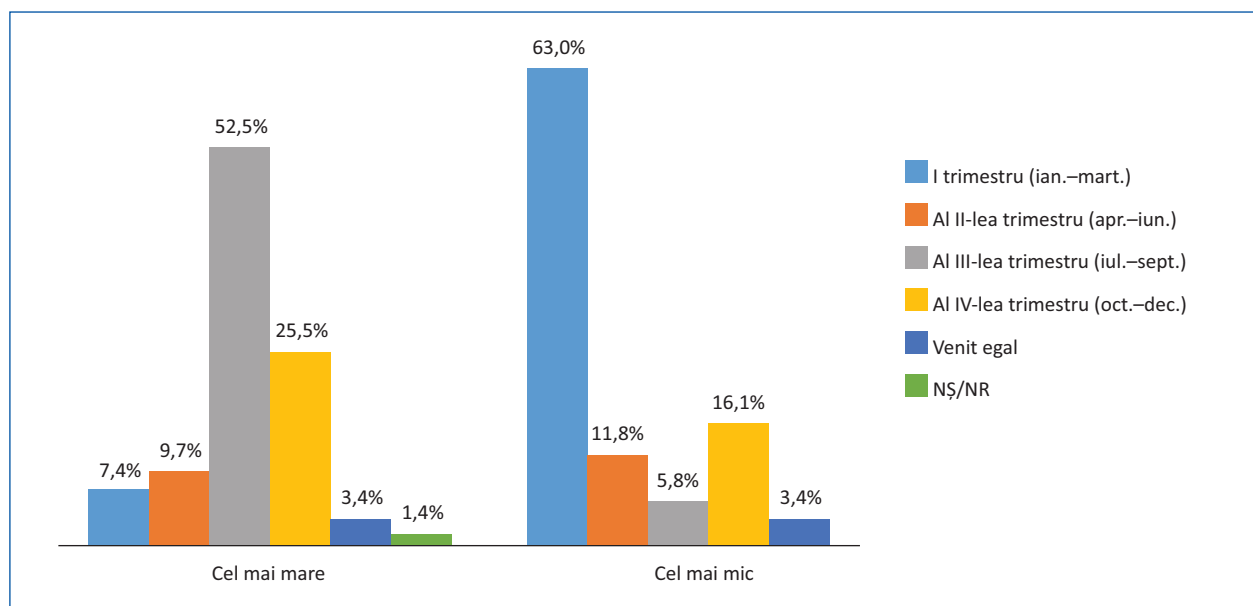
(2) Modelele de venit

După cum este arătat în Figura 3, 51,0% din respondenți dispun de un venit permanent. O pondere de 75,2% din cei angajați dispun de un venit permanent, care este, preponderent, venit salarial. De asemenea, 62,4% dintre pensionari primesc venit permanent, care provine în mare parte din pensii. Pe de altă parte, doar 23,8% din fermieri dispun de un venit permanent. Printre respondenții, pentru care sursa principală de venit este venitul din producția agricolă, doar 19,2% primesc un venit permanent (Tabelul A.2 în Anexa Statistică).

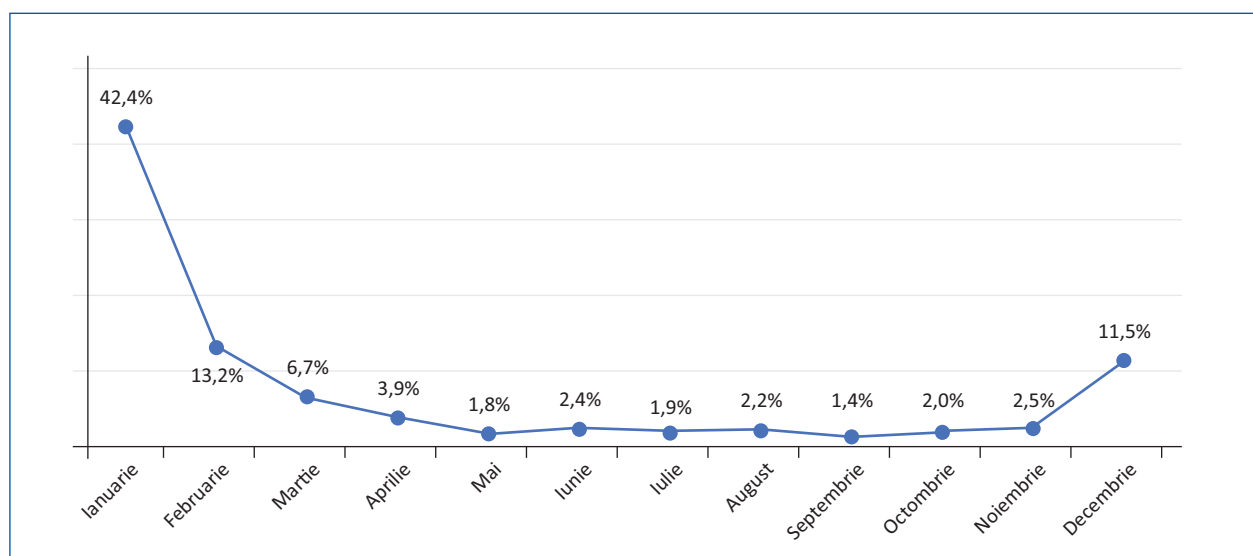
Figura 3. Disponibilitatea venitului permanent în funcție de ocupația respondenților

Cercetarea de față evidențiază și caracteristicile sezoniere ale veniturilor fermierilor. După cum este arătat în Figura 4, 52,5% din proprietarii de terenuri obțin cel mai mare venit în al treilea trimestru al anului, în timpul recoltării producției, iar 25,5% din ei obțin cel mai mare venit în al patrulea trimestru, după realizarea producției agricole. Pe de altă parte, 63,0% din gospodăriile respondenților câștigă cel mai mic venit în primul trimestru al anului, în perioada de iarnă. Doar 3,4% din gospodării câștigă venituri egale pe parcursul anului, datorită altor activități, și mai puțin datorită agriculturii. Într-adevăr, 16,3% dintre cei care câștigă un venit egal pe tot parcursul anului au lăsat pământurile pîrloagă (Tabelele A.4 și A.5 în Anexa Statistică).

Figura 4. Perioada anului cu cel mai mare/mic venit (proprietari de pământ)

După cum este arătat în Figura 5, majoritatea gospodăriilor respondenților în general nu primesc venituri în lunile de iarnă, în special, în ianuarie (42,4% nu primesc nici un venit), februarie (13,2% nu primesc nici un venit) și decembrie (11,5% nu primesc nici un venit) (Tabelul A.6 în Anexa Statistică).¹²

Figura 5. Lună a anului fără venit

Veniturile sezoniere ale persoanelor antrenate în agricultură au fost confirmate și în cadrul discuțiilor de grup. Aceștia au precizat că veniturile și salariile lor depind de intensitatea muncii în anumite perioade, cea mai mare fiind toamna în perioada de recoltare, iar cea mai mică iarna. Cu toate acestea, mecanizatorii angajați la întreprinderile agricole sunt cei care au practicat constant de lucru, dar și în cazul acestora în perioada recoltării munca este mai intensă.

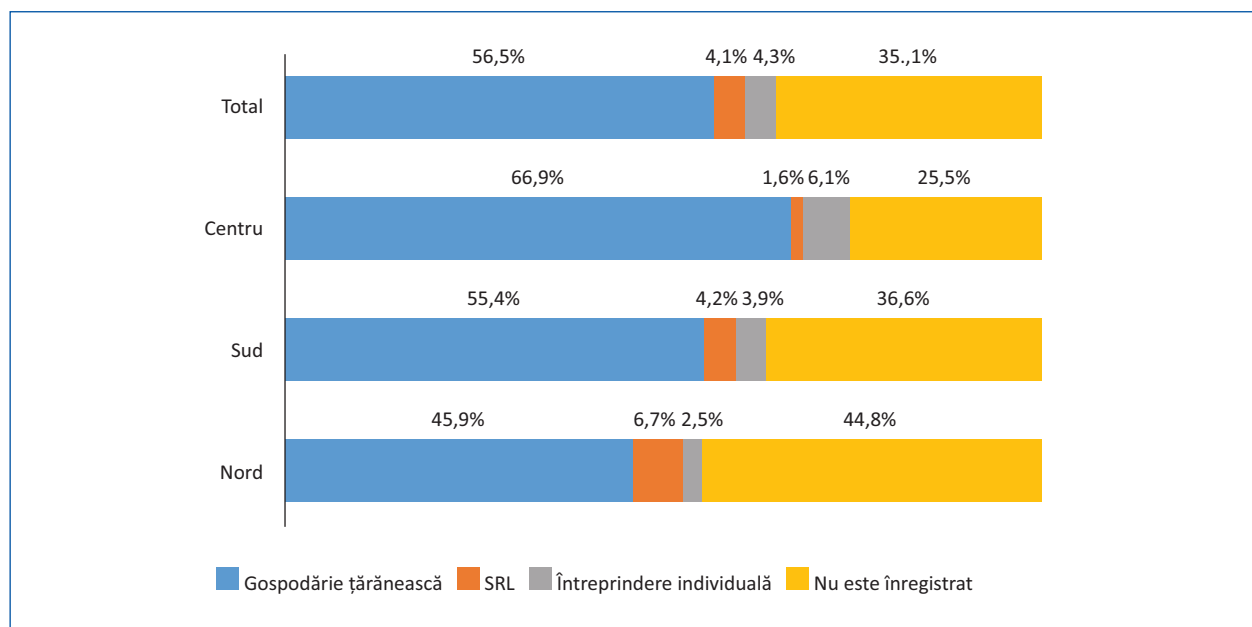
12. Respondenții au trebuit să aleagă o singură lună a anului în care cel mai probabil nu primesc nici un venit. În cazul în care ar fi posibile răspunsuri multiple, procentele indicate în această Figură ar fi mai mari.

Marea majoritate a angajatorilor recunosc că salariile oferite angajaților sunt minime. Unii angajatori plătesc salariul minim, pe când restul este oferit în formă de premii în funcție de rezultatele recoltei. Alți angajatori stimulează angajații prin alte beneficii, cum ar fi asigurarea prânzului sau oferirea unor produse agricole.

2.3. Utilizarea terenurilor de pământ deținute în proprietate

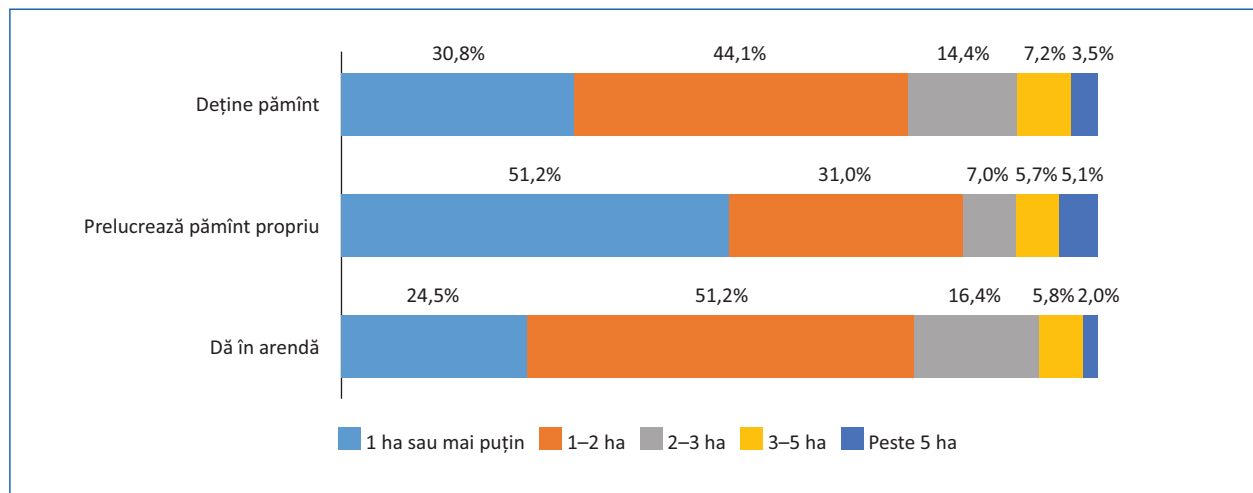
După cum este arătat în Figura 6, 64,9% dintre respondenți s-au înregistrat drept deținători de terenuri de pământ. Forma de proprietate principală este gospodăria țărănească (56,5% din respondenți). Întreprinderea individuală și societatea cu răspundere limitată (SRL), au fost menționate doar de 4,3% și 4,1% dintre respondenți, respectiv. Cea mai mare pondere a celor care și-au înregistrat proprietatea (74,6%) este observată printre respondenții din regiunea Centru, iar cea mai mică (55,1%) la Nord (Tabelul A.9 în Anexa Statistică).

Figura 6. Forma de proprietate sub care este înregistrat terenul de pământ în funcție de zonă

Mai detaliat, 44,7% din proprietarii de terenuri prelucrează pământul propriu personal, în timp ce 55,4% dau o parte de pământ sau lotul integral în arendă, și 1,1% arendează pământ pentru cultivare. La fel, 80,6% dintre fermieri s-au înregistrat ca deținători de pământ (71,8% ca gospodărie țărănească, iar 6,9% ca întreprindere individuală). Alte grupuri cu o pondere mare a celor care s-au înregistrat ca proprietari de pământ sunt respondenții cu venitul principal din producția agricolă (73,3%) și cei care prelucrează personal pământul (70,8%) (Tabelul A.9 în Anexa Statistică).

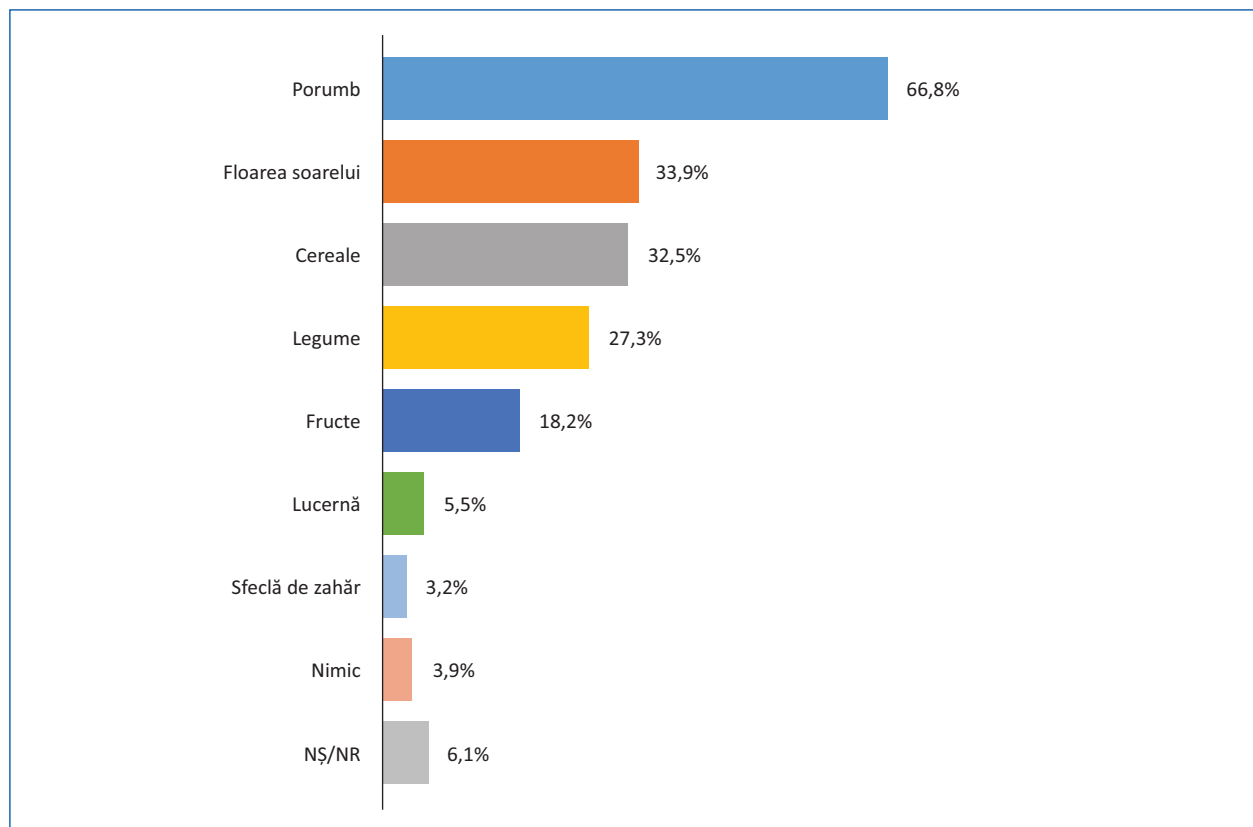
După cum este arătat în Figura 7, 30,8% dintre deținătorii de terenuri de pământ dispun de 1 hectar sau mai puțin, în timp ce 44,1% dispun de 1–2 hectare, iar 25,1% dispun de peste 2 hectare de pământ. O pondere de 51,2% dintre respondenții care prelucrează pământul propriu, dispun de un teren de 1 hectar și mai puțin, în timp ce pentru 31,0% dintre ei mărimea terenului este de 1–2 hectare, iar 17,8% prelucrează peste 2 hectare de pământ. Printre persoanele care dau pământ în arendă, 24,5% dau în arendă mai puțin de 1 hectar, 51,2% dau în arendă 1–2 hectare, iar 24,2% dintre ei dau în arendă peste 2 hectare. În cazul celor care arendează pământ pentru cultivare, mărimea terenului arendat variază între 1 și 30 de hectare (Tabelul A.10 în Anexa Statistică).

Figura 7. Distribuția suprafeței de pământ în funcție de statutul terenului

Studiul calitativ a cuprins antreprenori care gestionează suprafețe mari de teren. Majoritatea lor arendează pământ de la persoane din localități din vecinătate. Ei au precizat că se confruntă cu dificultăți în consolidarea terenurilor, un factor foarte important în procesul de prelucrare rentabilă a terenurilor agricole.

O problemă identificată în cadrul studiului se referă la neconcordanțe între titlurile de proprietate și nemijlocit terenurile deținute în proprietate în 80–90% de cazuri. Acest fapt crează dificultăți atunci când proprietarul vinde terenul agricol, îndeosebi în condițiile în care arendașul a realizat anumite investiții considerabile în terenul agricol.

După cum este arătat în Figura 8, principalele culturi cultivate de către respondenți sunt porumbul (66,8%), floarea soarelui (33,9%) și cereale (32,5%) (Tabelul A.12 în Anexa Statistică).

Figura 8. Culturi crescute pe terenul de pământ (răspuns multiplu)

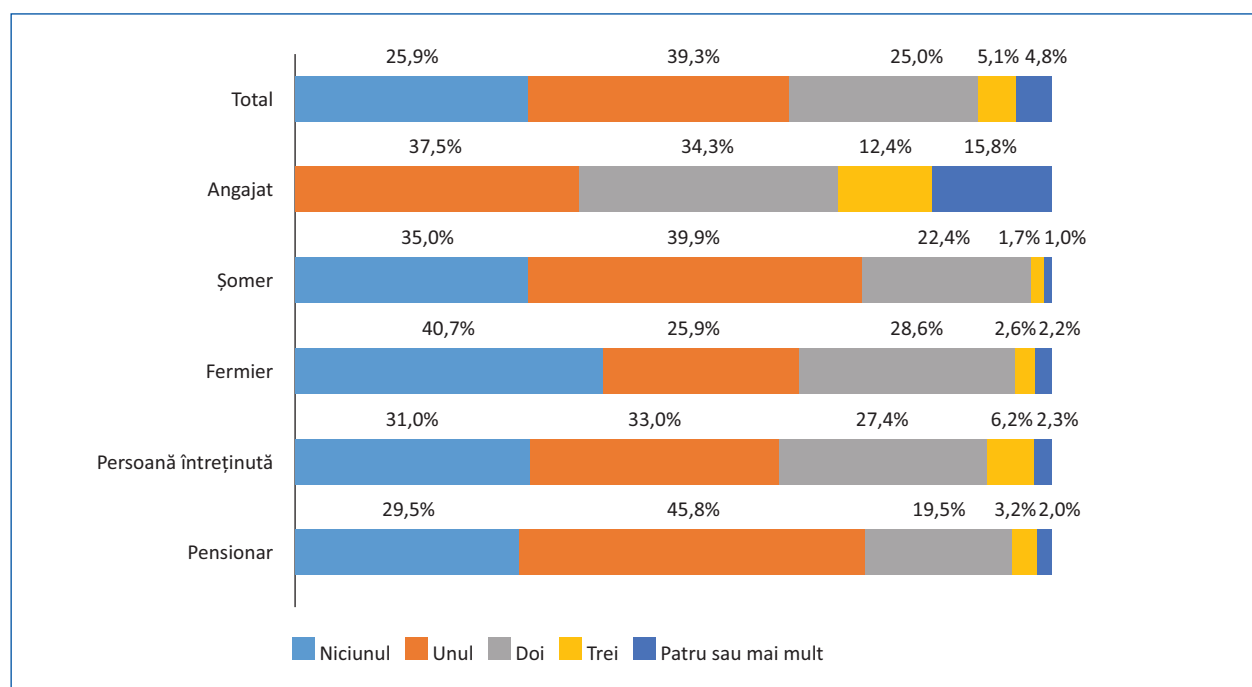
2.4. Asigurarea socială

(1) Acoperirea în cadrul sistemului de asigurări sociale

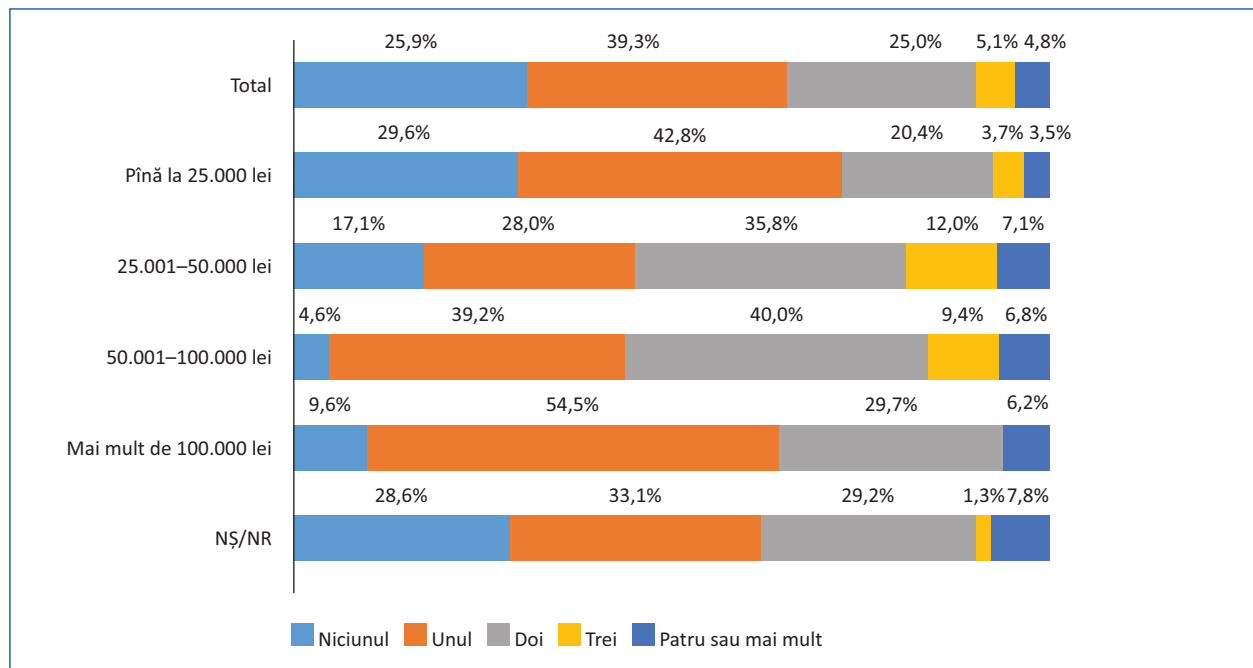
Studiul a dezvăluit faptul că fermierii sunt slab informați cu privire la sistemul de asigurări sociale. Cu excepția angajatorilor și angajaților, mulți respondenți nu au știut despre Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS).

După cum este arătat în Figura 9, 25,9% din respondenți nu au nici un membru al familiei care este asigurat în cadrul sistemului de asigurări sociale (care achită contribuții la CNAS). Această pondere este cea mai mare în cazul în fermierilor: 40,7% din gospodăriile de fermieri nu au nici un membru asigurat în cadrul sistemului de asigurări sociale (Tabelul A.13 în Anexa Statistică).

Figura 9. Numărul membrilor de familie care achită contribuții de asigurări sociale în funcție de ocupația respondenților

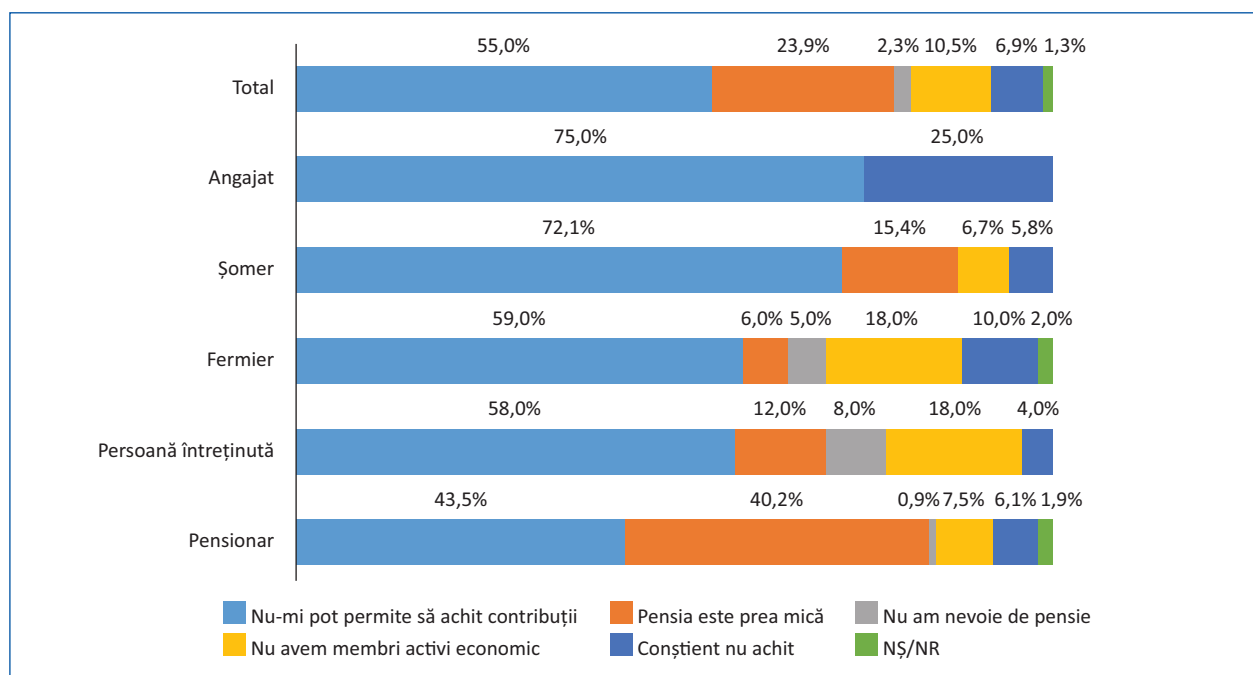
După cum este arătat în Figura 10, 29,6% din gospodăriile respondenților cu venitul total anual de pînă la 25.000 lei nu au nici un membru al familiei asigurat de CNAS. Această pondere este egală cu 17,1% pentru gospodăriile cu venitul de 25.001–50.000 lei, și este mult mai scăzută (4,6%) în cazul gospodăriilor cu venitul de 50.001–100.000 lei (Tabelul A.13 în Anexa Statistică).

Figura 10. Numărul membrilor de familie care achită contribuții de asigurări sociale în funcție de venitul familiei

(2) Achitarea contribuțiilor de asigurări sociale

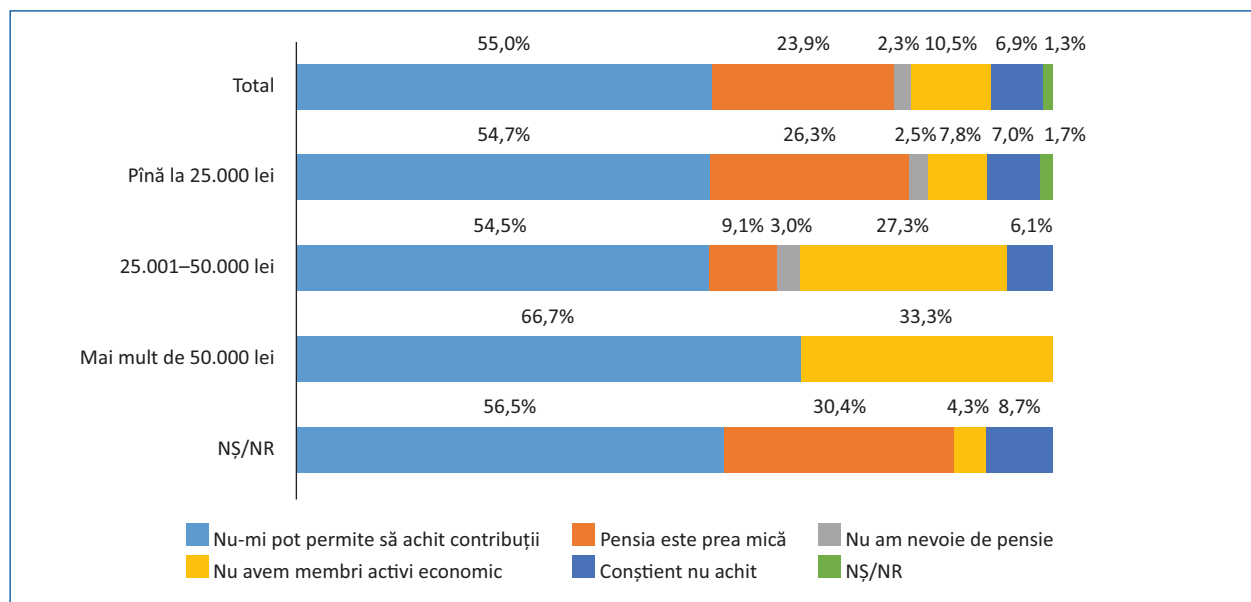
După cum arată Figura 11, printre cei care nu achită deloc contribuții de asigurări sociale, 55,0% nu își pot permite acest lucru, 23,9% au declarat că pensia este prea mică, iar 9,2% nu au nevoie de pensie sau conștient nu achită contribuții.

Printre fermierii care nu achită contribuții de asigurări sociale, 59,0% nu își pot permite acest lucru, 6,0% au declarat că pensia este prea mică, iar o pondere de 15,0% au răspuns că nu au nevoie de pensie sau conștient decid să nu achite contribuții (Tabelul A.14 în Anexa Statistică).

Figura 11. Motive de neachitare a contribuțiilor de asigurări sociale în funcție de ocupația respondenților

În funcție de venitul gospodăriei, după cum este arătat în Figura 12, 54,7% din gospodăriile respondenților cu venituri de pînă la 25.000 de lei și 54,5% din gospodării cu venituri de 25.001–50.000 de lei nu își pot permite să plătească contribuții. În timp ce 26,3% din gospodării cu venituri de pînă la 25.000 de lei nu achită contribuții, deoarece pensia este prea mică, această pondere este egală cu doar 9,1% în rîndul gospodăriilor cu venituri de 25.001–50.000 de lei (Tabelul A.14 în Anexa Statistică).

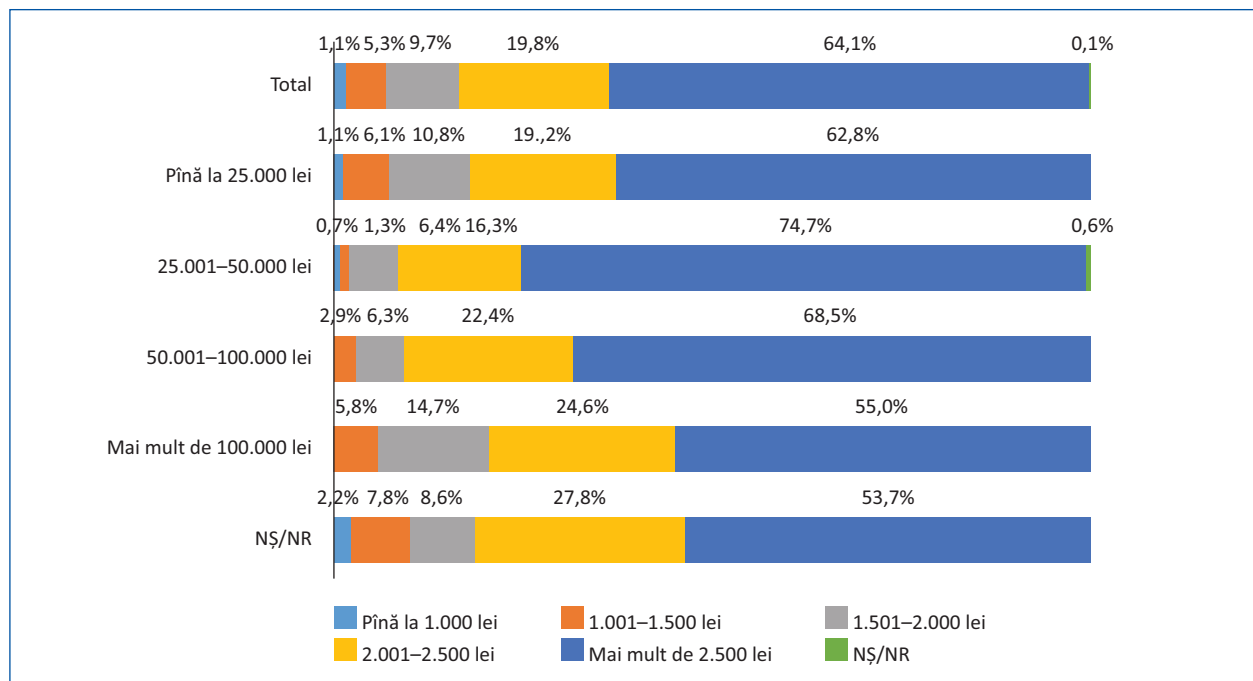
Figura 12. Motive de neachitare a contribuțiilor de asigurări sociale în funcție de venitul familiei

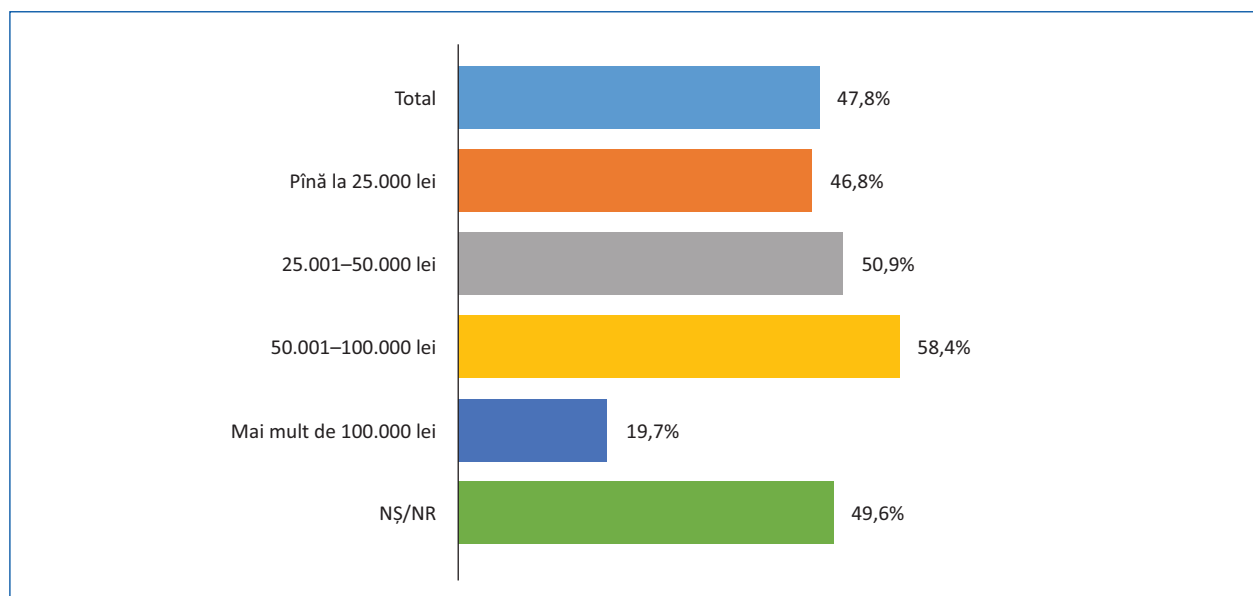
În cadrul unei discuții de grup a fost raportat faptul că unii angajatori agricoli nu au achitat contribuțiile de asigurări sociale pentru angajați, și, ca rezultat, cîțiva ani de experiență de muncă nu au fost incluși în calculul stagiilor de cotizare ai acestor angajați. Lucrătorii care au avut de suferit nu au primit suficientă asistență din partea autorităților locale, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, sau CNAS pentru a rezolva această problemă.

(3) Volumul dorit al pensiei și disponibilitatea de a plăti contribuții mai mari pentru a beneficia de pensii mai mari

Respondenții au fost rugați să indice volumul pensiei lunare pentru a acoperi cheltuielile necesare pentru trai. După cum este arătat în Figura 13, 64,1% dintre respondenți susțin că valoarea pensiei ar trebui să fie mai mare de 2.500 de lei, în timp ce 19,8% consideră că o pensie de 2.001–2.500 de lei ar fi suficientă, o pondere de 9,7% s-ar mulțumi cu o pensie de 1.501–2.000 de lei, iar 6,4% au ales o pensie modestă de 1.500 de lei sau mai puțin. Pentru o pensie mai mare de 2.500 de lei au optat 77,3% dintre respondenții cu studii superioare, 74,9% din angajați, 74,1% din fermieri, și 74,7% din respondenții cu venitul anual al gospodăriei de 25.001–50.000 de lei. Pentru o pensie de 1.500 de lei sau mai puțin au optat 7,2% din persoanele cu venitul anual al gospodăriei de pînă la 25.000 de lei (Tabelul A.15 în Anexa Statistică).

Figura 13. Volumul pensiei necesar pentru a acoperi cheltuielile de bază în funcție de venitul familiei

După cum este arătat în Figura 14, 47,8% dintre respondenți ar fi de acord să contribuie mai mult la sistemul de asigurări sociale pentru a primi o pensie mai mare în viitor, în timp ce 51,9% nu ar fi de acord. Printre gospodăriile cu venitul de până la 25.000 lei, 46,8% ar fi de acord să plătească contribuții mai mari, iar în rândul gospodăriilor cu venitul de 50.001–100.000 lei, ponderea este egală cu 58,4%. Mai detaliat, sunt gata să contribuie mai mult 61,1% din fermieri, 58,8% din gospodăriile cu doi copii sau mai mult, și 58,5% din gospodăriile ale căror venit principal provine din agricultură (Tabelul A.16 în Anexa Statistică).

Figura 14. Disponibilitatea de a plăti contribuții mai mari pentru a beneficia de o pensie mai mare în funcție de venitul familiei

(4) Opinii în cadrul discuțiilor de grup

În cadrul discuțiilor de grup au fost exprimate o serie de opinii critice din partea celor intervievați.

Mulți s-au plîns de nivelul scăzut de pensii și un tratament inegal al lucrătorilor agricoli în comparație cu alte categorii de lucrători. În special, plîngerile au fost direcționate către grupuri speciale care se bucură de pensii privilegiate

„Oamenii nu prea vor să plătească contribuții, fiindcă cuantumul pensiei este foarte mic și puține persoane ajung la vîrsta de pensionare.” ■ 23 ani, Bărbat, Angajator

„O mulgătoare pensionată care a lucrat 25 de ani și a avut cel mai bun salariu, primește acum o pensie de 600 lei, pe cînd un polițist primește o pensie de 5.000 lei sau mai mult. Cu tot respectul față de polițiști, nu este corect că o mulgătoare care a lucrat ziua întreagă mulți ani la rînd primește o pensie atît de mică.” ■ Angajator

„Nu există echitate în sistemul de pensii. O persoană care a lucrat o viață întreagă la fermă primește o pensie de 700 lei, iar cineva care a petrecut doar doi ani în Parlament primește o pensie foarte mare. Sistemul de pensii nu este corect, pentru că tinde să favorizeze anumite pături sociale.” ■ 65 ani, Bărbat

„Am lucrat în colhoz, dar am fost și angajat înainte de asta. Mi s-a spus că voi primi o pensie de pînă la 800 lei. Cînd am renunțat la 5 ani de experiență ca președinte de colhoz, pensia mi s-a dublat. Acum primesc 1.600 lei.” ■ 65 ani, Bărbat

De asemenea, schimbările frecvente în legislație provoacă un sentiment de incertitudine în ceea ce privește viitorul nivel al pensiilor, ceea ce, la rîndul său, descurajează fermierii să contribuie la sistem.

„Sunt prea multe schimbări în Moldova. Sistemul este lipsit de transparență.” ■ 30 ani, Femeie

„Pentru ca sistemul să funcționeze, el trebuie să fie bazat pe reguli clare înțelese de toți. Formula de calcul a pensiei este prea complicată și conține prea mulți indici.” ■ 63 ani, Bărbat

„Înainte ca cineva o să atingă vîrsta de pensionare, sistemul de pensii va fi modificat din nou și pensionarul va primi mai puțin. Statul trebuie să ne garanteze un viitor sigur.” ■ Angajator

Mulți intervievați și-au exprimat lipsa de încredere în sistemul de pensii de stat. Ei consideră că propriile economii sau ajutorul din partea copiilor poate garanta mai bine resursele necesare pentru un trai decent la bătrînețe decît sistemul de pensii de stat.

„Chiar dacă contribui în mod voluntar, peste 10 ani voi fi în aceeași situație cu cineva care nu a contribuit nimic. Nu am încredere în sistem.” ■ 65 ani, Bărbat

„Nu doresc să contribui la sistemul de pensii. Achit doar minimul legal. Mai bine să folosesc banii pentru a cumpăra mai mult pământ, pentru a avea din ce trăi la bătrânețe.” ■ 38 ani, Bărbat

„E mai convenabil să deschizi un cont în bancă și să obții o dobândă în fiecare lună.” ■ 23 ani, Bărbat

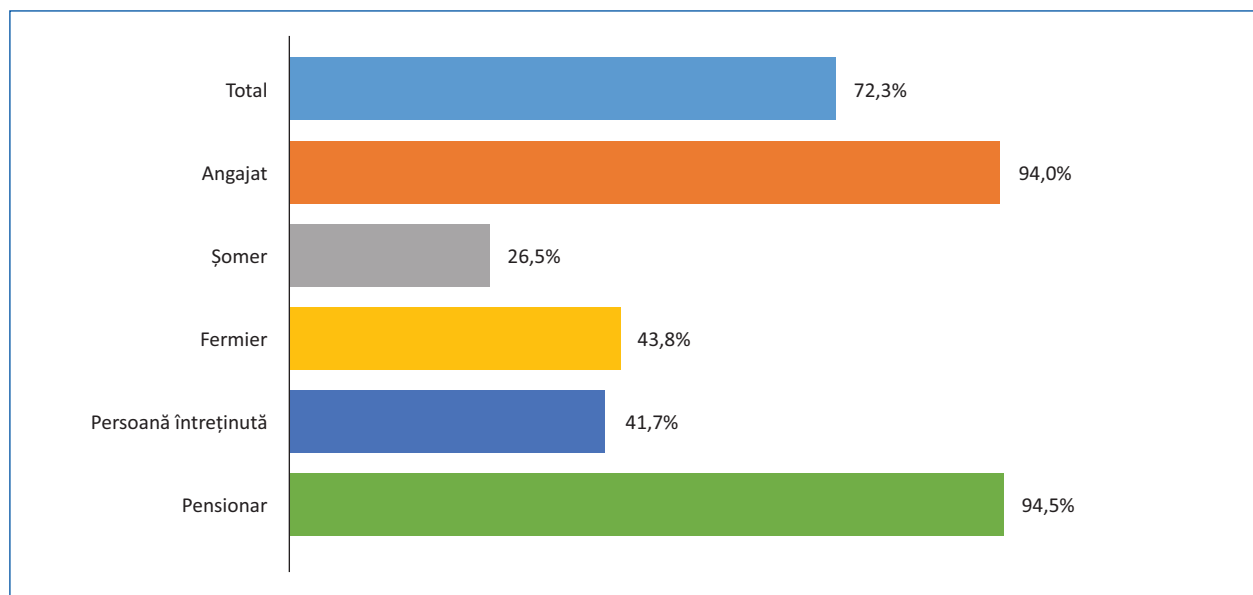
„Fermierii trebuie să fie motivați. Dacă Statul ne-ar oferi ajutor, eu aș fi de accord să investesc în viitorul meu.” ■ 63 ani, Bărbat

2.5. Asigurarea medicală și accesul la servicii de sănătate

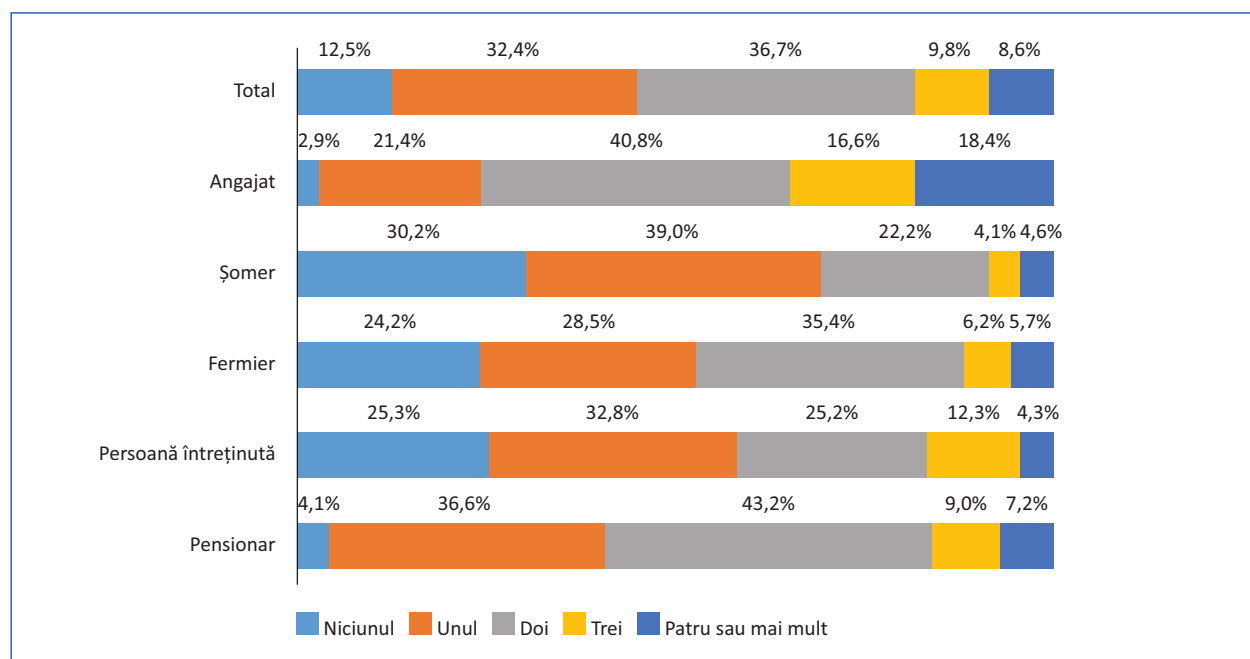
(1) Acoperirea în cadrul sistemului de asigurare medicală

După cum este arătat în Figura 15, 72,3% dintre respondenți (67,5% dintre bărbați și 75,2% dintre femei) sunt acoperiți de sistemul de asigurare medicală. Gradul de acoperire este aproape universal pentru angajați (94,0%) și pensionari (94,5%). Cu toate acestea, doar 43,8% dintre fermieri sunt acoperiți în cadrul sistemului de asigurare medicală. Ponderea este deosebit de scăzută în cazul șomerilor, doar 26,5% dintre care dispun de asigurare medicală (Tabelul A.17 în Anexa Statistică).

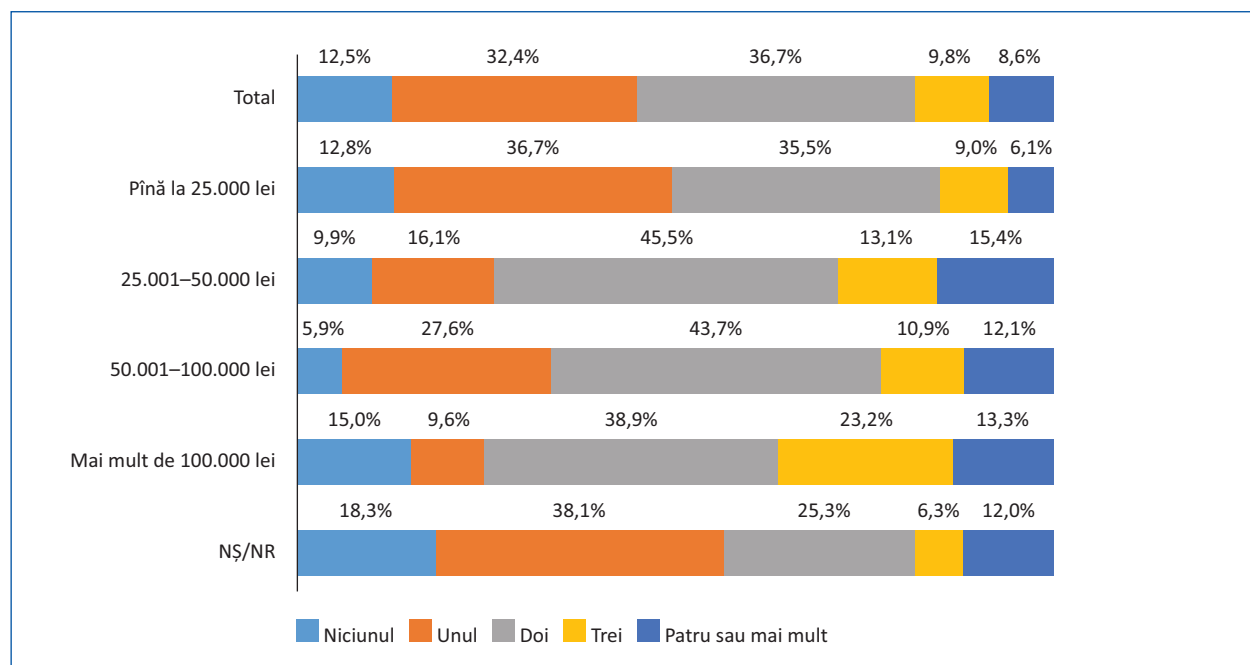
Figura 15. Deținerea poliței de asigurare medicală în funcție de ocupația respondenților

După cum este arătat în Figura 16, 12,5% din respondenți nu au nici un membru al familiei care dispune de asigurare medicală. În special, procentul este mare pentru șomeri (30,2%), persoane întreținute (25,3%), fermieri (24,2%), precum și în gospodăriile în care agricultura reprezintă principala sursă de venit (29,9%). Aceste ponderi scad treptat pe măsură ce vârsta respondenților crește (Tabelul A.18 în Anexa Statistică).

Figura 16. Numărul membrilor de familie cu asigurare medicală în funcție de ocupația respondenților

După cum este arătat în Figura 17, numărul de membri ai familiei care dispun de asigurare medicală este corelat în mod pozitiv cu venitul gospodăriei. Cu toate acestea, în 15,0% din gospodăriile cu venitul anual de peste 100.000 de lei, nici un membru nu dispune de asigurare medicală (Tabelul A.18 în Anexa Statistică).

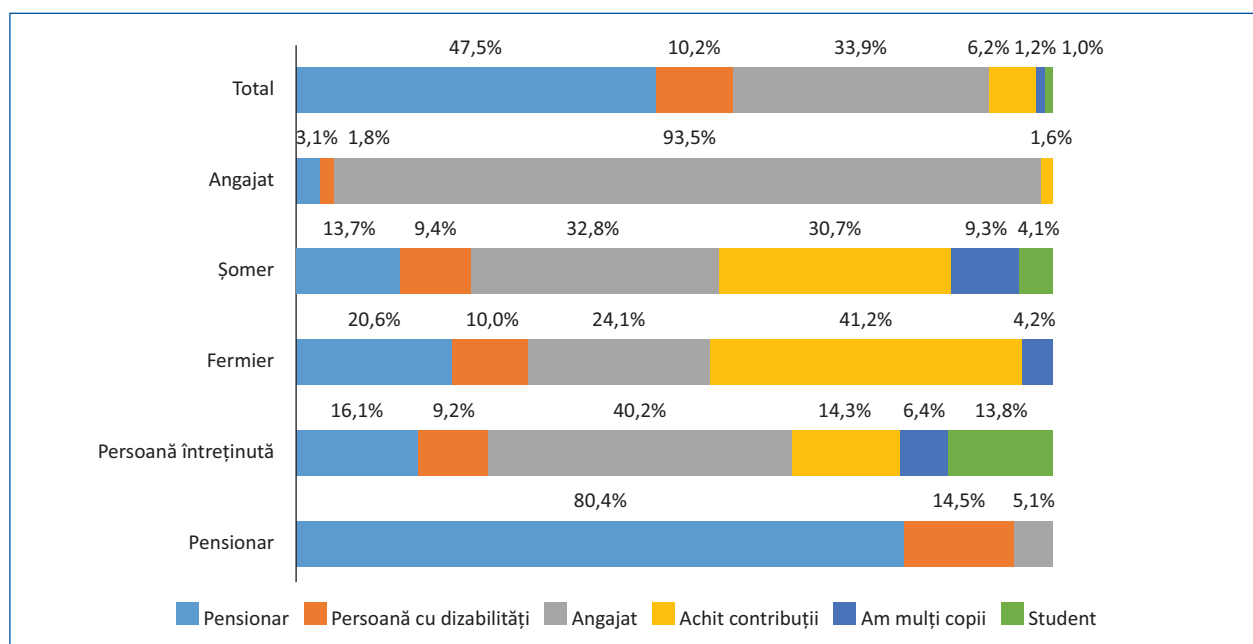
Figura 17. Numărul membrilor de familie cu asigurare medicală în funcție de venitul familiei

(2) Achitarea contribuțiilor de asigurare medicală

După cum este arătat în Figura 18, printre cei care dețin asigurare medicală, 40,1% sunt asigurați în baza contribuțiilor (33,9% sunt angajați, iar 6,2% achită contribuții), în timp ce 59,9% primesc asigurare medicală din partea Statului, deoarece sunt fie pensionari (47,5%), fie persoane cu dizabilități

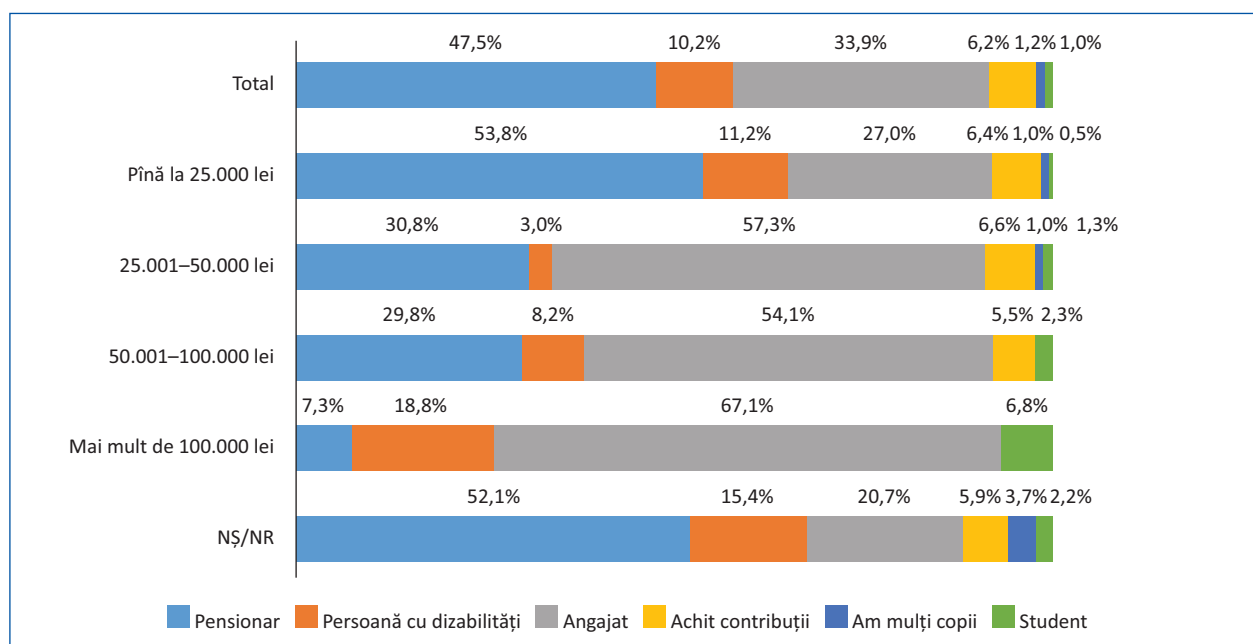
(10,2%) sau din alte motive. Printre fermieri, 41,2% achită contribuții în mod individual, pe când 24,1% sunt angajați, iar 34,7% sunt asigurați de către stat (Tabelul A.19 în Anexa Statistică).

Figura 18. Statutul social al persoanelor care dețin poliță de asigurare medicală în funcție de ocupația respondenților

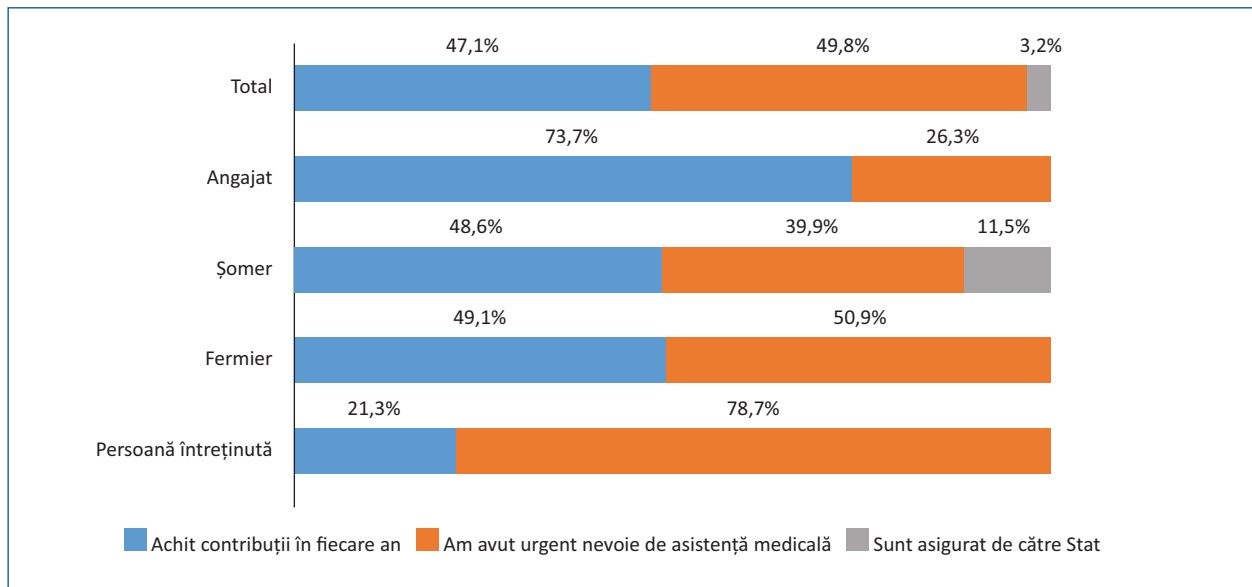
În funcție de venit, după cum este arătat în Figura 19, 53,8% din gospodăriile respondenților cu venitul de pînă la 25.000 lei dispun de asigurare medicală deoarece sunt pensionari, iar 27,0% dispun de asigurare medicală fiindcă sunt angajați. Ponderea pensionarilor care dispun de asigurare medicală este mai mică în gospodăriile cu venit mai mare, și este egală cu 30,8% pentru venitul de 25.001–50.000 de lei, și egală cu 29,8% pentru venitul de 50.001–100.000 de lei. În același timp, ponderea populației ocupate care dispune de asigurare medicală este mai mare în familiile cu venit mai mare. Procentul gospodăriilor care au plătit contribuții în mod individual este aproape constant în toate grupurile de venit, cu excepția celor cu cele mai mari venituri (Tabelul A.19 în Anexa Statistică).

Figura 19. Statutul social al persoanelor care dețin poliță de asigurare medicală în funcție de venitul familiei

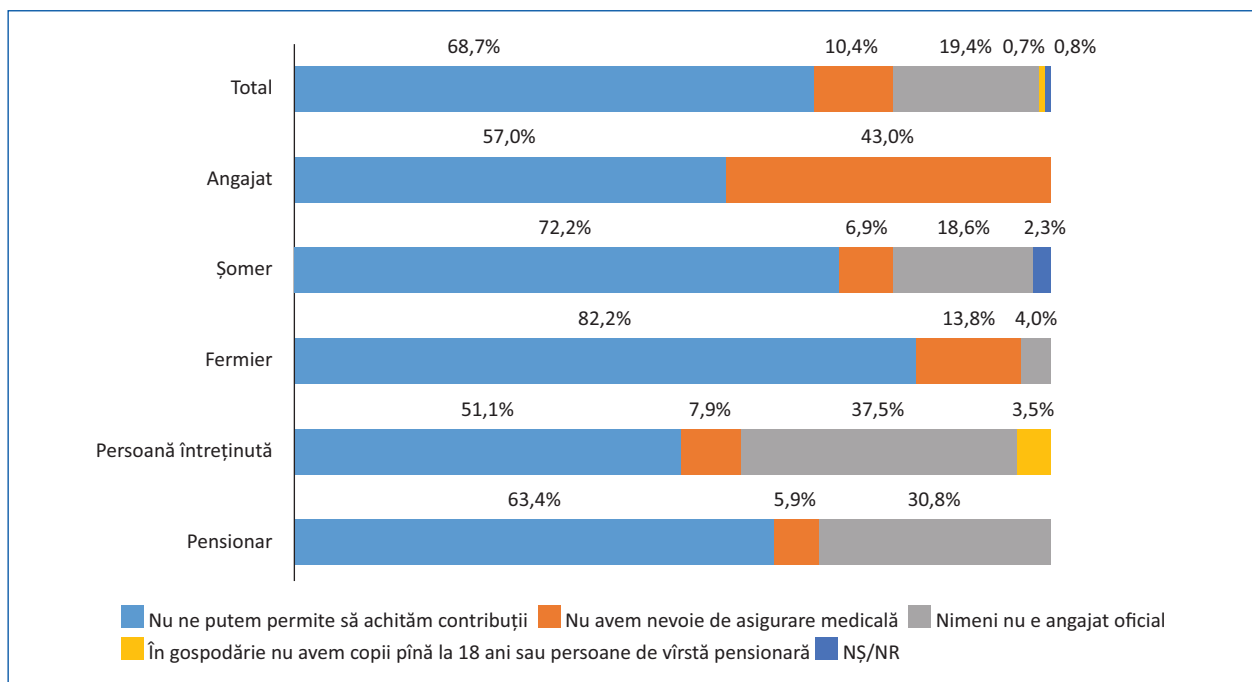
După cum este arătat în Figura 20, 47,1% dintre respondenți achită contribuții de asigurare medicală în mod regulat, iar 49,8% plătesc contribuții doar atunci când au urgent nevoie de asistență medicală. În cazul fermierilor, 50,9% au achitat contribuții, deoarece au avut urgent nevoie de asistență medicală, în timp ce 49,1% achită contribuții în fiecare an (Tabelul A.20 în Anexa Statistică).

Figura 20. Motive de deținere a poliței de asigurare medicală în funcție de ocupația respondenților

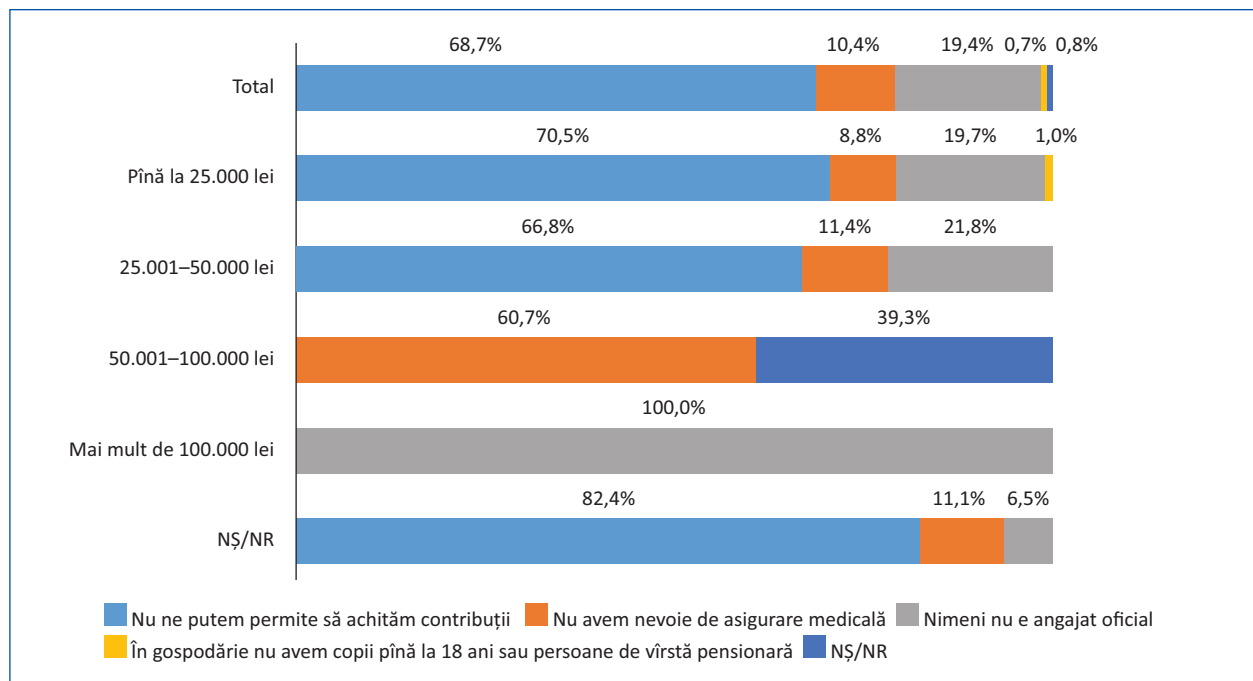
După cum este arătat în Figura 21, o pondere de 68,7% dintre cei care nu dispun de asigurare medicală, nu își pot permite să achite contribuții, în timp ce 10,4% susțin că nu au nevoie de asigurare medicală. În ceea ce privește fermierii, 82,2% dintre ei nu își pot permite să achite contribuții. După cum este arătat în Figura 11, 33,1% din cei care nu achită contribuții au răspuns că pensia este prea mică, nu au nevoie de pensie, sau conștient nu achită contribuții. În comparație cu aceasta, mai puține persoane consideră că asigurarea medicală nu este necesară (Tabelul A.21 în Anexa Statistică).

Figura 21. Motive din care nici un membru de familie nu deține poliță medicală în funcție de ocupația respondenților

După cum este arătat în Figura 22, ponderea gospodăriilor care menționează resursele financiare ca motiv pentru lipsa asigurării medicale scade pe măsură ce venitul anual al gospodăriei este mai mare (Tabelul A.21 în Anexa Statistică).

Figura 22. Motive din care nici un membru de familie nu deține poliță medicală în funcție de venitul familiei

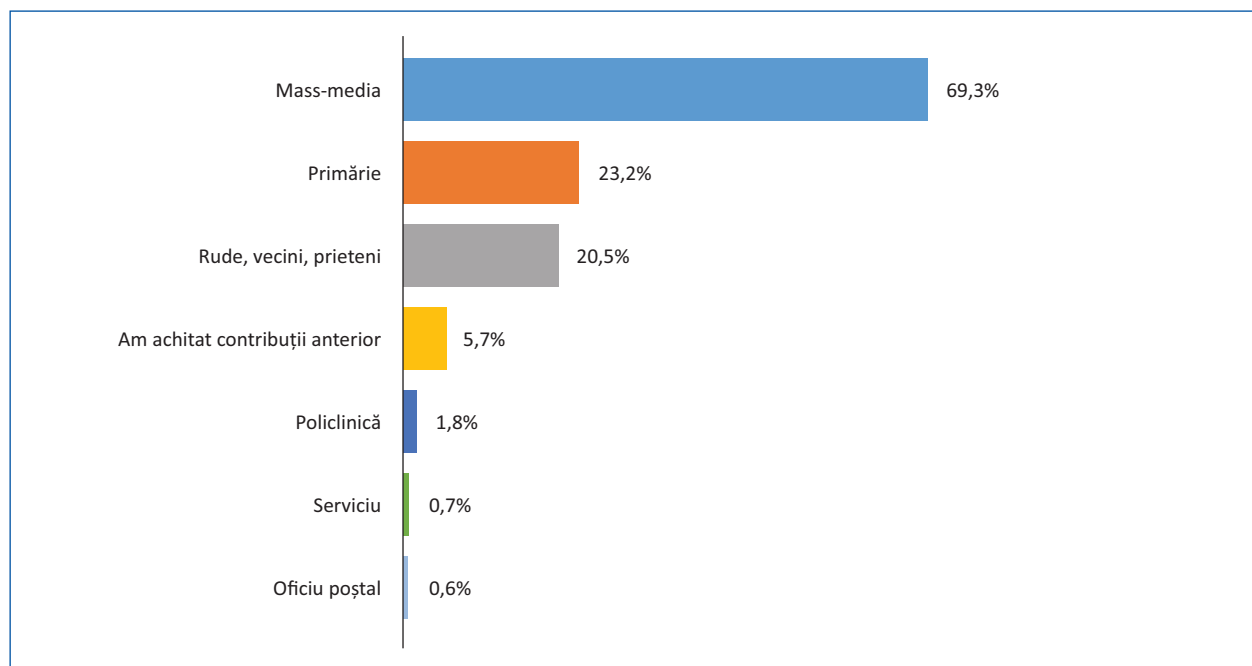

Majoritatea celor intervievați în cadrul discuțiilor de grup dispun de asigurare medicală. Un număr mic de fermieri au plătit contribuții. Majoritatea lor suferă din cauza unor probleme de sănătate. Unii respondenți, mai ales persoanele în vîrstă, consideră că este bine să dispui de asigurare medicală în caz de îmbolnăvire.

(3) Gradul de informare cu privire la reducerea prețului poliței de asigurare medicală

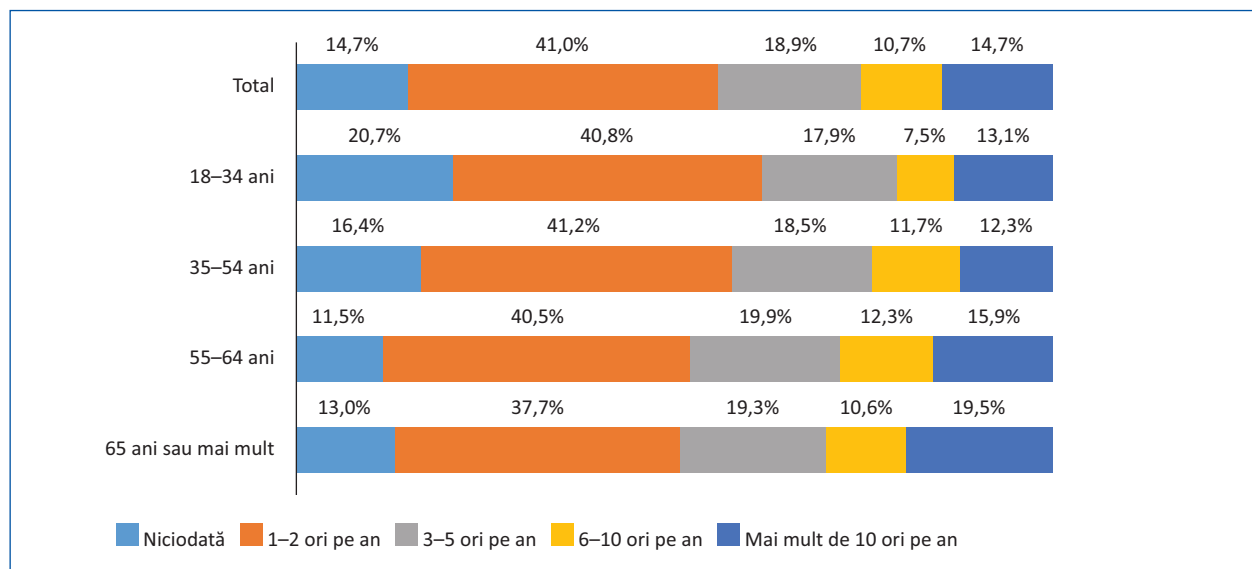
O pondere de 57,4% dintre respondenți știu că au dreptul la o reducere de 75%, în cazul în care achită contribuțiile de asigurare medicală pe un an întreg pînă la 31 martie. În funcție de ocupația respondenților, 71,1% din angajați și 61,5% din fermieri au răspuns afirmativ. Un grad mai înalt de informare este observat printre respondenții cu studii superioare (66,6%), comparativ cu cei cu studii primare (49,7%) (Tabelul A.22 în Anexa Statistică).

După cum este arătat în Figura 23, 69,3% dintre respondenții informați au aflat despre această reducere din mass-media, 23,2% de la primărie, iar 20,5% dintre respondenți au aflat despre acest fapt de la rude, vecini și prieteni. Acest fapt sugerează că mass-media este cel mai eficient instrument, cu toate că comunicarea informală joacă pînă acum un rol important în mediul rural (Tabelul A.23 în Anexa Statistică).

Figura 23. Surse de informație cu privire la reducerea contribuției de asigurare medicală (răspuns multiplu)

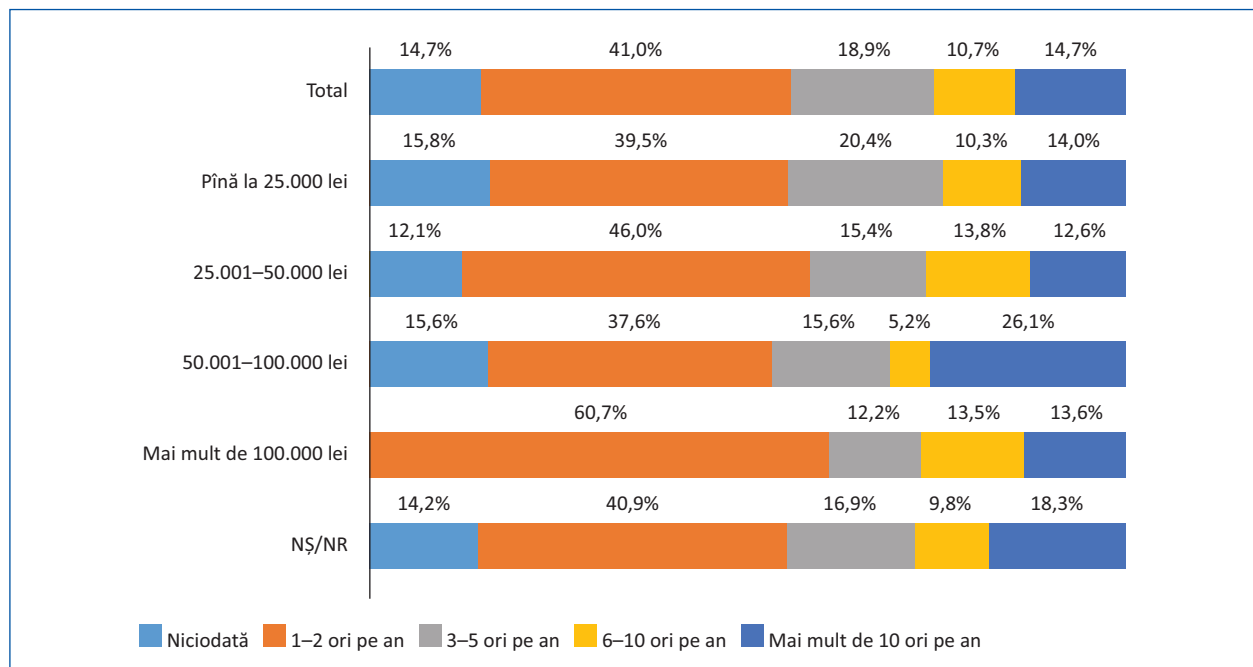
(4) Utilizarea și cheltuielile pe serviciile de asistență medicală

După cum este arătat în Figura 24, 59,9% dintre respondenți folosesc servicii de asistență medicală de la 1 până la 5 ori pe an, în medie (41,0% le folosesc de 1-2 ori pe an, iar 18,9% – de 3–5 ori pe an), în timp ce 25,4% dintre respondenți au apelat la servicii medicale mai frecvent, și anume 10,7% le folosesc de 6–10 ori pe an, în timp ce 14,7% – mai mult de 10 de ori pe an. Pe de altă parte, 14,7% nu s-au adresat niciodată la instituții medicale pe parcursul anului. În funcție de vârstă, 20,7% dintre respondenți în vârstă de 18–34 de ani nu folosesc servicii medicale, în timp ce 19,5% dintre respondenți în vârstă de 65 de ani sau mai mult folosesc astfel de servicii mai mult de 10 ori pe an. Grupurile care folosesc servicii medicale mai frecvent includ femeile, familiile cu doi copii sau mai mult, persoanele cu studii superioare și cei care locuiesc în regiunea centrală a țării (Tabelul A.24 în Anexa Statistică).

Figura 24. Utilizarea serviciilor de asistență medicală în funcție de vârstă

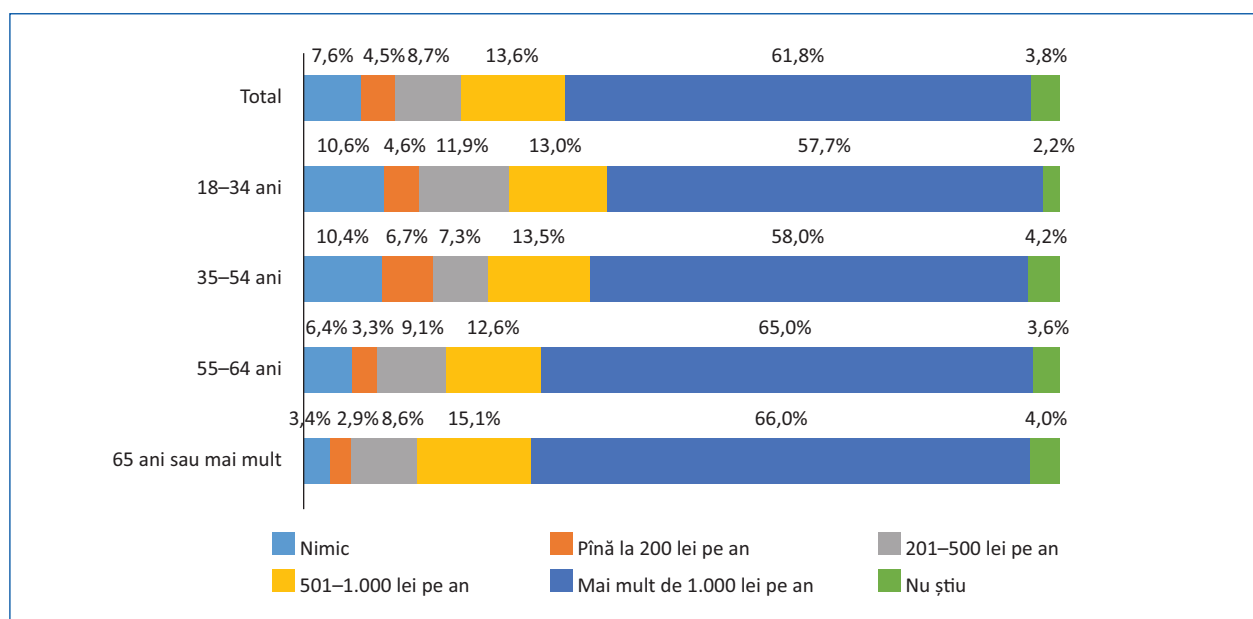
După cum este arătat în Figura 25, utilizarea serviciilor medicale nu este foarte corelată cu nivelul venitului gospodăriei. Principala excepție sunt respondenții din grupul cu cel mai mare venit, care folosesc servicii de asistență medicală cel puțin o dată pe an (Tabelul A.24 în Anexa Statistică).

Figura 25. Utilizarea serviciilor de asistență medicală în funcție de venitul familiei

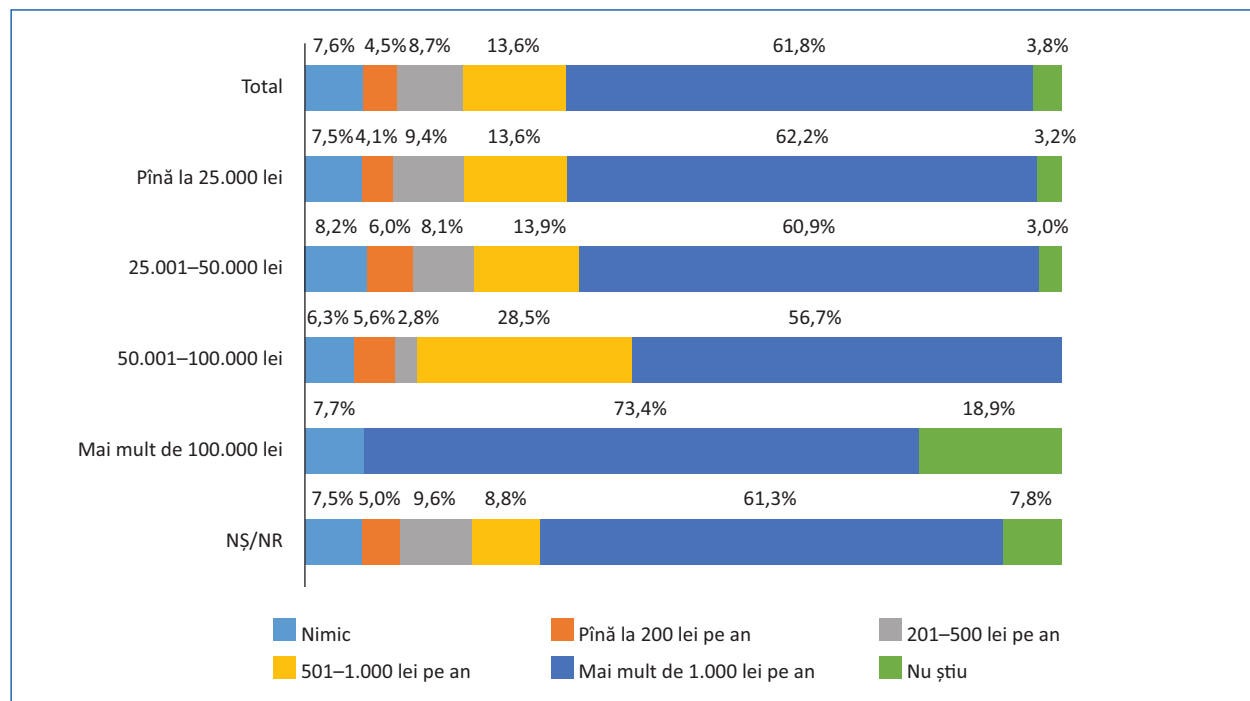
După cum este arătat în Figura 26, 61,8% dintre respondenți au cheltuit mai mult de 1.000 de lei pe parcursul unui an pentru diverse servicii de sănătate. Cheltuielile din buzunarul propriu sunt corelate cu vârsta, și anume, aproape toate persoanele în vârstă de 65 de ani sau mai mult au cheltuit o oarecare sumă pentru servicii de sănătate, iar 66,0% dintre ei au cheltuit mai mult de 1.000 de lei. Spre deosebire, 57,7% din tineri cu vârsta de 18–34 ani au cheltuit mai mult de 1.000 de lei, în timp ce 10,6% nu au cheltuit nimic (Tabelul A.25 în Anexa Statistică).

Figura 26. Cheltuielile din buzunarul propriu pentru asistență medicală în funcție de vârstă

După cum este arătat în Figura 27, pentru grupurile cu un venit mai mic de 50.000 de lei, cheltuielile din buzunarul propriu pentru servicii de sănătate sunt aproape similare. Se observă că grupurile cu un venit mai mare de 50.000 de lei tind să cheltuiască mai mult pentru asistența medicală (Tabelul A.25 în Anexa Statistică).

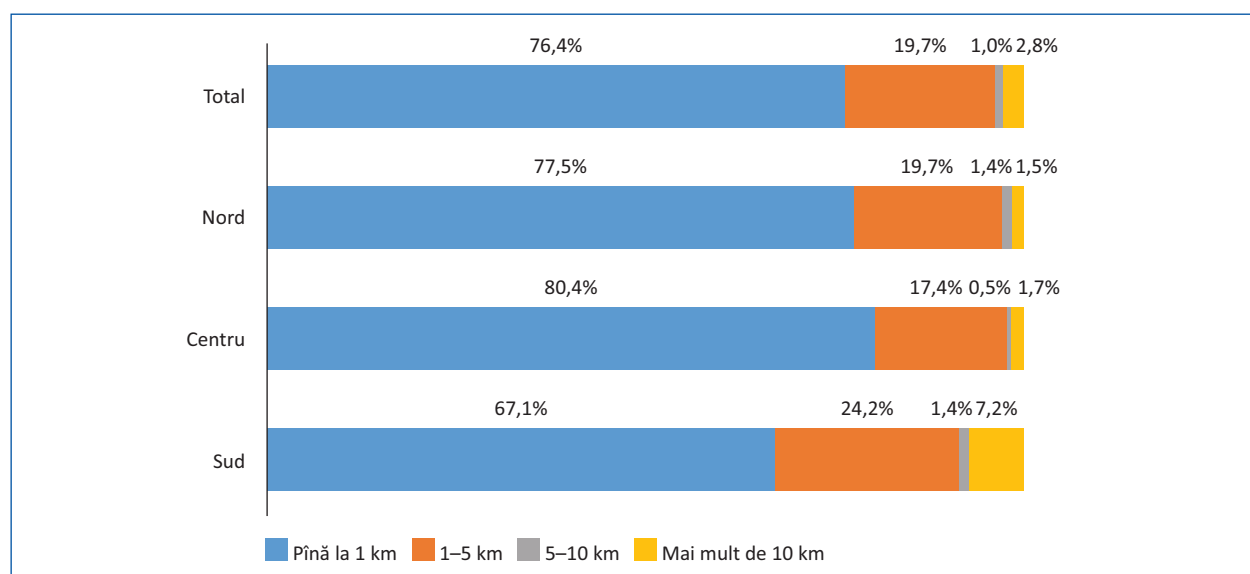
Figura 27. Cheltuielile din buzunarul propriu pentru asistență medicală în funcție de venitul familiei

(5) Accesul la instituțiile de asistență medicală

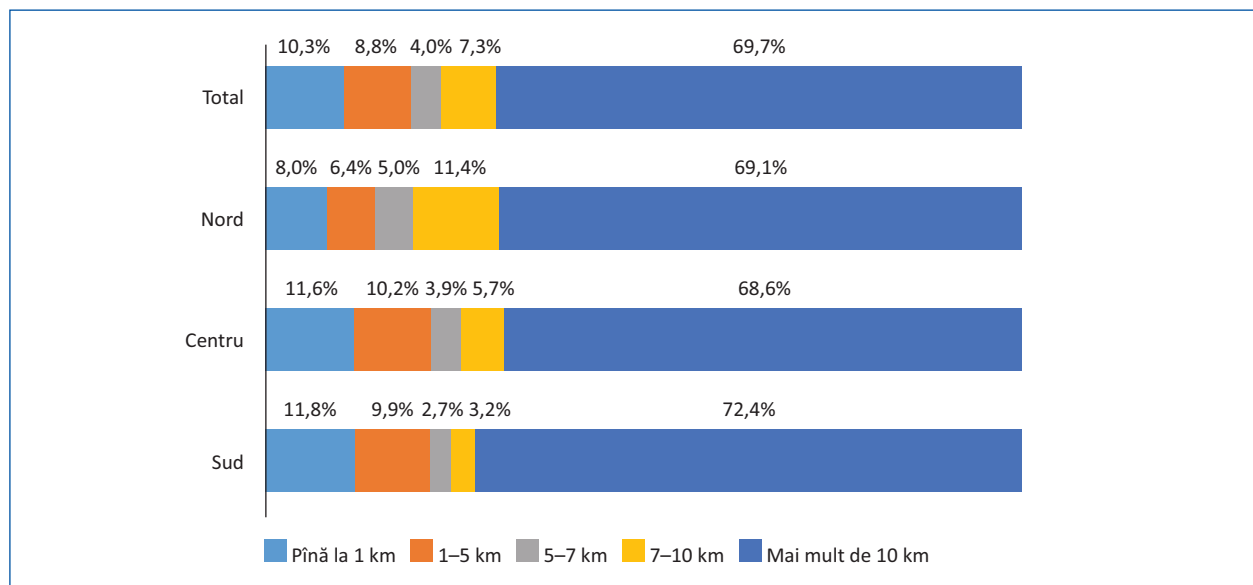
După cum este arătat în Figura 28, 76,4% dintre respondenți au declarat că distanța până la cel mai apropiat centru medical este de până la 1 km, în timp ce pentru 19,7% dintre ei distanța până la cel mai apropiat centru medical este 1–5 km. Cea mai mare distanță a fost menționată de respondenții din zona de Sud, printre care 7,2% au răspuns că cel mai apropiat centru medical este situat la o distanță mai mare de 10 km (Tabelul A.27 în Anexa Statistică).

Figura 28. Distanța până la cel mai apropiat punct medical în funcție de zonă

După cum este arătat în Figura 29, însă, 69,7% dintre respondenți au nevoie să parcurgă mai mult de 10 km pentru a ajunge la cel mai apropiat spital. Doar 10,3% au acces la un spital situat la cel mult 1 km depărtare de reședința acestora (Tabelul A.28 în Anexa Statistică).

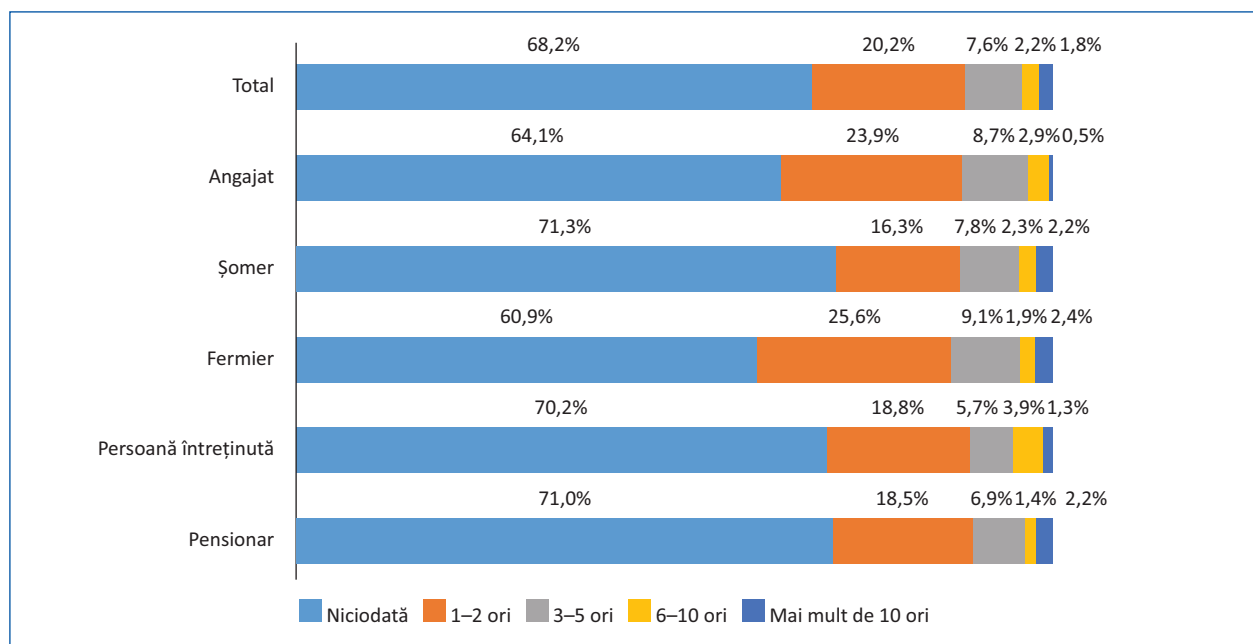
Figura 29. Distanța pînă la cel mai apropiat spital în funcție de zonă

(6) Accidente de muncă și boli profesionale

Din punctul de vedere al securității și sănătății în muncă, agricultura este una dintre industriile cu risc înalt. După cum este arătat în Figura 30, în 31,8% din gospodăriile interviewate, cel puțin un membru al familiei a suferit de accidente de muncă sau boli profesionale în ultimii trei ani. Fermierii au avut cea mai mare incidență a accidentelor de muncă și bolilor profesionale: 25,6% dintre ei au suferit de astfel de accidente o dată sau de două ori în ultimii trei ani, în timp ce 13,5% au avut trei accidente sau mai mult în aceeași perioadă (Tabelul A.26 în Anexa Statistică).

Figura 30. Incidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale în rîndul membrilor familiei în ultimii trei ani în funcție de ocupația respondenților

(7) Opinii în cadrul discuțiilor de grup

În cadrul discuțiilor de grup, participanții si-au exprimat nemulțumirea față de serviciile medicale pe care le primesc. De fapt, unii consideră că asigurarea medicală este utilă numai în caz de spitalizare, fiindcă în acest caz pacientul nu trebuie să achite șederea medicală. În majoritatea situațiilor, însă, pacienții trebuie să achite suplimentar pentru examinările medicale și tratament.

„Atît angajatorii, cât și angajații achită contribuții de asigurare medicală. Păcat că serviciile medicale sunt de o calitate foarte proastă.” ■ Angajator

„Toată lumea crede că asigurarea medicală ajută în caz că te îmbolnăvești. Dar nu e așa. Pentru fiecare vizită la medic, pacientul trebuie să plătească din buzunarul propriu, chiar dacă are asigurare medicală.” ■ 51 ani, Bărbat

Unii participanți au precizat că sistemul de asigurări medicale obligatorii nu este unul atractiv, în special pentru tineri sau persoanele care nu se confruntă cu probleme de sănătate. În opinia acestora, acei care nu beneficiază de servicii medicale trebuie să achite contribuții mai mici. Alții au sugerat o idee de transferabilitate a contribuțiilor acumulate către membrii familiei și rude apropiate.

„Nu sunt de acord cu faptul că trebuie să achit contribuții chiar și atunci, cînd nu am nevoie de servicii medicale. Dacă ar fi așa ca copiii sau rudele mele să primească acești bani, eu aș fi de acord să achit.” ■ 65 ani, Bărbat

„Ar fi mai bine dacă ar exista un cont în care aș putea să contribui ori de cite ori este posibil, și dacă aș putea să folosesc acei bani în viitor, în caz de necesitate, de exemplu, în caz de o intervenție chirurgicală.” ■ 63 ani, Bărbat

2.6. Alte programe

(1) Suport și subvenții de stat

Studiul de față dezvăluie faptul că suportul de stat oferit proprietarilor de terenuri este foarte limitat. Doar 0,5% din gospodăriile respondenților au beneficiat de suport sau subvenții de stat în ultimii trei ani (Tabelul A.29 în Anexa Statistică).

Mai mult ca atît, 70,5% din respondenți consideră că suportul sau subvențiile de stat nu acoperă nimic, în timp ce 12,6% dintre respondenți cred că subvențiile de stat acoperă 25% din pierderile suferite de fermieri (Tabelul A.30 în Anexa Statistică).

Mai mulți respondenții care au participat în discuții de grup consideră că regulile de acordare a suportului și subvențiilor de stat nu sunt transparente.

„În 2004 am semănat 150 hectare de grâu, dar primăvara au fost înghețuri. Am pregătit actele necesare pentru a cere ajutor din partea Statului, dar nu am primit nimic.” ■ 65 ani, Bărbat

Proprietarii cu suprafețe mici consideră că latifundiarii sunt avantajați în ceea ce privește suportul și subvențiile de stat.

„O combină nouă costă 250.000 de euro. Subvențiile din partea statului sunt egale cu doar 8.000 de euro. În trecut, Statul oferea suport în valoare de 30-40% din suma necesară, dar acum Statul avantajează gospodăriile mari, pe cînd situația se înrăutățește pentru fermierii cu suprafețe de teren mici.” ■ Angajator

(2) Asigurarea pămîntului sau producției agricole

Asigurarea pămîntului sau producției agricole nu este practică în rîndul deținătorilor de pămînt. Numai 4,4% dintre respondenți au o astfel de asigurare. Ponderi mai ridicate se observă în rîndul gospodăriilor cu venit de peste 100.000 de lei (22,8%), tinerilor cu vîrsta cuprinsă între 18 și 34 de ani (10,1%), fermierilor (9,8%) și respondenților cu venitul principal din producția agricolă (9,1%) (Tabelul A.31 în Anexa Statistică).

Existența asigurării pămîntului sau producției agricole nu reprezintă un garant pentru fermieri. Cu toate că antreprenorii care gestionează suprafețe mari de terenuri agricole simt necesitatea unei forme de protecție împotriva riscurilor, mulți dintre ei nu sunt mulțumiți de polițele de asigurare disponibile și de calitatea proastă a serviciilor oferite de companiile de asigurări private.

„Timp de doi ani am pregătit actele pentru a primi o compensație, dar după toate eforturile depuse, suma de bani primită a fost mizeră.” ■ 65 ani, Bărbat

„Cînd ocupam postul de director al unei întreprinderi, am decis să nu mai lucrez cu companiile de asigurare. Am depus banii într-un cont bancar și acum retrag bani din cont pentru a acoperi cheltuielile și pierderile înregistrate, în funcție de necesitate.” ■ 65 ani, Bărbat

Un angajator a declarat că ar dori să beneficieze de unele forme de asigurare, și a propus să fie creată o asociație regională de fermieri care ar colecta resurse pentru a ajuta fermierii în caz de necesitate.

„Cred că fiecare ar contribui la o asociație de fermieri. În caz că se întîmplă ceva, resursele acestui fond ar fi direcționate acelor care au nevoie de ele. Într-un an bun aș fi de acord să contribui 50.000 de lei. Dacă fiecare ar contribui cîte 50.000 de lei, am putea să ne ajutăm unii pe alții, știind exact unde banii au fost direcționați și pe ce au fost cheltuiți.” ■ 38 ani, Bărbat

3. Rezumat și concluzii

În baza dovezilor prezentate în capitolele anterioare, vom analiza problemele cheie legate de acoperirea fermierilor de sistemul de protecție socială și vom discuta implicațiile politice care reies din rezultatele analizei.

3.1. Situația actuală privind acoperirea de securitate socială a fermierilor

În Republica Moldova, nivelul de acoperire a fermierilor de securitatea socială diferă în funcție de sistem. O pondere considerabilă a fermierilor și a membrilor de familie ai acestora sunt asigurați în cadrul sistemului de asigurări medicale, în parte datorită faptului că persoanele fără venit și membrii de familie aflați în întreținere sunt asigurați de către Stat. Aceasta relevă faptul că asigurarea medicală este considerată ca fiind o prioritate în rândul prestațiilor de securitate socială. Pe de altă parte, fermierii nu sunt asigurați în mod adecvat în cadrul sistemului de asigurări sociale. Cu toate că fermierii au dreptul la mai multe avantaje, puțini dintre ei achită contribuții. Ca rezultat, un număr mare de fermieri și membri de familie ai acestora rămân neasigurați împotriva riscurilor sociale considerabile.

(1) Sistemul de asigurare medicală

În Republica Moldova, sistemul de asigurare medicală are o acoperire aproape universală, asigurând mai mult de 80% din populația totală. Aceste cifre sunt valabile și în cazul fermierilor și familiilor acestora. De fapt, 72,3% dintre respondenții sondajului dispun de asigurare medicală, deși 12,5% nu au nici un membru al familiei asigurat în cadrul sistemului.

Statul joacă un rol crucial în subvenționarea populației cu o capacitate contributivă redusă. Potrivit rezultatelor sondajului, printre respondenții care dispun de asigurare medicală, 40,1% achită contribuții, în timp ce 59,9% sunt asigurați de către Stat. Dintre contribuabili, 47,1% achită în mod regulat contribuții de asigurare medicală, în timp ce 49,8% dintre ei contribuie doar atunci când au urgent nevoie de asistență medicală.

Fermierii și lucrătorii pe cont propriu sunt asigurați în cadrul sistemului de asigurare medicală în mod obligatoriu. Ei pot beneficia de o reducere din prețul total al asigurării medicale (4.056 lei în 2015), în cazul în care achită contribuțiile anuale până la sfârșitul lunii martie. Reducerea este de 75% pentru fermieri și de 50% pentru lucrătorii pe cont propriu. Potrivit sondajului, 57,4% dintre respondenți știu că pot beneficia de această reducere. Aproximativ trei sferturi dintre fermieri au beneficiat de această reducere. Majoritatea respondenților au aflat despre această schemă de reduceri din mass-media, de la autoritățile publice locale și de la rude apropiate, prieteni, vecini.

(2) Sistemul de asigurări sociale

Nivelul de acoperire în cadrul sistemului de asigurări sociale reprezintă o situație diferită de cea în cadrul sistemului de asigurări medicale. Angajații din sectorul agricol sunt asigurați în mod obligatoriu

de sistemul de asigurări sociale. Cota contribuției pentru angajații din sectorul agricol este cu un punct procentual mai mică decât cea pentru angajații din sectoarele non-agricole.

Contribuția pentru fermieri este stabilită la nivelul de 25% din contribuția fixă pentru lucrătorii pe cont propriu. Cuantumul contribuției anuale de asigurări sociale pentru fermieri a fost de 1.584 lei în 2015. Cu toate acestea, când în anul 2009 a fost implementat principiul benevol de asigurare a fermierilor (cu excepția membrilor familiei), numărul fermierilor asigurați în cadrul sistemului de asigurări sociale a scăzut drastic cu 99,3%. Rezultatul sondajului arată că în 25,9% din gospodăriile respondenților nici un membru al familiei nu achită contribuții de asigurări sociale. Fermierii și lucrătorii pe cont propriu au posibilitatea de achitare retroactivă a contribuțiilor de asigurări sociale pentru a obține dreptul la pensie pentru limită de vîrstă (și ajutor de deces), dar această opțiune este rar utilizată.

În temeiul legislației în vigoare, lucrătorii care au fost asigurați ca fermieri timp de cel puțin jumătate din perioada de asigurare pot beneficia doar de pensia minimă pentru fermieri, indiferent de perioada de asigurare în calitate de alt tip de lucrător. Ca rezultat, unii fermieri decid să înceteze activitatea agricolă înainte de vîrsta de pensionare, pentru a primi o pensie mai mare.

Aceasta indică asupra faptului că, atunci când asigurarea fermierilor este benevolă, regimurile preferențiale de asigurări sociale pentru fermieri existente în legislația actuală au un efect foarte limitat. Lipsa asigurării sociale va avea drept rezultat creșterea numărului de persoane care nu dispun de protecție adecvată a veniturilor. Cu toate că Moldova acordă asistență socială populației sărace, nivelul prestațiilor de asistență socială este mult mai jos decât nivelul necesar pentru un trai decent, și mai mult decât atât, nivelul acestor prestații ar putea să fie redus în cadrul implementării măsurilor de austeritate. În consecință, mulți fermieri nu se bazează pe pensiile de securitate socială la bătrînețe, ci mai degrabă pe propriile resurse sau pe sprijinul din partea copiilor.

(3) Subvenții de stat și asigurarea terenului

Fermierii mici individuali beneficiază de asistență de stat foarte limitată, în timp ce mai mult de 70% din subvențiile de stat sunt direcționate către gospodăriile corporative mari pentru investiții de capital. Studiul de față arată că doar 0,5% din gospodăriile au beneficiat de ajutor sau subvenții din partea statului în ultimii trei ani. În cadrul discuțiilor de grup, mulți fermieri au menționat că subvențiile de stat avantajează gospodăriile mai mari, iar regulile de acordare a asistenței și a subvențiilor de stat nu sunt transparente.

Cu toate că angajatorii care gestionează terenuri agricole mari sunt în general conștienți de necesitatea de a lua măsuri împotriva riscurilor, asigurarea privată a terenurilor sau a producției nu este practică de către deținătorii de pămînt. Sondajul arată că, deși 22,8% din gospodăriile respondenților cu venituri de peste 100.000 de lei dispun de o astfel de asigurare, doar 4,4% din respondenți și-au asigurat terenurile sau producția. Piața asigurărilor private din Moldova nu este bine dezvoltată.

3.2. Provocări în extinderea securității sociale pentru fermieri

În zonele rurale din Moldova, agricultura nu generează venituri suficiente și gospodăriile trebuie să se bazeze pe alte surse de venit. Agricultura este principala sursă de venit doar pentru 19,1% din gospodăriile intervievate. Veniturile din salarii reprezintă principala sursă de venit pentru 29,7% din gospodăriile intervievate. Pentru 42,5% din respondenți veniturile gospodăriei depind de pensii și alocații sociale, ceea ce indică și asupra faptului că mulți proprietari de terenuri agricole sunt persoane în vîrstă.

Securitatea socială a fost inițial dezvoltată pentru lucrătorii salariați. Prin urmare, în cazul în care aceeași metodă se aplică în cazul fermierilor, fără a lua în considerare caracteristicile lor, extinderea acoperirii se pot confrunța cu diverse obstacole. Următoarele paragrafe rezumă principalele provocări în extinderea acoperirii securității sociale pentru fermieri în baza rezultatelor studiului de evaluare a securității sociale.

(1) Capacitatea contributivă slabă

Capacitatea contributivă slabă a fermierilor, cauzată de venituri scăzute, reprezintă un obstacol major în asigurarea unor venituri pentru sistemul de securitate socială. Potrivit sondajului, 66,8% din gospodăriile respondenților câștigă un venit anual de 25.000 de lei sau mai puțin, iar pentru 67,0% din gospodării mai puțin de 20,0% din veniturile din agricultură sunt plătite în numerar.

Pentru acești fermieri, contribuțiile totale de securitate socială – 1.584 lei pentru asigurările sociale și 1.014 lei pentru asigurarea medicală în 2015 – nu sunt accesibile. Potrivit sondajului, 55,0% dintre respondenții care nu achită contribuțiile de asigurări sociale și 68,7% din cei care nu achită contribuțiile de asigurări medicale au declarat că nu își pot permite să plătească contribuțiile.

Studiul a confirmat, de asemenea, caracterul neregulat și sezonier al veniturilor gospodăriilor de fermieri. Numai 51,0% din gospodăriile intervievate dispun de venit permanent și mulți fermieri sunt pensionari. În timp ce 52,5% din gospodării primesc cel mai mare venit în perioada de recoltare (al treilea trimestru al anului), 63,0% câștigă cel mai mic venit în timpul iernii (primul trimestru al anului). Multe gospodării nu primesc nici un venit din decembrie până în februarie. Din această cauză, unii fermieri întâmpină dificultăți în ceea ce privește plata lunară a contribuțiilor.

(2) Modelul prestațiilor

Prestațiile existente nu satisfac pe deplin prioritățile și nevoile fermierilor și a membrilor de familie ai acestora.

În ceea ce privește sistemul de asigurări sociale, fermierii și lucrătorii pe cont propriu sunt tratați în mod diferențiat în ceea ce privește furnizarea prestațiilor. Cu toate că angajații din sectorul agricol au dreptul la toate prestațiile în pofida unei cote de contribuție mai mici, fermierii și lucrătorii pe cont propriu au dreptul numai la pensia minimă pentru limită de vârstă și la ajutorul de deces, în baza unor contribuții fixe. Mai mult decât atât, pensia minimă pentru limită de vârstă este mai mică în cazul fermierilor.¹³

Potrivit rezultatelor sondajului, 64,1% dintre respondenți susțin că valoarea pensiei lunare ar trebui să fie mai mare de 2.500 de lei. Pentru o pensie mai mică de 1.500 de lei pe lună au optat doar 7,2% din persoanele cu venitul anual al gospodăriei de 25.000 de lei sau mai puțin. Există o enormă discrepanță între valoarea dorită a pensiei și pensia actuală, dat fiind faptul că pensia medie pentru limită de vârstă pentru lucrătorii agricoli în 2014 a fost de 950 de lei pe lună.

În același timp, din cauza deficitului curent al sistemului de pensii cuplat cu tendința de îmbătrânire a populației, o creștere substanțială a cuantumului pensiei ar fi imposibilă fără alocări suplimentare de resurse. Rezultatul sondajului arată că 47,8% dintre respondenți ar fi de acord să contribuie mai mult pentru a primi o pensie mai mare în viitor, în timp ce 51,9% nu ar fi de acord.

13. Având în vedere faptul că valoarea contribuției pentru lucrătorii pe cont propriu este aproape echivalentă cu valoarea totală a contribuțiilor plătite de angajatori și lucrători la nivelul salariului minim, rezultă că lucrătorii pe cont propriu se confruntă cu un tratament mai nefavorabil. Contribuția fermierilor este fixată la 25% din contribuția lucrătorii pe cont propriu.

În pofida faptului că sistemul de asigurare medicală acoperă un număr relativ mare de persoane, rezultatele sondajului sugerează că sistemul suferă de un nivel înalt al plăților din propriul buzunar al pacienților, precum și de inaccesibilitate la serviciile medicale pentru mulți locuitori din zonele rurale. Potrivit sondajului, 61,8% din gospodăriile respondenților cheltuie mai mult de 1.000 de lei pe an din propriul buzunar pentru diverse servicii medicale. În timp ce 76,4% din gospodăriile respondenților au acces la un centru medical situat la 1 km depărtare, 69,7% dintre ei trebuie să parcurgă mai mult de 10 km pentru a ajunge la cel mai apropiat spital. Unii fermieri consideră că polița de asigurare medicală este utilă numai în caz de spitalizare. Este necesară îmbunătățirea calității asistenței medicale primare și ambulatorii, la fel ca și a accesului la servicii medicale în Republica Moldova.

(3) Capacitatea scăzută de a impune respectarea legii

Instituțiile de securitate socială, precum și autoritățile publice locale nu dispun de suficientă capacitate sau infrastructură administrativă pentru a impune respectarea legii și pentru a colecta în mod eficient contribuțiile de la fermieri, în special în zonele rurale. Din cauza acestei limitări, acoperirea de securitate socială a fermierilor și a lucrătorilor pe cont propriu este benevolă, ceea ce a dus la o acoperire minimă în cazul sistemului de asigurări sociale.

(4) Ignoranța și neîncrederea în sistemele de securitate socială de stat

Potrivit sondajului, fermierii nu sunt pe deplin informați cu privire la drepturile și obligațiile legate de sistemele de securitate socială existente. Mai mult decât atât, procedurile administrative complexe și numărul mare de acte necesare pentru înregistrarea și plata contribuțiilor, reprezintă un obstacol major pentru persoanele asigurate în mod individual.

Fermierii intervievați în cadrul sondajului au o opinie foarte negativă față de sistemul de asigurări sociale de stat și de asigurare medicală, și în general față de orice sistem de stat. Printre respondenții care nu achită contribuții, 9,2% nu au nevoie de pensie sau conștient nu achită contribuții, iar 10,4% dintre ei au răspuns că nu au nevoie de asigurare medicală. O astfel de neîncredere în sistemul de securitate socială ar putea avea un impact negativ asupra unei bune funcționări a sistemelor și ar putea afecta numărul contribuabililor în viitor, ceea ce, la rândul său, ar putea lăsa fermierii și membrii de familie ai acestora neprotejați împotriva numeroaselor riscuri sociale.

3.3. Politici și strategii de extindere a acoperirii de securitate socială pentru fermieri

Opțiunile politice disponibile pentru a extinde acoperirea de securitate socială pentru fermieri sunt foarte limitate. Îmbătrânirea demografică micșorează în continuare numărul de opțiuni politice posibile. Cu toate acestea, există câteva măsuri posibile pentru a extinde acoperirea de securitate socială pentru fermieri în Republica Moldova.

În primul rând, există o nevoie urgentă de a restabili încrederea în sistemele de securitate socială de stat în rândul fermierilor. Fermierii trebuie să fie convinși că merită să fie asigurați în cadrul sistemelor de securitate socială, pentru ca să urmeze unele acțiuni din partea lor. Pentru a restabili această încredere, trebuie creată o „cultură de securitate socială”, care ar promova încrederea în sistemele de securitate socială. Evident că o astfel de cultură nu poate fi creată peste noapte; eforturile continue și cooperarea tuturor părților implicate sunt esențiale.

În acest scop, sensibilizarea și educarea joacă un rol cheie în dezvoltarea unei mai bune înțelegeri a valorii securității sociale și în promovarea unei atitudini pozitive față de o participare deplină în sistemele de securitate socială. Rezultatele sondajului sugerează că mass-media este cel mai eficient instrument de comunicare pentru a difuza informația cu privire a sistemele de securitate socială, deși comunicarea informală joacă pînă acum un rol important în zonele rurale. În acest scop, OIM a desfășurat o campanie de sensibilizare asupra economiei informale și a muncii nedeclarate în Republica Moldova, care este rezumată în Boxă.

În al doilea rînd, tratamentul fermierilor din legislația existentă privind securitatea socială, în special privind pensiile, trebuie schimbat. În legislația actuală a Republicii Moldova, fermierii plătesc contribuții mai mici și primesc beneficii mai mici. Cu toate acestea, o astfel de abordare este complet diferită de practicile din țările UE, unde Statul joacă un rol esențial în procesul de subvenționare a fermierilor. Anexa 3 rezumă în mod comparativ cazurile Franței, Germaniei, Poloniei și României. Ținînd cont de constrîngerile legate de resurse, Moldova ar trebui să ia în considerare posibilitatea subvenționării fermierilor în cadrul sistemului de securitate socială. În același timp, politica privind pensiile poate fi mai bine integrată cu politica de dezvoltare națională pentru a îmbunătăți productivitatea și competitivitatea sectorului agricol.

În al treilea rînd, organizațiile din cadrul sistemului de securitate socială ar trebui să adopte o abordare flexibilă și progresivă, ținînd cont de condițiile în care se află fermierii. Un caz care a rezultat în creșterea vizibilă a numărului de asigurați este colectarea contribuțiilor de asigurări sociale și de asigurare medicală din partea deținătorilor de patente la momentul reînnoirii licenței. În Republica Srpska în Bosnia și Herțegovina, plata contribuțiilor de asigurări medicale este legată de alte beneficii speciale, cum ar fi reducerea din costul materialelor chimice. Astfel de măsuri ar putea fi folosite pentru a îmbunătăți respectarea legii și colectarea contribuțiilor de la fermieri. De asemenea, Statul trebuie să în considerare faptul că plata contribuțiilor anuale de asigurări medicale poate fi efectuată în perioada de recoltare, cînd majoritatea fermierilor primesc venituri în numerar.

În al patrulea rînd, organizațiile din cadrul sistemului de securitate socială, precum și autoritățile publice locale, ar trebui să îmbunătățească capacitatea și eficiența administrativă. Chiar dacă legea de asigurări sociale ar fi modificată din nou pentru a introduce asigurarea obligatorie a fermierilor, aceasta nu ar putea fi pusă în aplicare în mod eficient fără capacitate administrativă corespunzătoare.

Angajații care muncesc în cadrul sistemelor de securitate socială și autoritățile locale trebuie să dispună de cunoștințele și aptitudinile necesare pentru a ajuta fermierii. În zonele rurale sau îndepărtate, sunt necesare eforturi mai mari pentru îmbunătățirea accesului la serviciile de securitate socială și a eficienței acestor servicii. Pentru a îmbunătăți eficiența administrativă, crearea ghișeelor comune care ar oferi toată gama de servicii reprezintă o opțiune recomandabilă. La fel, ar trebui efectuată coordonarea cu alte rețele locale (cum ar fi serviciile poștale, băncile comerciale locale, centrele comunitare și cooperativele). În același timp, procedurile administrative ar trebui să fie simple și transparente, și în același timp să îndeplinească cerințele esențiale. Prelungirea orarului de lucru și reducerea birocrăției reprezintă o schimbare pozitivă care ar fi întîmpinată în mod pozitiv de către potențialii asigurați.

Aceste măsuri sunt interconectate. Guvernul ar trebui să definească repere majore pe termen scurt și lung și să acorde prioritate cursului de acțiune, ținînd cont de problemele existente, de necesitățile grupurilor țintă, de problemele de gen, de constrîngerile legate de resurse și de capacitatea de implementare.

3.4. Concluzii

Fermierii sunt caracterizați de cel mai mic nivel de acoperire în cadrul sistemului de securitate socială în Republica Moldova. Dacă nu se iau măsuri pentru a corecta situația actuală, un număr mare de fermieri și familiile lor vor rămâne în continuare în afara sistemului de securitate socială în ceea ce privește securitatea venitului și a sănătății. Guvernul, organizațiile de securitate socială și partenerii sociali ar trebui să depună efort pentru a îmbunătăți situația actuală prin elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri eficiente de extindere a securității sociale pentru fermieri.

Politicile și strategiile de extindere a securității sociale pentru fermieri ar trebui să formeze un element al unei strategii naționale de creare a unui sistem comprehensiv de securitate socială, în conformitate cu Recomandarea OIM nr. 202 privind nivelurile minime de protecție socială, (2012) și Recomandarea OIM nr.204 privind tranziția de la economia informală la economia formală (2015).

Experiența internațională arată că acest proces este complex și este necesară, de obicei, o perioadă îndelungată de timp, uneori câteva decenii, pentru a implementa un sistem cu acoperire universală. Realizarea acestui proces necesită angajament pe termen lung și eforturi continue ale tuturor părților interesate. Pentru a ajuta în procesul de realizare, OIM este pregătită să ofere asistență suplimentară ca urmare a recomandărilor formulate în prezentul raport. În special, OIM este pregătită să ofere asistență în formularea unor politici eficiente de creare a unui sistem comprehensiv de securitate socială în Republica Moldova.

Boxă. Campania de sensibilizare privind ocuparea informală a forței de muncă și munca nedeclarată în Republica Moldova în 2016

Moldova s-a angajat să combată economia informală prin punerea în aplicare a Planului Național de Acțiune, adoptat în 2011. Planul stabilește obiective și prevede diverse măsuri concrete pentru a reduce economia informală. Acest plan urmărește scopul de a combate munca nedeclarată și subraportarea salariilor pentru evitarea contribuțiilor fiscale și de asigurări sociale.

Pentru a sprijini acest process, OIM asistă Guvernul și partenerii sociali în promovarea formalizării ocupării informale și reducerea muncii nedeclarate, în conformitate cu:

- Recomandarea OIM nr. 202 privind nivelurile minime de protecție socială, (2012); și,
- Recomandarea OIM nr. 204 privind tranziția de la economia informală la economia formală, (2015).

Obiectivul principal al campaniei de sensibilizare este creșterea nivelului de conștientizare a grupurilor țintă cu privire la beneficiile și avantajele ocupării formale a forței de muncă și a declarării locului de muncă, promovând astfel o cultură a respectării și încurajând trecerea la economia formală.

Campania a adoptat următoarele trei mesaje pentru educarea și informarea grupurilor țintă, și pentru generarea de comportament și schimbări de atitudine:

Mesaj 1. „Contribuie și beneficiază de prestațiile sociale.”

Mesaj 2. „Cere-ți contractul de muncă.”

Mesaj 3. „Spune NU salariilor în plic.”

În cadrul campaniei se difuzează zilnic clipuri video și radio, se amplasează panouri publicitare și afișe în locuri publice, și se distribuie pliante, pentru a avea impact asupra unui număr cât mai mare de persoane care sunt ocupate sau potențial ocupate informal în întreaga țară.

Anexa 1.

Chestionarul sondajului

Numele meu este _____. La moment realizăm un sondaj de opinie pentru aprecierea nivelului de acoperire a fermierilor în cadrul sistemului de securitate socială. Dvs. Ați fost selectat(ă) la întâmplare pentru interviu. Noi garantăm că nici o informație personală despre Dvs. nu va fi divulgată, iar părerile Dvs. vor fi analizate împreună cu părerile altor fermieri. Pentru determinarea situației generale vor fi folosite numai datele statistice.

I. Date socio-demografice

G1. Vîrsta	_ _ ani	G2. Sex	Masculin	1	Feminin	2
G3. Vîrsta capului gospodăriei:	_ _ ani					

G4. Nivelul de studii					
Studii primare (4 clase) / Fără studii	Studii medii incomplete (9 clase)	Studii medii generale (11–12 clase)	Studii medii profesionale	Colegiu (2–5 ani de studii)	Studii superioare
1	2	3	4	5	6

G5. Tipul gospodăriei				
O singură persoană	Familie nucleară	Părinte singur	Familie extinsă, formată din mai multe cupluri	Altceva (indicați) _____ _ _
1	2	3	4	

G6. Numărul persoanelor de gen masculin în gospodărie:	_ _ persoane
G7. Numărul persoanelor de gen feminin în gospodărie:	_ _ persoane
G8. Numărul persoanelor economic active (angajați sau șomeri):	_ _ persoane
G9. Numărul persoanelor întreținute (vîrstnici, invalizi):	_ _ persoane
G10. Numărul copiilor (0–18 ani):	_ _ persoane

G11. Capul gospodăriei este		
Eu	Altă persoană de gen feminin	Altă persoană de gen masculin
1	2	3

G12. Ocupația la moment			
Angajat	1	Pensionar/invalid	6
Șomer	2	Casnică	7
Fermier	3	Muncitor sezonier/ocazional/zilier	8
Student	4	Muncesc peste hotare	9
Lucrător familiar neremunerat	5	Altceva (indicați) _____	_ _

	G13. Principala sursă de venit	G14. Surse secundare de venit (răspuns multiplu)
a. Venit din salariu	1	1
b. Venituri din producția agricolă	2	1
c. Venituri din alte afaceri proprii	3	1
d. Ajutor social sau alte beneficii sociale	4	1
e. Remitențe	5	1
f. Dividende, chirii, dobânzi	6	1
g. Pensie	7	1
h. Altceva (indicați)	8	1
i. Nu știu / Nu răspunde	99	99

G15. Cîte procente de venit aveți în numerar după realizarea producției neconsumate?					
100%	80%	60%	40%	20%	Mai puțin de 20%
1	2	3	4	5	6

G16. Dispuneți de un venit permanent?	Da	1
	Nu	2

G17. Cînd dispuneți de cel mai mare / cel mai mic venit		1. Cel mai mare venit	2. Cel mai mic venit
	I trimestru (ianuarie–martie)	1	1
	II trimestru (aprilie–iunie)	2	2
	III trimestru (iulie–septembrie)	3	3
	IV trimestru (octombrie–decembrie)	4	4

G18. În care lună a anului nu dispuneți de nici un venit?	Ianuarie	1	Mai	5	Septembrie	9
	Februarie	2	Iunie	6	Octombrie	10
	Martie	3	Iulie	5	Noiembrie	11
	Aprilie	4	August	6	Decembrie	12

G19. Care este venitul anual cîștigat de capul familiei / familie?					
	Pînă la 25.000 lei	25.001–50.000 lei	50.001–100.000 lei	Mai mult de 100.000 lei	Nu știu / Nu răspunde
1. Capul familiei	1	2	3	4	9
2. Familie	1	2	3	4	9

G20. Indicați obiectele (doar acelea care funcționează) care le aveți în gospodărie	Da	Nu		Da	Nu
1. Apă curentă	1	2	6. Mașină de spălat	1	2
2. Televizor	1	2	7. Aparat de radio	1	2
3. Automobil	1	2	8. Frigider / congelator	1	2
4. Telefon fix	1	2	9. Computer	1	2
5. Telefon mobil (GSM)	1	2			

G21. Aveți în proprietate...?		Da	Nu
	a) Pămînt	1	2
	b) Case, în afara celei în care locuiți	1	2
	c) Unități comerciale	1	2

G22. Sub care formă de proprietate sunteți înregistrat ca deținător de pământ?					
Gospodărie țărănească	SRL	Întreprindere individuală	Altceva (indicați)	Nu sunt înregistrat	Nu știu / Nu răspunde
1	2	3	_ _	88	99

G23. Cîte hectare de pământ deține în proprietate gospodăria Dvs.?	_ _ _ _ _ _ ha
G24. Cîte hectare de pământ pe care le deține gospodăria Dvs. în proprietate le prelucrați personal?	_ _ _ _ _ _ ha
G25. Cîte hectare de pământ le dați în arendă altor persoane sau liderilor locali?	_ _ _ _ _ _ ha
G26. Cîte hectare de pământ ați arendat pentru a-l prelucra în anul 2015?	_ _ _ _ _ _ ha

G27. Ce culturi de obicei crește gospodăria Dvs. pe pământul prelucrat? (răspuns multiplu)			
Cereale (grâu, orz)	1	Fructe (mere, pere, prune, struguri, gutui etc.)	5
Porumb	2	Sfeclă de zahăr	6
Floarea soarelui	3	Lucernă	7
Legume (roșii, castraveți, cartofi, harbuz, pepene galben, zămos etc.)	4	Altceva(indicați) _____	_ _

G28. Limba în care a fost realizat interviul:	Română	1	Rusă	2
---	--------	---	------	---

G29. Domiciliul:	Urban	1	G30. Localitatea: _____	_ _
	Rural	2	G31. Raionul: _____	_ _

II. Securitatea socială

Asigurarea socială

PS1. Cîți din membrii familiei Dvs. sunt asigurați de către CNAS (prin achitarea contribuției către CNAS)?				
Niciunul	Unul	Doi	Trei	Patru sau mai mult
0 =>PS3	1 =>PS2	2 =>PS2	3 =>PS2	4 =>PS2

PS2. (Pentru membrii asigurați de CNAS) Membrii din familia Dvs. asigurați de CNAS sunt:					
Copii	Persoane în vîrstă	Femei care îngrijesc de copii pîna la vîrsta de 3–6 ani	Persoane angajate	Persoane care contribuie la fondul social deoarece sunt proprietari de pământ	Persoane care contribuie la fondul de pensii
1	2	3	4	5	6

PS3. (Pentru neplătitorii de contribuții la CNAS) Care este motivul de neachitare a contribuțiilor pentru pensii?				
Nu îmi pot permite să achit contribuții	Pensia este prea mică	Nu am nevoie de pensie	Nu avem membri activi economic în familie	Conștient nu doresc să achit
1	2	3	4	5

PS4. Pentru a acoperi toate cheltuielile necesare pentru trai, cît ar trebui să constituie volumul pensiei lunar?				
Pînă la 1.000 lei	1.001–1.500 lei	1.501–2.000 lei	2.001–2.500 lei	Mai mult de 2.500 lei
1	2	3	4	5

PS5. Ați dori să plătiți contribuții mai mari pentru ca să beneficiați de o pensie mai mare în viitor?	Da	1
	Nu	2

Asigurarea medicală

PS6. Câți din membrii familiei Dvs. sunt asigurați de către CNAM (dețin poliță medicală)?				
Niciunul	Unul	Doi	Trei	Patru sau mai mult
0=> PS7	1=> PS8	2=> PS8	3=> PS8	4=> PS8

PS7. (Pentru cei neasigurați la CNAM) Care este motivul pentru care nimeni din membrii familiei nu deține poliță medicală?				
Nu ne putem permite să achităm contribuții	Nu avem nevoie de poliță medicală	Nimeni nu este angajat oficial	În gospodărie nu avem copii pînă la 18 ani sau persoane de vîrstă pensionară	Altceva (indicați)
1	2	3	4	_ _

PS8. Dvs. dețineți poliță de asigurare medicală?	Da	1 => PS9
	Nu	2 => PS11

PS9. Cum ați făcut rost de poliță de asigurare medicală?				
Sunt pensionar	Sunt invalid (grad de invaliditate)	Sunt angajat	Achit contribuții în mod benevol (am procurat)	Altceva (indicați)
1=> PS11	2=> PS11	3=> PS11	4=> PS10	_ _

PS10. În caz că dețineți asigurare medicală, din ce cauză ați făcut rost de poliță?				
Achit contribuții în fiecare an	Am avut urgent nevoie de asistență medicală	O primesc din partea Statului	Altceva (indicați)	Nu știu / Nu răspunde
1	2	3	_ _	99

PS11. Știți că, dacă procurați polița de asigurare medicală pînă la 31 martie, ca și fermier puteți beneficia de o reducere de 75%?	Da	1=> PS12
	Nu	2=> PS13

PS12. De unde cunoașteți sau ați aflat despre reducerea în caz de procurare a poliței de asigurare pînă la 31 martie? (răspuns multiplu)				
Am achitat contribuții (procurat) anterior	Din mass-media (TV, radio, presă)	De la primărie	De la rude, vecini, prieteni	Altceva (indicați)
1	2	3	4	_ _

PS13. Cît de des timp de un an, Dvs. personal vă adresați la o instituție medicală (policlinică, spital)?				
Niciodată	1–2 ori	3–5 ori	6–10 ori	Mai mult de 10 ori
0	1	2	3	4

PS14. Aproximativ, cît cheltuiți Dvs. personal timp de un an în medie, pentru serviciile de sănătate (medicamente, consultații la medic, spitalizare, îngrijire dentară etc.),?					
Nimic	Pînă la 200 lei	201–500 lei	501–1.000 lei	Mai mult de 1.000 lei	Nu știu / Nu răspunde
0	1	2	3	4	99

PS15. Aproximativ de cîte ori în ultimii trei ani cineva din membrii familiei Dvs. a suferit un accident de muncă sau s-a îmbolnăvit din cauza serviciului sau muncii depuse?				
Niciodată	1–2 ori	3–5 ori	6–10 ori	Mai mult de 10 ori
0	1	2	3	4

	PS16. Distanța pînă la cel mai apropiat punct medical, policlinică, centru al medicilor de familie	PS17. Distanța pînă la cel mai apropiat spital
Pînă la 1 km	1	1
1–5 km	2	2
5–7 km	3	3
7–10 km	4	4
Mai mult de 10 km	5	5

Subvenții de stat

PS18. Ați beneficiat de suport sau subvenții de stat în ultimii trei ani?	Da	1=> PS19
	Nu	2=> PS21

PS19. Care a fost motivul din care ați beneficiat de suport sau subvenții de stat? (răspuns multiplu)	Pierderi a producției agricole din cauza înghețurilor primăvara	1
	Pierderi a producției agricole din cauza secetei	2
	Pierderi a producției agricole din cauza ploilor abundente și grindinei	3
	Pierderi a producției agricole din cauza înghețurilor toamna	4
	Pierderi a producției agricole din incendiilor	5
	Altceva (indicați) _____	_ _

PS20. Ați primit suport sau subvenții de stat în perioada 2012–2014? În caz că da, în ce sumă?	1. Da	suma _ _ _ _ _ lei
	2. Nu	

PS21. Ce procent al pierderilor a fost acoperit de suportul sau subvențiile de stat?				
100%	75%	50%	25%	0%
1	2	3	4	5

Asigurarea pămîntului sau a producției agricole

PS22. V-ați asigurat (în mod privat) pămîntul sau producția agricolă?	Da	1
	Nu	2

Anexa 2.

Discuții de grup

Ghidul facilitatorului pentru discuțiile de grup

1. Introducerea de către facilitator

- Prezentați-vă și prezentați participanții
- Prezentați tema cercetării
- Explicați regulile discuției:
 - Apreciem răspunsuri sincere
 - Nu există opinii greșite sau corecte, doar diferite puncte de vedere
 - Vă asigurăm confidențialitatea
 - Vom înregistra discuția

2. Întrebări referitoare la asigurare socială

- La ce vă gândiți în primul rînd cînd auziți despre CNAS (Casa Națională de Asigurări Sociale)?
- Ce vă îngrijorează cel mai mult în legătură cu pensia? Ați fi de acord să plătiți mai mult pentru a beneficia de o pensie mai mare?
- Cine va avea grijă de Dvs. la bătrînețe? Pe ce se bazează răspunsul Dvs.?

3. Întrebări referitoare la asigurare medicală

- La ce vă gândiți în primul rînd cînd auziți despre CNAM (Compania Națională de Asigurări în Medicină)?
- Ce vă îngrijorează cel mai mult în legătură cu sistemul de asigurare medicală?
- În caz că cineva nu dispune de asigurare medicală: de ce credeți că nu aveți nevoie de asigurare medicală? În opinia Dvs., care sunt condițiile în baza cărora ați fi de acord să vă alăturați sistemului de asigurare medicală?

4. Alte întrebări și opinii

- În opinia Dvs., care sunt principalele probleme cu care se confruntă fermierii?
- Care sunt problemele care trebuie să fie abordate în mod prioritar de către sistemul protecției sociale? (a) bolile, (b) vîrsta înaintată, (c) asigurarea venitului în caz de condiții meteorologice nefavorabile, (d) îngrijirea copiilor, (e) maternitatea, etc.
- Oferiți, vă rog, cîteva sfaturi/sugestii cu privire la modalități de a îmbunătăți securitatea socială a fermierilor? Cui aceste sfaturi trebuie să fie adresate?

5. Întrebări adiționale pentru angajatorii de fermieri

- Câte persoane muncesc pe terenul Dvs., în afară de Dvs.? Cine sunt ei – membri ai familiei, angajați (permanent sau temporar) sau zilieri?
- Câți dintre ei au semnat contractul de muncă și sunt înregistrați la inspectoratul de muncă? Câți dintre ei achită contribuții la CNAS și CNAM?
- Cine va avea grijă de ei la bătrânețe?
- Ce vă îngrijorează cel mai mult în legătură cu asigurarea socială și medicală?

Caracteristicile cheie ale participanților discuțiilor de grup

Focus grup 1: Proprietari de terenuri agricole care activează în alt domeniu			
Sex	Vîrsta	Nivelul de educație	Suprafața lotului de teren (ha)
Feminin	53 ani	Superioare	1,50
Feminin	49 ani	Medii	1,87
Feminin	46 ani	Medii	1,20
Feminin	67 ani	Medii	2,00
Masculin	37 ani	Superioare	2,00
Masculin	66 ani	Medii	2,00
Masculin	24 ani	Medii tehnice	1,60

Focus grup 2: Fermieri			
Sex	Vîrsta	Nivelul de educație	Suprafața lotului de teren (ha)
Feminin	30 ani	Superioare	2,00
Masculin	65 ani	Medii speciale	3,00
Masculin	63 ani	Superioare	6,50
Masculin	65 ani	Superioare	1.450
Masculin	54 ani	Medii	4,00
Masculin	53 ani	Medii tehnice	2,50
Masculin	38 ani	Superioare	300
Masculin	18 ani	Medii	0,20

Focus grup 3: Fermieri angajați în alte domenii			
Sex	Vîrsta	Nivelul de educație	Suprafața lotului de teren (ha)
Masculin	51 ani	Superioare	2,50
Masculin	51 ani	Medii	2,20
Masculin	23 ani	Superioare	9,00
Masculin	22 ani	Superioare	4,10
Masculin	42 ani	Medii	5,00

Focus grup 4: Angajatori din sectorul agricol cu mai mult de 10 angajați		
Sex	Anul înființării întreprinderii	Suprafața lotului de teren (ha)
Masculin	2000	2.040
Masculin	2002	550
Masculin	2012	100
Masculin	2010	1.400
Masculin	2004	600

Opinii din cadrul discuțiilor de grup care nu sunt incluse în textul principal

„Am prelucrat pământul personal timp de câțiva ani, dar fiindcă nu aveam utilajele necesare, am cheltuit foarte mulți bani pe lucrul care putea fi realizat cu ajutorul echipamentului necesar. Era imposibil să muncești. Terenul este parcelat, situat departe de sat, deci trebuie să te deplasezi cu transportul ca să ajungi acolo.” ■ 49 ani, Femeie

„Timp de cinci ani (2001–2005) am gestionat 300 hectare de pământ, dar apoi am renunțat. Principala problemă a fost lipsa resurselor financiare și a lucrătorilor calificați. Echipamentul era vechi și deteriorat. Am acumulat datorii la stat în sumă de 300.000 de lei, și am fost nevoit să vînd acest pământ.” ■ 62 ani, Bărbat

„Dau pământul în arendă, pentru că terenul este situat departe de sat... aș fi nevoită să plătesc mult pentru transport și multe altele. Mai mult decît atît, trebuie să stau acasă și să am grijă de copilul meu.” ■ 46 ani, Femeie

„Am 2 hectare de pământ care stă pîrloagă. Dar sunt bătrînă. Trebuie să am grijă de copii și de nepoți. Nu am timp să cultiviez pământul, dar mai ales nu am bani pentru motorină.” ■ 67 ani, Femeie

„Am cultivat pământul în perioada 1996-2006. Copiii mei trăiesc peste hotare. Principala problemă constă în faptul că nu mai pot să-mi permit să cultiviez pământul. La fel, nu dispun de echipamentul necesar. Din această cauză am fost nevoit să renunț la pământ și să-l dau unui lider.” ■ 66 ani, Bărbat

„Am dat pământul unui lider local, dar nici el nu-l prelucrează. Cînd l-am întrebat din ce cauză nu se ocupă de cultivarea pământului, el mi-a răspuns că nu poate să-și permită acest lucru.” ■ 24 ani, Bărbat

„Terenurile de pământ sunt parcelate, nu este echipament pentru a le cultiva. Solul fertil este erodat și distrus. Agricultura se află într-o situație deplorabilă în Moldova.” ■ Angajator

„Cred că avem probleme cu vânzările fiindcă nu producem produse de calitate internațională. Cauza principală este lipsa de acces la resurse financiare pe termen lung la rate mici. Eu aș investi în tehnică performantă dacă aș putea lua un credit pe 10 ani, cu 2–3%.” ■ 38 ani, Bărbat

„Încercăm să investim în echipament modern, de calitate înaltă, care nu necesită multă muncă manuală. Cred că numărul locurilor de muncă va scădea considerabil în viitor.”

▪ Angajator

„Nu am posibilitatea să investesc atît cît ar fi necesar. Folosesc echipament vechi, ceea ce cîteodată mă costă și mai mult, dar nu pot să-mi permit echipament nou ...”

▪ Angajator

„Numărul locurilor de muncă a scăzut, pentru că nu mai avem nevoie de muncitori, au mai rămas doar cîteva dintre ei.”

▪ 49 ani, Femeie

„Dacă terenurile ar fi consolidate în mîinile unuia sau a doi proprietari de pămînt, ar fi fost mult mai ușor, mai ales în ceea ce privește echipamentul și tehnica.”

▪ 66 ani, Bărbat

„Fermierii în Moldova sunt nevoiți să treacă prin multe proceduri birocratice. Am terenurile mele proprii, și fac tot posibilul pentru a evita autoritățile locale sau Statul. Statul pune mai multe obstacole, decît ne ajută.”

▪ 53 ani, Bărbat

Anexa 3.

Practici internaționale de securitate socială a fermierilor

Această Anexă prezintă studiile de caz ale sistemelor de securitate socială pentru fermieri în patru state ale UE, inclusiv Franța, Germania, Polonia și România.

Franța

În Franța, Fondul Mutual de Asigurări Sociale în Agricultură (Mutualité Agricole Sociale) administrează asigurările sociale pentru fermieri, angajatorii și angajații din sectorul agricol, precum și familiile lor. Prestațiile oferite de sistem includ asigurare medicală, pensii, alocații de susținere a familiei și indemnizații pentru accidente de muncă.

Sistemul de securitate socială în agricultură este finanțat din contribuțiile lucrătorilor asigurați (35%) și subvenții de stat (65%). Fermierii individuali achită contribuții în funcție de venitul lor impozabil. Contribuțiile fermierilor care cresc culturi sau animale specializate sunt determinate în baza venitului estimat al acestora. Contribuțiile antreprenorilor agricoli se calculează în baza remunerației. Statul subvenționează 82% din cheltuielile pentru fermierii individuali, și 53% din cheltuielile pentru angajați din agricultură.

Germania

În Germania, fermierii și membrii de familie ai acestora sunt în mod obligatoriu acoperiți de asigurare socială prin intermediul Asociației de Asigurări Sociale în Agricultură, Silvicultură și Horticultură (Sozialversicherung für Landwirtschaft und Forsten Gartenbau). Aceasta a fost creată în 2009 prin consolidarea Asociației federale de asigurare a răspunderii angajatorilor din agricultură, Asociației de asigurare pentru limită de vârstă pentru fermieri și Asociației federale a companiilor de asigurare medicală în agricultură.

Sistemul oferă indemnizații pentru accidente de muncă, pensii și asigurări de sănătate. De indemnizații pentru accidente de muncă pot beneficia angajații din agricultură, fermierii, precum și membrii de familie care îi ajută. Contribuțiile pentru asigurarea împotriva accidentelor de muncă depind de utilizarea terenurilor deținute. Fermierii care cultivă mai puțin de 0,25 hectare de pământ pot fi scutiți de plata contribuțiilor.

Pensiile includ pensii pentru limită de vârstă, de invaliditate și de urmaș, precum și servicii de reabilitare medicală. Acoperirea depinde de dimensiunea terenului deținut, astfel că gospodăriile fermierilor trebuie să achite contribuții în cazul în care dețin mai mult de 4–5 hectare de teren agricol. Statul subvenționează 75% din suma contribuțiilor.

Asigurarea medicală oferă aceleași beneficii ca și sistemul general de asigurări medicale. Pachetul de prestații include prevenirea și diagnosticarea bolilor, tratament, prestații de boală, de maternitate și familiale, precum și ajutor de deces. Există 20 de clase de contribuții, în dependență de valoarea economică a terenurilor sau de suprafața de teren. Fermierii de vîrstă pensionară sunt finanțați de către Stat. Din cauza structurii de vîrstă a fermierilor, Statul subvenționează mai mult de 80% din cheltuielile pentru asigurări medicale.

În total, Statul subvenționează aproximativ 65% din cheltuielile sistemului de asigurări în agricultură în Germania.

Polonia

În Polonia, asigurările sociale pentru agricultori sunt administrate de Fondul Polonez de Asigurări Sociale în Agricultură (KRUS). Fermierii care desfășoară activități agricole în fermele proprii cu o suprafață mai mare de un hectar de teren arabil sunt acoperiți în mod obligatoriu de sistemul de asigurări sociale. De asemenea, de asigurare obligatorie beneficiază fermierii care lucrează în sectoare speciale ale producției agricole, sau într-un grup de producători agricoli, precum și membrii de familie care lucrează în gospodărie, și care nu beneficiază de alt tip de asigurare socială. Mai mult ca atât, cei care nu sunt acoperiți în mod obligatoriu de asigurare socială, dar pentru care agricultura este principala sursă de venit, pot beneficia de asigurare socială în mod benevol.

KRUS oferă prestații pe termen scurt și lung. Prestațiile pe termen lung sunt finanțate prin subvenții de stat și prin contribuțiile fermierilor, în timp ce prestațiile pe termen scurt sunt finanțate doar prin contribuțiile fermierilor. Contribuțiile depind de suprafața de teren arabil deținut de fermieri.

De pensii pentru limită de vîrstă beneficiază persoanele care au atins vîrsta de 65 de ani (bărbați) și 60 de ani (femei), cu o perioadă de asigurare de cel puțin 25 de ani. Pensia anticipată poate fi acordată celor care au atins vîrsta de 60 de ani (bărbați) și 55 de ani (femei), care au o perioadă de asigurare de cel puțin 30 de ani și s-au retras din agricultură. Pensia pentru limită de vîrstă constă din două elemente: partea contributivă și partea suplimentară. În cazul în care pensionarul își continuă activitatea agricolă, partea suplimentară este suspendată parțial sau în întregime. În caz de incapacitate temporară sau permanentă de muncă în agricultură, fermierii pot beneficia de o pensie agricolă. Un nou tip de prestație în cadrul KRUS este pensia de formare, de care pot beneficia cei care trebuie să se recalifice profesional din cauza incapacității permanente de a munci în agricultură. Pensia de formare poate fi plătită timp de 6 luni, cu posibilitate de prelungire pînă la 36 de luni.

Mai mult ca atât, KRUS oferă servicii de reabilitare medicală voluntară. În cazul în care un fermier a pierdut total capacitatea de muncă, el/ea poate beneficia de reabilitare în cazul în care este asigurat de KRUS timp de cel puțin 18 luni. Nu este necesară o anumită perioadă de asigurare în cazul în care persoana a fost accidentată în timp ce desfășura activități de natură profesională.

Fermierii beneficiază de asigurare medicală în cadrul sistemului național. Acesta oferă prestații în caz de boală, accidente, alocații de maternitate și de familie, la fel ca și ajutor de deces. Asigurarea medicală pentru fermieri este finanțată din bugetul de stat și din contribuțiile fermierilor. Statul subvenționează fermierii care dețin mai puțin de 6 hectare de teren arabil. Fermierii care desfășoară activități în sectoare speciale ale producției agricole trebuie să plătească contribuții individuale în funcție de valoarea veniturilor declarate.

Statul subvenționează aproximativ 90% din cheltuielile sistemului de asigurări în agricultură în Polonia.

România

În România, fermierii și lucrătorii agricoli sunt acoperiți de sistemul general de asigurări sociale. În anul 2008, România a încercat să implementeze un sistem separat de asigurări sociale pentru fermieri, care ar fi finanțate prin contribuții și subvenții de Stat. Conform propunerii, fermierii ar putea alege din cinci tipuri de contribuții individuale variind de la 10 lei la 50 lei pe lună. Statul ar plăti contribuții de două ori mai mari decât contribuțiile individuale ale fermierilor. Pe lângă pensii, sistemul propus a inclus servicii de reabilitare, finanțate parțial de la bugetul de Stat, și ajutor de deces. Cu toate acestea, propunerea dată nu a fost pusă în aplicare din cauza schimbărilor politice din țară.

Sistemul de asigurări de sănătate este finanțat prin contribuții și subvenții de Stat. Contribuția de asigurări de sănătate a fermierilor este de 5,5% din venitul impozabil din activități agricole. Pentru fermierii al căror venit din agricultură este mai mic decât salariul minim brut și care nu beneficiază de asistență socială, contribuția se calculează pe baza de o treime din salariul minim brut.

Sistemul de pensii include pensii pentru limită de vîrstă, pensii anticipate, pensii de invaliditate, pensii de urmaș, servicii de reabilitare și ajutoare de deces. Contribuția de pensii este de 10,5% din venitul lunar asigurat, din care 4,5% merg la fondul de pensii obligatorii.

Referințe

- Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. 2011. Recensământul general agricol.
- Ministerul Economiei al Republicii Moldova. 2016. Indicatori social-economici pe localități.
- Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova. 2014. Raport Social Anual 2013.
- Pawłowska-Tyszko, J.; Podstawka, M.; Lelong, P.; Filipek-Kaźmierczak, S. 2013. Sistemul de asigurări sociale pentru fermieri și impactul acestuia asupra finanțelor publice. (Varșovia, Institutul de Economie Agricolă și Alimentară).
- Posturzyńska, A.; Wojtyła, A.; Hans, L.; Morawik, I.; Strzemecka, J.; Jabłoński, M. 2012. „Principiile de asigurare socială și medicală a fermierilor în Polonia și Germania – o evaluare comparativă,” în *Analele medicinei agricole și de mediu*, vol. 19, nr.3, pp. 593–599.

Legislație

- Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, în *Monitorul Oficial al României*, nr.852, 20 Dec. 2010.
- Legea nr.121/2014 privind modificarea și completarea anexei la Legea nr.166/2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020”, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.293–296, 3 Oct. 2014.
- Legea nr.166/2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020”, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.245–247, 30 Nov. 2012.
- Legea nr.262/2008 bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2009, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.237–240, 31 Dec. 2008.
- Legea nr.263/2008 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale agricultorilor, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.775, 19 Nov. 2008.
- Hotărârea Guvernului nr.409/2014 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.15, 6 Iun. 2014.
- Hotărârea Guvernului nr.486/2012 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a serviciilor de extensiune rurală pentru anii 2012–2022, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.143–148, 13 Iul. 2012.

Pagini electronice

www.cnam.md (Compania Națională de Asigurări în Medicină)

www.cnas.md (Casa Națională de Asigurări Sociale)

www.enasp.eu (Rețeaua Europeană de Protecție Socială în Agricultură)

www.mec.gov.md (Ministerul Economiei al Republicii Moldova)

www.statistica.md (Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova).

Statistical Annex

Anexa statistică

Lista tabelelor

Tabelul A.1.	Principalele surse de venit ale familiei.....	60
Tabelul A.2.	Procentul venitului în bani cheș după realizarea producției agricole.....	62
Tabelul A.3.	Disponibilitatea venitului permanent	64
Tabelul A.4.	Perioada anului cu cel mai mare venit	66
Tabelul A.5.	Perioada anului cu cel mai mic venit	68
Tabelul A.6.	Lună a anului fără venit.....	70
Tabelul A.7.	Venitul anual câștigat de capul familiei	72
Tabelul A.8.	Venitul anual câștigat de întreaga familie	74
Tabelul A.9.	Forma de proprietate sub care este înregistrat terenul de pământ.....	76
Tabelul A.10.	Utilizarea suprafeței de pământ	78
Tabelul A.11.	Contract de arendă cu persoana sau întreprinderea care a arendat pământul.....	80
Tabelul A.12.	Culturi crescute pe pământul prelucrat (răspuns multiplu).....	82
Tabelul A.13.	Numărul membrilor de familie care achită contribuțiile de asigurări sociale	84
Tabelul A.14.	Motive de neachitare a contribuțiilor pentru asigurări sociale.....	86
Tabelul A.15.	Volumul pensiei necesar pentru a acoperi cheltuielile lunare de bază	88
Tabelul A.16.	Disponibilitatea de a plăti contribuții mai mari pentru a beneficia de o pensie mai mare	90
Tabelul A.17.	Deținerea poliței de asigurare medicală	92
Tabelul A.18.	Numărul membrilor de familie cu asigurare medicală.....	94
Tabelul A.19.	Statutul social al persoanelor care dețin poliță de asigurare medicală.....	66
Tabelul A.20.	Motive de deținere a poliței de asigurare medicală.....	98
Tabelul A.21.	Motive din care nici un membru de familie nu deține poliță medicală.....	100
Tabelul A.22.	Informarea asupra schemei de reducere referitoare la contribuția de asigurare medicală pentru agricultori	102
Tabelul A.23.	Surse de informație cu privire la schema de reducere a contribuției de asigurare medicală (răspuns multiplu).....	104
Tabelul A.24.	Utilizarea serviciilor de asistență medicală	106
Tabelul A.25.	Cheltuielile din buzunarul propriu pentru asistență medicală	108
Tabelul A.26.	Incidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale în rândul membrilor familiei în ultimii trei ani	110
Tabelul A.27.	Distanța până la cel mai apropiat punct medical, policlinică, centru al medicilor de familie.....	112
Tabelul A.28.	Distanța până la cel mai apropiat spital	114
Tabelul A.29.	Ajutor sau subvenții din partea statului primite în ultimii trei ani	116
Tabelul A.30.	Procentul pierderilor acoperite de ajutorul sau subvențiile de stat.....	118
Tabelul A.31.	Asigurarea pământului sau producției agricole.....	120

Table A.1. Main sources of household income

Tabelul A.1. Principalele surse de venit ale familiei

		Wages <i>Venit din salariu</i>	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	Pension, benefits <i>Pensie, alocații</i>	Other income <i>Alte venituri</i>
Total		29.7%	19.1%	42.5%	8.8%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	48.5%	18.7%	10.2%	22.5%
	35–44 years / <i>ani</i>	45.8%	31.0%	10.3%	12.9%
	45–54 years / <i>ani</i>	41.9%	34.4%	14.5%	9.2%
	55–64 years / <i>ani</i>	23.8%	15.7%	54.1%	6.4%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	6.7%	2.4%	89.3%	1.6%
Sex <i>Gen</i>	Male / <i>Masculin</i>	29.6%	24.8%	35.4%	10.3%
	Female / <i>Feminin</i>	29.7%	15.6%	46.9%	7.8%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	15.6%	17.1%	59.8%	7.5%
	Secondary / <i>Medii</i>	33.3%	22.1%	33.7%	11.0%
	Higher / <i>Superioare</i>	42.3%	14.9%	37.4%	5.4%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / <i>Locuiește singur</i>	9.9%	7.8%	73.3%	9.0%
	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	35.4%	23.5%	31.5%	9.7%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	28.8%	16.6%	47.7%	6.9%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	6.6%	6.9%	79.2%	7.3%
	Two / <i>Două persoane</i>	22.9%	18.3%	53.0%	5.8%
	Three / <i>Trei persoane</i>	39.3%	23.3%	28.7%	8.7%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	37.0%	21.6%	30.6%	10.8%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	42.6%	29.7%	13.4%	14.3%
	One / <i>O persoană</i>	23.8%	10.7%	57.9%	7.6%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	18.0%	12.3%	67.0%	2.7%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	24.4%	18.0%	51.8%	5.9%
	One / <i>Un copil</i>	39.0%	21.7%	27.7%	11.5%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	40.3%	20.7%	22.7%	16.3%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	93.4%	3.0%	2.2%	1.5%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	23.1%	39.5%	13.1%	24.3%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pămînt</i>	11.3%	66.9%	12.8%	9.1%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	31.0%	25.5%	18.4%	25.1%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	5.7%	2.8%	88.8%	2.7%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	24.7%	18.6%	48.0%	8.7%
	25,001–50,000 MDL	46.9%	22.2%	23.5%	7.5%
	50,001–100,000 MDL	50.0%	19.2%	28.1%	2.7%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	63.8%	13.2%	15.8%	7.3%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	17.4%	17.6%	50.3%	14.8%

		Wages <i>Venit din salariu</i>	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	Pension, benefits <i>Pensie, alocații</i>	Other income <i>Alte venituri</i>
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	31.6%	31.0%	30.7%	6.8%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	26.1%	11.6%	51.7%	10.6%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	35.2%	18.2%	39.0%	7.5%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	33.6%	0.0%	62.4%	4.0%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	49.6%	15.1%	22.0%	13.2%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	30.0%	19.1%	42.8%	8.1%
	Russian / <i>Rusă</i>	27.2%	18.9%	39.9%	14.0%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	27.3%	19.8%	45.1%	7.8%
	Central / <i>Centru</i>	32.5%	20.7%	39.5%	7.4%
	South / <i>Sud</i>	28.6%	15.0%	43.5%	13.0%

Table A.2. Availability of regular income

Tabelul A.2. Disponibilitatea venitului permanent

		Yes / Da	No / Nu
Total		51.0%	49.0%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	44.8%	55.2%
	35–44 years / <i>ani</i>	45.7%	54.3%
	45–54 years / <i>ani</i>	41.8%	58.2%
	55–64 years / <i>ani</i>	55.6%	44.4%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	60.6%	39.4%
Sex <i>Gen</i>	Male / <i>Masculin</i>	44.6%	55.4%
	Female / <i>Feminin</i>	55.0%	45.0%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	47.2%	52.8%
	Secondary / <i>Medii</i>	48.7%	51.3%
	Higher / <i>Superioare</i>	62.3%	37.7%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / <i>Locuiește singur</i>	55.6%	44.4%
	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	48.7%	51.3%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	53.0%	47.0%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	56.8%	43.2%
	Two / <i>Două persoane</i>	52.0%	48.0%
	Three / <i>Trei persoane</i>	47.3%	52.7%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	50.0%	50.0%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	43.1%	56.9%
	One / <i>O persoană</i>	54.7%	45.3%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	58.2%	41.8%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	52.4%	47.6%
	One / <i>Un copil</i>	45.1%	54.9%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	51.1%	48.9%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	75.2%	24.8%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	23.9%	76.1%
	Own-account farmer / <i>Fermier, lucrez propriul pămînt</i>	23.8%	76.2%
	Dependent (student, housewife) / <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	30.5%	69.5%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	62.4%	37.6%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	47.7%	52.3%
	25,001–50,000 MDL	61.6%	38.4%
	50,001–100,000 MDL	74.6%	25.4%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	59.9%	40.1%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	42.4%	57.6%

		Yes / Da	No / Nu
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	67.9%	32.1%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	19.2%	80.8%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	59.8%	40.2%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	20.5%	79.5%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	49.0%	51.0%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	50.7%	49.3%
	Mix of self-cultivation and lease <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	61.3%	38.7%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	56.1%	43.9%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	51.5%	48.5%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	51.2%	48.8%
	Russian / <i>Rusă</i>	50.0%	50.0%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	54.2%	45.8%
	Central / <i>Centru</i>	48.5%	51.5%
	South / <i>Sud</i>	50.2%	49.8%

Table A.3. Percentage of cash income from the sale of agricultural products
Tabelul A.3. Procentul venitului în bani cheș după realizarea producției

		100%	80%	60%	40%	20%	Less than 20% <i>Mai puțin de 20%</i>	0 %	Do not know or No answer <i>NȘ sau NR</i>
Total		0.8%	1.0%	2.8%	6.4%	10.5%	34.2%	32.8%	11.6%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	1.7%	1.4%	3.5%	8.7%	8.2%	31.8%	28.0%	16.8%
	35–44 years / ani	2.0%	0.0%	2.2%	10.9%	14.9%	34.4%	28.2%	7.4%
	45–54 years / ani	0.4%	1.1%	3.5%	7.9%	13.0%	39.3%	24.7%	10.1%
	55–64 years / ani	0.9%	1.5%	2.6%	5.7%	9.4%	30.7%	38.6%	10.5%
	65 years or above / ani sau mai mult	0.0%	0.4%	2.3%	2.1%	8.4%	34.4%	38.8%	13.5%
Sex	Male / Masculin	1.1%	1.7%	2.9%	8.0%	9.9%	38.4%	30.0%	8.0%
Gen	Female / Feminin	0.6%	0.5%	2.8%	5.4%	10.8%	31.6%	34.5%	13.8%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	1.0%	1.1%	3.0%	5.8%	8.3%	32.1%	36.5%	12.3%
	Secondary / Medii	0.4%	0.9%	2.3%	6.1%	11.2%	36.8%	31.5%	10.7%
	Higher / Superioare	1.3%	1.0%	3.9%	7.7%	11.9%	31.2%	30.3%	12.8%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / Locuiește singur	0.0%	0.0%	0.6%	3.4%	7.2%	38.7%	39.2%	10.9%
	Nuclear family / Familie nucleară	1.4%	1.4%	3.3%	6.5%	10.6%	37.9%	29.1%	9.8%
	Extended family / Familie extinsă	0.0%	0.7%	3.1%	7.4%	11.7%	25.4%	36.4%	15.2%
	One / O persoană	0.0%	0.0%	0.7%	3.1%	7.1%	36.5%	42.0%	10.6%
Number of family members	Two / Două persoane	1.8%	1.1%	3.5%	3.7%	9.4%	45.1%	24.1%	11.4%
Numărul membrilor de familie	Three / Trei persoane	0.0%	0.0%	2.7%	6.1%	7.9%	32.2%	34.6%	16.6%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	0.7%	1.4%	3.1%	8.8%	12.8%	27.9%	34.7%	10.6%
	None / Nici o persoană	1.9%	1.4%	1.9%	8.1%	11.7%	35.9%	31.3%	7.9%
	One / O persoană	0.0%	0.8%	2.7%	5.3%	8.0%	34.2%	34.1%	15.0%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	Two or more / Două persoane sau mai mult	0.0%	0.6%	4.1%	5.1%	10.9%	32.0%	33.8%	13.6%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / Nici un copil	0.7%	0.8%	3.3%	4.1%	10.3%	36.3%	31.7%	12.6%
	One / Un copil	0.0%	1.9%	2.9%	11.6%	13.5%	29.5%	31.9%	8.8%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	1.6%	0.7%	1.1%	9.6%	8.4%	30.6%	37.3%	10.7%

		100%	80%	60%	40%	20%	Less than 20% <i>Mai puțin de 20%</i>	0 %	Do not know or No answer <i>NŞ sau NR</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	0.0%	0.8%	2.9%	5.9%	10.3%	34.7%	34.9%	10.5%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	1.7%	0.6%	3.0%	11.7%	12.9%	39.0%	20.5%	10.5%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	3.0%	2.4%	3.8%	8.7%	14.2%	30.8%	30.9%	6.2%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	1.3%	1.8%	5.5%	9.9%	8.8%	28.0%	29.8%	14.9%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	0.0%	0.5%	1.8%	3.0%	8.8%	34.7%	37.6%	13.5%
	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	0.8%	0.7%	2.9%	4.4%	9.5%	34.0%	36.7%	10.9%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	25,001–50,000 MDL	0.0%	0.0%	2.1%	12.3%	14.2%	33.1%	28.5%	9.8%
	50,001–100,000 MDL	2.9%	7.6%	4.9%	7.5%	12.4%	41.1%	16.3%	7.3%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	0.0%	0.0%	7.7%	15.1%	31.8%	38.0%	7.4%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	0.9%	1.3%	1.7%	6.8%	5.7%	33.4%	25.8%	24.3%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	0.0%	0.9%	2.1%	6.9%	10.9%	36.3%	32.6%	10.3%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	3.4%	2.6%	4.1%	13.9%	13.2%	34.4%	21.2%	7.2%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	0.0%	0.5%	2.7%	3.4%	9.1%	32.7%	37.2%	14.3%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	1.5%	0.0%	3.0%	2.5%	9.4%	33.4%	37.4%	12.9%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	1.4%	2.2%	3.8%	9.3%	10.4%	30.8%	31.6%	10.5%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	0.5%	0.0%	2.3%	5.0%	9.8%	34.0%	34.7%	13.6%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	0.0%	1.7%	2.3%	2.0%	16.4%	42.4%	28.9%	6.4%
	Fallow / <i>Pârloagă</i>	0.0%	0.0%	2.2%	4.1%	9.3%	61.7%	19.1%	3.6%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	0.0%	0.0%	0.0%	3.9%	9.7%	23.7%	45.1%	17.7%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	0.6%	0.9%	2.9%	6.4%	10.4%	33.4%	33.5%	12.0%
	Russian / <i>Rusă</i>	2.4%	1.6%	1.9%	6.0%	11.3%	40.4%	27.5%	9.0%
	North / <i>Nord</i>	1.8%	1.3%	3.5%	6.7%	12.8%	44.3%	23.1%	6.4%
Region <i>Zona</i>	Central / <i>Centru</i>	0.3%	1.2%	2.7%	6.0%	9.1%	26.4%	38.4%	15.9%
	South / <i>Sud</i>	0.0%	0.0%	1.9%	6.4%	8.9%	31.4%	38.9%	12.5%

Table A.4. Period in a year with highest income
Tabelul A.4. Perioada anului cu cel mai mare venit

		I quarter (Jan.–Mar.) <i>I trimestru (ian.–mart.)</i>	II quarter (Apr.–Jun.) <i>Al II-lea trimestru (apr.–iun.)</i>	III quarter (Jul.–Sept.) <i>Al III-lea trimestru (iul.–sept.)</i>	IV quarter (Oct.–Dec.) <i>Al IV-lea trimestru (oct.–dec.)</i>	Equal income <i>Venit egal</i>	Do not know or No answer <i>Nş sau NR</i>
Total		7.4%	9.7%	52.5%	25.5%	3.4%	1.4%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	6.1%	15.9%	52.6%	23.7%	1.7%	0.0%
	35–44 years / ani	5.1%	14.5%	61.6%	17.8%	1.0%	0.0%
	45–54 years / ani	6.0%	9.7%	54.3%	25.8%	2.3%	1.8%
	55–64 years / ani	9.1%	8.3%	51.6%	26.9%	2.9%	1.2%
	65 years or above / ani sau mai mult	8.7%	6.0%	47.4%	28.1%	7.3%	2.6%
Sex	Male / Masculin	6.0%	11.1%	49.8%	28.8%	2.8%	1.5%
Gen	Female / Feminin	8.3%	8.9%	54.1%	23.5%	3.8%	1.3%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	5.3%	7.2%	54.8%	27.0%	3.9%	1.8%
	Secondary / Medii	6.8%	10.5%	54.1%	23.8%	3.5%	1.3%
	Higher / Superioare	12.2%	11.8%	45.2%	27.4%	2.6%	0.8%
	Single person / Locuieşte singur	10.9%	6.3%	49.5%	23.9%	7.1%	2.3%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / Familie nucleară	5.7%	9.2%	52.9%	27.0%	3.5%	1.7%
	Extended family / Familie extinsă	8.9%	12.3%	53.2%	23.7%	1.5%	0.4%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / O persoană	12.2%	4.5%	51.8%	21.6%	8.0%	1.8%
	Two / Două persoane	4.2%	8.0%	50.0%	27.5%	6.4%	3.9%
	Three / Trei persoane	5.5%	10.0%	48.0%	33.8%	2.6%	0.0%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	8.6%	12.1%	55.4%	23.0%	0.7%	0.2%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	6.2%	10.5%	55.2%	25.7%	1.3%	1.0%
	One / O persoană	9.1%	6.1%	53.0%	24.6%	6.0%	1.3%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	7.8%	11.8%	48.6%	26.1%	3.9%	1.9%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / Nici un copil	7.1%	8.3%	49.9%	27.9%	5.0%	1.7%
	One / Un copil	6.1%	13.9%	56.6%	21.3%	0.7%	1.4%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	9.9%	11.2%	58.2%	20.7%	0.0%	0.0%

	I quarter (Jan.–Mar.) <i>I trimestru (ian.–mart.)</i>	II quarter (Apr.–Jun.) <i>Al II-lea trimestru (apr.–iun.)</i>	III quarter (Jul.–Sept.) <i>Al III-lea trimestru (iul.–sept.)</i>	IV quarter (Oct.–Dec.) <i>Al IV-lea trimestru (oct.–dec.)</i>	Equal income <i>Venit egal</i>	Do not know or No answer <i>NŞ sau NR</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / Angajat	11.4%	12.5%	51.4%	21.6%	0.0%
	Unemployed / Șomer	4.6%	12.1%	56.3%	24.8%	0.7%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	3.1%	5.5%	58.0%	33.4%	0.0%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	4.9%	16.8%	56.7%	19.4%	2.3%
	Pensioner / Pensionar	8.5%	7.2%	48.9%	26.7%	2.5%
	Up to / Până la 25,000 MDL	6.7%	7.8%	53.2%	27.2%	1.2%
	25,001–50,000 MDL	7.8%	11.5%	52.8%	24.2%	1.6%
	50,001–100,000 MDL	10.4%	17.5%	39.5%	27.7%	2.4%
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	7.5%	17.0%	62.9%	0.0%	6.4%
	Do not know or No answer / NŞ sau NR	10.3%	15.4%	51.2%	18.9%	0.9%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / Venit din salariu	9.0%	11.1%	54.1%	22.8%	0.4%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	1.7%	10.7%	55.9%	31.6%	0.0%
	Pension, benefits / Pensie, alocații	8.8%	6.8%	49.2%	26.2%	3.0%
	Other incomes / Alte venituri	8.2%	17.4%	55.3%	18.0%	0.0%
	Self-cultivation / Prelucrare personală	5.6%	9.6%	54.8%	25.6%	1.9%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / Dă în arendă	8.5%	8.7%	51.2%	27.3%	0.9%
	Mix of self-cultivation and lease / O parte prelucrare, iar o parte o dă în arendă	11.3%	12.1%	49.1%	25.9%	0.0%
	Fallow / Pârloagă	5.1%	11.8%	58.9%	2.2%	5.6%
	Do not know or No answer / NŞ sau NR	9.0%	21.9%	42.3%	26.8%	0.0%
	Romanian / Română	7.9%	9.7%	51.2%	26.8%	1.0%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / Rusă	3.9%	10.2%	62.4%	15.8%	3.9%
Region <i>Zona</i>	North / Nord	6.2%	9.0%	51.1%	26.5%	0.2%
	Central / Centru	7.2%	9.2%	55.2%	24.8%	2.0%
	South / Sud	9.9%	12.1%	49.8%	25.1%	2.0%

Table A.5. Period in a year with lowest income
Tabelul A.5. Perioada anului cu cel mai mic venit

		I quarter (Jan.–Mar.) <i>I trimestru (ian.–mart.)</i>	II quarter (Apr.–Jun.) <i>Al II-lea trimestru (apr.–iun.)</i>	III quarter (Jul.–Sept.) <i>Al III-lea trimestru (iul.–sept.)</i>	IV quarter (Oct.–Dec.) <i>Al IV-lea trimestru (oct.–dec.)</i>	Equal income <i>Venit egal</i>
Total		63.0%	11.8%	5.8%	16.1%	3.4%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	63.1%	14.6%	2.5%	18.1%	1.7%
	35–44 years / <i>ani</i>	69.4%	10.5%	4.8%	14.3%	1.0%
	45–54 years / <i>ani</i>	66.4%	10.4%	3.7%	17.1%	2.3%
	55–64 years / <i>ani</i>	57.3%	13.2%	9.5%	17.2%	2.9%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	63.4%	10.5%	5.6%	13.2%	7.3%
Sex	Male / <i>Masculin</i>	65.5%	12.9%	4.9%	13.8%	2.8%
Gen	Female / <i>Feminin</i>	61.4%	11.1%	6.3%	17.4%	3.8%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	64.8%	9.8%	6.5%	15.0%	3.9%
	Secondary / <i>Medii</i>	63.0%	13.9%	3.6%	16.0%	3.5%
	Higher / <i>Superioare</i>	60.1%	9.8%	9.7%	17.8%	2.6%
	Single person / <i>Locuiește singur</i>	56.9%	11.1%	7.5%	17.4%	7.1%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	66.1%	13.8%	3.7%	12.9%	3.5%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	60.1%	8.6%	8.6%	21.1%	1.5%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	55.9%	11.2%	7.6%	17.3%	8.0%
	Two / <i>Două persoane</i>	65.5%	12.4%	4.7%	11.0%	6.4%
	Three / <i>Trei persoane</i>	65.2%	14.4%	4.1%	13.7%	2.6%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	62.8%	10.8%	6.4%	19.3%	0.7%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	65.7%	14.1%	3.7%	15.1%	1.3%
	One / <i>O persoană</i>	58.8%	11.9%	5.8%	17.4%	6.0%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	62.9%	8.8%	8.3%	16.1%	3.9%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	62.5%	12.1%	5.6%	14.8%	5.0%
	One / <i>Un copil</i>	65.9%	8.8%	5.5%	19.0%	0.7%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	62.3%	13.2%	6.4%	18.1%	0.0%

		I quarter (Jan.–Mar.) <i>I trimestru (ian.–mart.)</i>	II quarter (Apr.–Jun.) <i>Al II-lea trimestru (apr.–iun.)</i>	III quarter (Jul.–Sept.) <i>Al III-lea trimestru (iul.–sept.)</i>	IV quarter (Oct.–Dec.) <i>Al IV-lea trimestru (oct.–dec.)</i>	Equal income <i>Venit egal</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / Angajat	56.9%	10.5%	6.5%	22.9%	3.1%
	Unemployed / Șomer	65.3%	15.7%	4.3%	13.3%	1.5%
	Own-account farmer / <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	71.9%	11.6%	2.2%	14.3%	0.0%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	62.7%	16.6%	4.3%	16.5%	0.0%
	Pensioner / Pensionar	62.4%	9.9%	7.4%	14.1%	6.2%
	Up to / Până la 25,000 MDL	65.2%	12.0%	4.8%	14.0%	3.9%
	25,001–50,000 MDL	65.6%	11.7%	7.3%	13.4%	2.1%
	50,001–100,000 MDL	62.1%	18.2%	5.9%	11.4%	2.4%
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	53.6%	13.7%	6.4%	26.3%	0.0%
	Do not know or No answer / Nș sau NR	44.6%	6.9%	9.9%	35.2%	3.2%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / Venit din salariu	61.2%	10.1%	6.8%	19.4%	2.5%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	69.5%	16.8%	1.5%	12.2%	0.0%
	Pension, benefits / Pensie, alocații	60.5%	10.9%	7.2%	15.3%	6.0%
	Other incomes / Alte venituri	66.6%	10.9%	4.6%	16.8%	1.0%
	Self-cultivation / Prelucrare personală	62.8%	12.8%	5.6%	16.2%	2.5%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / Dă în arendă	64.4%	11.7%	5.8%	14.7%	3.5%
	Mix of self-cultivation and lease / O parte prelucrare, iar o parte o dă în arendă	60.3%	14.0%	12.2%	11.8%	1.7%
	Fallow / Pârloagă	50.0%	2.6%	0.0%	31.1%	16.3%
	Do not know or No answer / Nș sau NR	65.2%	7.6%	0.0%	27.2%	0.0%
	Romanian / Română	62.4%	12.1%	6.3%	15.8%	3.4%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / Rusă	67.3%	9.2%	2.0%	17.8%	3.7%
	North / Nord	62.0%	14.1%	4.1%	13.0%	7.0%
	Central / Centru	62.4%	9.7%	7.9%	18.5%	1.5%
	South / Sud	65.7%	11.8%	4.7%	16.8%	1.0%

Table A.6. Month in a year with no income
Tabelul A.6. Lună a anului fără venit

	Jan. <i>Jan.</i>	Feb. <i>Feb.</i>	Mar. <i>Mart.</i>	Apr. <i>Apr.</i>	May <i>Mai</i>	Jun. <i>Iun.</i>	Jul. <i>Iul.</i>	Aug. <i>Aug.</i>	Sept. <i>Sept.</i>	Oct. <i>Oct.</i>	Nov. <i>Nov.</i>	Dec. <i>Dec.</i>	None <i>Niciuna</i>
Total	42.4%	13.2%	6.7%	3.9%	1.8%	2.4%	1.9%	2.2%	1.4%	2.0%	2.5%	11.5%	7.9%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	40.1%	15.5%	6.5%	2.0%	3.6%	1.5%	2.7%	0.0%	3.4%	1.2%	14.8%	6.0%
	35–44 years / ani	49.1%	16.1%	9.3%	3.3%	2.2%	2.2%	2.9%	0.0%	0.8%	0.9%	7.1%	6.2%
	45–54 years / ani	38.8%	12.7%	10.2%	3.3%	0.8%	1.3%	2.3%	1.8%	1.5%	4.0%	12.9%	6.8%
	55–64 years / ani	44.0%	12.6%	5.3%	3.8%	1.1%	1.8%	2.3%	2.6%	1.3%	1.8%	13.4%	5.8%
65 years or above / ani sau mai mult	42.1%	11.9%	4.0%	5.9%	2.6%	0.4%	2.7%	1.4%	1.0%	3.1%	3.3%	8.1%	13.5%
Sex	Male / Masculin	45.8%	13.8%	6.9%	3.5%	2.1%	2.2%	1.4%	1.3%	1.6%	2.6%	10.1%	6.2%
Gen	Female / Feminin	40.2%	12.9%	6.7%	4.1%	1.7%	1.7%	2.7%	1.5%	2.3%	2.5%	12.4%	9.0%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	42.5%	13.3%	6.9%	4.3%	0.7%	1.6%	1.8%	1.1%	2.3%	2.3%	12.6%	8.4%
	Secondary / Medii	43.2%	12.1%	6.5%	4.0%	3.4%	1.5%	1.8%	1.3%	1.7%	2.3%	11.9%	7.5%
	Higher / Superioare	40.2%	15.6%	7.2%	3.0%	0.0%	1.7%	3.9%	2.1%	2.5%	3.2%	9.2%	8.2%
	Single person / Locuiește singur	35.0%	16.2%	2.0%	5.4%	0.8%	1.0%	0.0%	0.7%	4.4%	5.5%	13.2%	13.3%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / Familie nucleară	46.2%	11.1%	8.5%	2.7%	2.5%	2.3%	2.4%	1.3%	1.2%	2.4%	8.7%	8.8%
	Extended family / Familie extinsă	39.0%	15.6%	5.9%	5.3%	1.2%	3.2%	2.9%	2.0%	2.4%	1.4%	15.8%	3.8%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / O persoană	37.4%	11.4%	1.5%	6.1%	0.9%	1.1%	0.0%	0.8%	4.4%	6.2%	14.0%	13.9%
	Two / Două persoane	45.3%	11.3%	6.3%	4.1%	0.7%	2.2%	2.6%	1.4%	1.5%	1.2%	6.8%	14.0%
	Three / Trei persoane	46.0%	12.7%	8.4%	1.9%	1.8%	3.8%	3.0%	1.7%	0.0%	1.1%	11.2%	6.5%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	40.9%	15.0%	8.0%	3.8%	2.8%	2.4%	2.4%	1.5%	2.3%	2.7%	13.7%	3.2%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	43.4%	13.1%	8.3%	2.9%	2.7%	2.6%	2.4%	1.4%	1.4%	3.0%	11.2%	5.6%
	One / O persoană	38.9%	12.0%	5.5%	5.8%	0.8%	3.1%	0.8%	1.2%	2.3%	2.6%	14.6%	11.4%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	Two or more / Două persoane sau mai mult	43.9%	14.5%	5.8%	3.6%	1.6%	1.6%	3.1%	1.6%	2.6%	1.7%	9.4%	8.0%
	None / Nici un copil	41.4%	13.0%	6.1%	4.2%	1.1%	2.6%	2.4%	1.5%	2.1%	2.8%	11.5%	9.6%
	One / Un copil	47.6%	14.0%	6.5%	2.3%	3.1%	1.7%	2.6%	1.6%	1.5%	1.4%	9.3%	7.1%
Two or more / Doi copii sau mai mult	41.5%	13.3%	9.2%	4.1%	3.3%	2.2%	2.8%	1.2%	1.2%	2.4%	2.5%	13.6%	2.7%

	Jan. <i>Jan.</i>	Feb. <i>Feb.</i>	Mar. <i>Mart.</i>	Apr. <i>Apr.</i>	May <i>Mai</i>	Jun. <i>Iun.</i>	Jul. <i>Iul.</i>	Aug. <i>Aug.</i>	Sept. <i>Sept.</i>	Oct. <i>Oct.</i>	Nov. <i>Nov.</i>	Dec. <i>Dec.</i>	None <i>Niciuna</i>	
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	35.1%	13.6%	4.6%	3.8%	1.5%	1.7%	2.8%	4.7%	1.4%	3.0%	3.5%	13.5%	10.9%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	46.5%	8.2%	10.8%	5.3%	2.2%	3.4%	1.4%	3.2%	1.5%	1.5%	2.6%	9.3%	4.2%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	45.3%	21.3%	8.6%	6.2%	1.5%	2.6%	0.0%	0.0%	2.3%	1.7%	1.6%	9.0%	0.0%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	43.1%	19.3%	9.8%	0.0%	3.7%	3.5%	1.1%	0.9%	1.1%	2.3%	1.7%	12.4%	1.2%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	43.4%	10.9%	5.0%	3.6%	1.6%	2.0%	2.4%	1.6%	1.2%	1.8%	2.5%	12.0%	11.9%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	41.3%	12.4%	6.9%	3.5%	1.9%	2.5%	2.0%	2.0%	1.6%	2.9%	12.2%	9.3%	
	25,001–50,000 MDL	48.0%	16.0%	8.1%	4.1%	0.8%	0.8%	2.4%	3.1%	0.0%	2.3%	1.6%	8.0%	4.9%
	50,001–100,000 MDL	48.2%	19.2%	9.9%	5.6%	2.2%	2.4%	0.0%	0.0%	0.0%	5.7%	0.0%	4.2%	2.4%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	55.8%	12.6%	0.0%	0.0%	7.3%	7.5%	0.0%	0.0%	7.4%	0.0%	0.0%	9.3%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	34.6%	11.6%	3.2%	5.9%	2.4%	3.7%	1.7%	3.6%	2.2%	3.1%	3.0%	17.1%	8.0%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	36.9%	12.6%	6.3%	3.7%	2.0%	3.1%	2.7%	3.3%	2.5%	2.6%	2.1%	13.2%	9.0%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	43.5%	18.6%	13.0%	5.7%	0.5%	2.6%	1.0%	1.2%	0.0%	1.2%	2.6%	9.0%	1.0%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	44.5%	12.1%	4.4%	3.2%	1.5%	2.1%	2.2%	1.6%	1.2%	2.2%	2.4%	11.7%	11.1%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	47.6%	9.5%	6.0%	4.0%	5.6%	1.3%	0.0%	4.0%	2.1%	1.1%	4.1%	10.9%	3.8%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	43.3%	13.8%	8.0%	3.3%	2.3%	3.4%	2.3%	2.8%	1.2%	1.4%	1.7%	12.1%	4.3%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	40.6%	12.7%	6.9%	3.5%	2.0%	2.2%	1.1%	1.4%	1.7%	1.8%	3.8%	11.0%	11.2%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	44.6%	14.8%	2.1%	5.8%	0.0%	0.0%	3.5%	5.3%	2.3%	4.4%	0.0%	14.2%	3.0%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	43.6%	9.1%	0.0%	10.2%	0.0%	0.0%	5.6%	2.5%	0.0%	5.0%	0.0%	7.7%	16.3%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	54.3%	16.1%	8.0%	5.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	3.9%	0.0%	12.5%	0.0%
	Romanian / <i>Română</i>	41.7%	13.4%	7.3%	4.1%	2.0%	2.3%	2.1%	2.5%	1.6%	1.9%	2.2%	11.5%	7.3%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	47.3%	11.9%	2.7%	2.7%	1.0%	2.9%	0.0%	0.0%	0.0%	2.7%	4.6%	11.8%	12.6%
	North / <i>Nord</i>	33.6%	16.5%	7.4%	3.9%	1.3%	1.9%	1.0%	2.1%	0.9%	2.9%	3.0%	9.4%	16.1%
	Central / <i>Centru</i>	46.9%	12.0%	5.8%	3.7%	2.1%	2.9%	3.1%	2.7%	1.9%	1.2%	1.6%	14.6%	1.5%
	South / <i>Sud</i>	48.7%	10.0%	7.4%	4.3%	2.3%	2.3%	1.1%	1.5%	1.3%	2.1%	3.5%	9.6%	6.0%

Table A.7. Annual income of the head of household
Tabelul A.7. Venitul anual câștigat de capul familiei

		Up to/Pînă la 25,000 MDL	25,001– 50,000 MDL	50,001– 100,000 MDL	More than/ Mai mult de 100,000 MDL	Do not know or No answer NȘ sau NR
Total		77.7%	8.7%	3.5%	0.4%	9.8%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	67.7%	12.4%	4.4%	2.9%	12.6%
	35–44 years / ani	71.9%	13.2%	2.7%	0.0%	12.2%
	45–54 years / ani	76.5%	10.5%	3.5%	0.0%	9.6%
	55–64 years / ani	80.6%	6.8%	3.2%	0.0%	9.4%
	65 years or above / ani sau mai mult	83.4%	5.0%	3.7%	0.0%	7.8%
Sex <i>Gen</i>	Male / Masculin	74.5%	10.7%	6.5%	0.7%	7.6%
	Female / Feminin	79.6%	7.5%	1.6%	0.2%	11.1%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	85.9%	4.5%	1.5%	0.0%	8.1%
	Secondary / Medii	77.0%	7.6%	2.9%	0.5%	12.0%
	Higher / Superioare	66.9%	17.5%	7.8%	0.8%	7.0%
	Single person / Locuiește singur	85.7%	3.4%	2.1%	0.0%	8.8%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / Familie nucleară	77.4%	10.0%	4.7%	0.5%	7.3%
	Extended family / Familie extinsă	74.3%	8.8%	1.9%	0.3%	14.7%
	One / O persoană	87.2%	3.0%	2.4%	0.0%	7.4%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	Two / Două persoane	77.8%	10.7%	5.6%	0.0%	5.9%
	Three / Trei persoane	77.5%	8.9%	2.2%	1.1%	10.3%
	Four or more Patru persoane sau mai mult	75.0%	9.0%	2.9%	0.5%	12.5%
	None / Nici o persoană	74.5%	12.3%	4.3%	0.7%	8.1%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	One / O persoană	77.8%	5.7%	3.4%	0.0%	13.1%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	81.5%	6.5%	2.4%	0.3%	9.2%
	None / Nici un copil	79.3%	7.8%	3.7%	0.2%	9.1%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	One / Un copil	71.6%	12.4%	3.7%	1.0%	11.3%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	77.1%	8.8%	2.7%	0.7%	10.8%

		Up to / Până la 25,000 MDL	25,001– 50,000 MDL	50,001– 100,000 MDL	More than / Mai mult de 100,000 MDL	Do not know or No answer NŞ sau NR
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / Angajat	68.4%	15.5%	6.7%	0.8%	8.6%
	Unemployed / Șomer	77.1%	5.2%	1.7%	0.0%	15.9%
	Own-account farmer / <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	79.2%	12.2%	1.2%	0.0%	7.4%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	70.0%	11.2%	6.4%	2.3%	10.1%
	Pensioner / Pensionar	83.8%	4.8%	2.5%	0.0%	8.8%
	Up to / Până la 25,000 MDL	96.5%	0.0%	0.0%	0.0%	3.5%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	25,001–50,000 MDL	57.7%	37.1%	0.0%	0.0%	5.1%
	50,001–100,000 MDL	12.1%	39.8%	48.1%	0.0%	0.0%
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	7.4%	7.5%	62.7%	22.4%	0.0%
	Do not know or No answer / NŞ sau NR	26.4%	3.4%	2.0%	0.0%	68.1%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / Venit din salariu	70.1%	13.4%	6.6%	0.5%	9.3%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	78.1%	10.7%	1.6%	0.5%	9.1%
	Pension, benefits / Pensie, alocații	83.5%	4.6%	2.6%	0.0%	9.3%
	Other incomes / Alte venituri	73.8%	8.3%	1.4%	1.4%	15.1%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / Prelucrare personală	73.2%	12.5%	4.0%	0.3%	10.0%
	Lease for farming / Dă în arendă	82.2%	5.5%	3.0%	0.3%	9.0%
	Mix of self-cultivation and lease <i>O parte prelucrare, iar o parte o dă în arendă</i>	87.9%	8.5%	0.0%	0.0%	3.6%
	Fallow / Pârloagă	68.3%	11.5%	9.2%	4.1%	7.0%
	Do not know or No answer NŞ sau NR	45.4%	9.1%	4.9%	0.0%	40.7%
	Romanian / Română	78.0%	8.6%	3.7%	0.3%	9.4%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / Rusă	74.8%	9.8%	1.7%	0.9%	12.9%
Region <i>Zona</i>	North / Nord	80.1%	8.5%	4.3%	0.3%	6.8%
	Central / Centru	73.5%	10.2%	4.1%	0.4%	11.8%
	South / Sud	81.1%	6.2%	1.0%	0.4%	11.2%

Table A.8. Total annual household income
Tabelul A.8. Venitul anual câștigat de întreaga familie

		Up to/ <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	25,001– 50,000 MDL	50,001– 100,000 MDL	More than/ <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	Do not know or No answer <i>Nu șu NR</i>
Total		66.8%	17.3%	4.6%	1.7%	9.6%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	58.7%	13.9%	7.8%	4.9%	14.7%
	35–44 years / <i>ani</i>	55.2%	32.9%	4.7%	1.5%	5.8%
	45–54 years / <i>ani</i>	66.9%	21.1%	5.3%	0.5%	6.1%
	55–64 years / <i>ani</i>	67.7%	15.6%	4.5%	1.9%	10.3%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	75.5%	10.1%	2.3%	1.0%	11.1%
Sex	Male / <i>Masculin</i>	62.2%	20.3%	6.1%	4.2%	7.2%
<i>Gen</i>	Female / <i>Feminin</i>	69.7%	15.4%	3.7%	0.2%	11.1%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	78.4%	10.0%	1.9%	0.0%	9.7%
	Secondary / <i>Medii</i>	65.8%	16.9%	4.0%	1.9%	11.3%
	Higher / <i>Superioare</i>	51.8%	29.1%	10.0%	3.8%	5.2%
	Single person / <i>Locuiește singur</i>	79.6%	4.5%	0.7%	0.0%	15.2%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	65.0%	19.8%	5.8%	2.2%	7.2%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	64.2%	18.7%	4.2%	1.6%	11.2%
	One / <i>O persoană</i>	83.7%	2.2%	0.8%	0.0%	13.3%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	Two / <i>Două persoane</i>	67.9%	14.8%	7.6%	1.4%	8.2%
	Three / <i>Trei persoane</i>	65.1%	21.4%	2.4%	2.1%	9.0%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	62.1%	21.5%	4.5%	2.2%	9.5%
	None / <i>Nici o persoană</i>	64.0%	20.6%	5.5%	2.4%	7.5%
Number of elderly <i>Prezența vîrșnicilor în gospodărie</i>	One / <i>O persoană</i>	70.3%	12.1%	3.3%	1.5%	12.8%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	67.7%	17.2%	4.5%	1.0%	9.7%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	70.0%	14.5%	4.3%	1.5%	9.7%
	One / <i>Un copil</i>	61.1%	21.7%	6.4%	2.1%	8.7%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	60.6%	23.1%	4.1%	2.1%	10.1%

		Up to/ <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	25,001– 50,000 MDL	50,001– 100,000 MDL	More than/ <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	Do not know or No answer <i>NŞ sau NR</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	48.4%	33.4%	9.7%	3.5%	5.0%
	Unemployed / <i>Şomer</i>	71.5%	11.0%	3.1%	1.7%	12.8%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pămînt</i>	68.4%	20.3%	1.2%	1.2%	8.9%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	59.5%	17.7%	5.9%	4.7%	12.2%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	75.7%	10.4%	3.4%	0.3%	10.3%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	55.7%	27.3%	7.7%	3.7%	5.6%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	65.3%	20.1%	4.6%	1.2%	8.8%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	75.4%	9.5%	3.0%	.6%	11.3%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	66.3%	14.7%	1.4%	1.4%	16.2%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	61.9%	21.9%	5.3%	2.1%	8.8%
Status of land <i>Statutul terenului de pămînt</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	72.7%	12.4%	4.6%	1.0%	9.4%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	65.3%	27.4%	2.0%	1.9%	3.4%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	55.9%	20.9%	2.2%	8.2%	12.8%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	49.8%	9.1%	4.9%	0.0%	36.3%
	Romanian / <i>Română</i>	67.0%	17.3%	4.6%	1.8%	9.3%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	65.6%	17.0%	4.6%	0.9%	11.9%
	North / <i>Nord</i>	68.9%	15.5%	6.2%	1.2%	8.2%
	Central / <i>Centru</i>	62.1%	21.3%	3.8%	2.8%	10.0%
	South / <i>Sud</i>	72.1%	12.8%	3.5%	0.4%	11.2%

Table A.9. Registration of land ownership**Tabelul A.9. Forma de proprietate sub care este înregistrat terenul de pământ**

		Homestead <i>Gospodărie țăărănească</i>	Limited Liability Company <i>SRL</i>	Individual Company <i>Întreprindere Individuală</i>	Not registered <i>Nu este înregistrată (cotă)</i>
Total		56.5%	4.1%	4.3%	35.1%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	55.4%	2.3%	1.2%	41.0%
	35–44 years / <i>ani</i>	54.2%	5.0%	8.1%	32.6%
	45–54 years / <i>ani</i>	59.8%	2.6%	5.4%	32.1%
	55–64 years / <i>ani</i>	58.6%	3.9%	5.5%	32.0%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	52.4%	6.2%	1.5%	39.9%
Sex <i>Gen</i>	Male / <i>Masculin</i>	51.7%	4.9%	5.9%	37.5%
	Female / <i>Feminin</i>	59.5%	3.6%	3.2%	33.7%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	56.4%	4.5%	2.6%	36.5%
	Secondary / <i>Medii</i>	57.3%	3.0%	4.9%	34.8%
	Higher / <i>Superioare</i>	54.8%	6.0%	5.3%	33.9%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / <i>Locuiește singur</i>	53.4%	4.4%	0.0%	42.2%
	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	54.8%	5.2%	4.7%	35.3%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	61.1%	2.0%	5.4%	31.6%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	52.0%	5.0%	0.0%	43.1%
	Two / <i>Două persoane</i>	54.8%	6.5%	4.7%	34.0%
	Three / <i>Trei persoane</i>	54.3%	4.2%	3.4%	38.1%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	59.5%	2.4%	5.4%	32.8%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	58.2%	3.1%	4.3%	34.3%
	One / <i>O persoană</i>	53.7%	4.3%	3.5%	38.5%
	Two or more <i>Două persoane sau mai mult</i>	56.6%	5.1%	4.8%	33.5%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	55.4%	4.9%	4.6%	35.1%
	One / <i>Un copil</i>	57.8%	2.2%	3.3%	36.6%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	59.2%	2.7%	3.9%	34.2%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	51.4%	3.3%	7.8%	37.5%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	51.6%	5.0%	2.7%	40.8%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	71.8%	1.9%	6.9%	19.3%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	65.0%	2.1%	2.8%	30.1%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	54.0%	5.3%	2.5%	38.1%

		Homestead <i>Gospodărie țăărăneasă</i>	Limited Liability Company <i>SRL</i>	Individual Company <i>Întreprindere Individuală</i>	Not registered <i>Nu este înregistrată (cotă)</i>
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	56.7%	3.7%	3.2%	36.4%
	25,001–50,000 MDL	59.8%	3.6%	8.4%	28.3%
	50,001–100,000 MDL	65.3%	12.5%	3.6%	18.6%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	60.1%	6.2%	9.6%	24.2%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	44.2%	3.3%	3.6%	48.9%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	53.8%	2.7%	6.8%	36.7%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	65.3%	2.4%	5.6%	26.7%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	54.2%	5.9%	2.7%	37.2%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	57.9%	3.9%	0.0%	38.2%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	64.1%	0.7%	6.0%	29.2%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	51.9%	7.6%	2.2%	38.3%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	55.8%	1.6%	8.5%	34.2%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	47.7%	0.0%	2.8%	49.5%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	47.0%	0.0%	8.1%	44.9%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	57.7%	4.5%	3.9%	33.9%
	Russian / <i>Rusă</i>	47.7%	1.0%	6.9%	44.5%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	45.9%	6.7%	2.5%	44.8%
	Central / <i>Centru</i>	66.9%	1.6%	6.1%	25.5%
	South / <i>Sud</i>	55.4%	4.2%	3.9%	36.6%

Table A.10. Land area utilization
Tabelul A.10. Utilizarea suprafeței de pământ

		Owned by the household Deținută în proprietate de gospodărie			Owned and cultivated by the household Deținută în proprietate și prelucrată de gospodărie			Leased for farming to other persons Dată în arendă altor persoane			Rented for cultivation in 2015 Arendată pentru prelucrare în anul 2015		
		Mean Media	Median Mediana	Max. Max.	Mean Media	Median Mediana	Max. Max.	Mean Media	Median Mediana	Max. Max.	Mean Media	Median Mediana	Max. Max.
Total		2.8	1.5	200	1.6	0.0	200	1.1	1.0	8.0	0.1	0.0	30
Age Vîrsta	18–34 years / ani	3.6	1.4	100	2.7	0.6	100	0.8	0.0	5.4	0.3	0.0	20
	35–44 years / ani	1.9	1.4	10	1.1	0.8	10	0.8	0.0	3.8	0.1	0.0	6
	45–54 years / ani	3.9	1.5	200	3.0	0.6	200	0.9	0.0	8.0	0.1	0.0	20
	55–64 years / ani	2.2	1.7	45	1.0	0.0	45	1.2	1.0	8.0	0.1	0.0	12
	65 years or above / ani sau mai mult	2.3	1.5	70	0.9	0.0	70	1.3	1.4	7.0	0.2	0.0	30
Sex	Male / Masculin	2.5	1.6	70	1.4	0.5	70	1.0	0.8	6.0	0.2	0.0	30
Gen	Female / Feminin	3.0	1.5	200	1.8	0.0	200	1.1	1.0	8.0	0.1	0.0	20
Education level Studii	Primary / Primare	1.8	1.5	20	0.5	0.0	20	1.2	1.0	5.4	0.0	0.0	2
	Secondary / Medii	2.7	1.5	200	1.7	0.5	200	1.0	0.8	8.0	0.1	0.0	20
	Higher / Superioare	4.4	1.8	100	3.2	0.7	100	1.1	0.8	8.0	0.4	0.0	30
	Single person / Locuiește singur	2.8	1.5	80	1.5	0.0	80	1.2	1.3	5.6	0.3	0.0	30
Household type Tipul gospodăriei	Nuclear family / Familie nucleară	2.9	1.5	200	1.8	0.0	200	1.1	0.9	8.0	0.1	0.0	20
	Extended family / Familie extinsă	2.6	1.5	80	1.5	0.5	80	1.1	1.0	8.0	0.1	0.0	12
Number of family members Numărul membrilor de familie	One / O persoană	2.3	1.4	70	1.0	0.0	70	1.2	1.2	5.6	0.3	0.0	30
	Two / Două persoane	3.8	1.9	200	2.4	0.0	200	1.3	1.2	7.0	0.1	0.0	20
	Three / Trei persoane	2.0	1.4	8	0.8	0.0	8	1.0	1.0	8.0	0.1	0.0	6
Number of elderly Prezența vîrstnicilor în gospodărie	Four or more / Patru persoane sau mai mult	2.6	1.5	100	1.6	0.7	100	0.9	0.0	8.0	0.1	0.0	20
	None / Nici o persoană	2.5	1.5	100	1.6	0.6	100	0.9	0.7	8.0	0.3	0.0	30
	One / O persoană	2.0	1.4	32	0.9	0.0	32	1.1	1.0	8.0	0.0	0.0	0
	Two or more / Două persoane sau mai mult	3.7	1.8	200	2.4	0.0	200	1.2	1.0	7.0	0.0	0.0	12
Number of children Prezența copiilor în gospodărie	None / Nici un copil	3.2	1.6	200	2.0	0.0	200	1.1	1.0	8.0	0.2	0.0	30
	One / Un copil	2.3	1.4	80	1.2	0.0	80	1.1	1.0	8.0	0.0	0.0	2
	Two or more / Doi copii sau mai mult	1.8	1.5	14	0.9	0.7	14	0.9	0.7	4.0	0.1	0.0	20

		Owned by the household <i>Deţinută în proprietate de gospodărie</i>			Owned and cultivated by the household <i>Deţinută în proprietate şi prelucrată de gospodărie</i>			Leased for farming to other persons <i>Data în arendă altor persoane</i>			Rented for cultivation in 2015 <i>Arendată pentru prelucrare în anul 2015</i>		
		Mean <i>Media</i>	Median <i>Mediana</i>	Max. <i>Max.</i>	Mean <i>Media</i>	Median <i>Mediana</i>	Max. <i>Max.</i>	Mean <i>Media</i>	Median <i>Mediana</i>	Max. <i>Max.</i>	Mean <i>Media</i>	Median <i>Mediana</i>	Max. <i>Max.</i>
Employment status <i>Ocupaţia</i>	Employed / Angajat	3.8	1.5	100	2.6	0.5	100	1.1	0.7	7.0	0.3	0.0	30
	Unemployed / Şomer	1.9	1.4	32	0.8	0.0	32	1.1	1.0	8.0	0.0	0.0	0
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	3.0	1.8	45	2.5	1.2	45	0.5	0.0	6.0	0.3	0.0	20
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreţinută (student, casnică)</i>	5.8	1.5	200	4.8	0.0	200	1.1	1.0	8.0	0.2	0.0	20
	Pensioner / Pensionar	1.8	1.5	20	0.5	0.0	20	1.3	1.2	7.0	0.0	0.0	2
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / Până la 25,000 MDL	2.6	1.5	200	1.4	0.0	200	1.1	1.0	8.0	0.1	0.0	20
	25,001–50,000 MDL	4.1	1.5	80	3.1	0.8	80	0.9	0.0	7.0	0.4	0.0	30
	50,001–100,000 MDL	2.1	1.7	8	0.9	0.0	8	1.2	0.9	5.6	0.0	0.0	0
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	4.1	1.5	32	3.1	0.6	32	0.7	0.0	4.0	0.0	0.0	0
	Do not know or No answer / Nş sau NR	2.0	1.9	9	1.0	0.0	10.5	1.0	0.8	6.0	0.0	0.0	0
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / Venit din salariu	2.9	1.5	100	1.8	0.3	100	1.0	0.8	7.0	0.1	0.0	15
	Income from agricultural production <i>Venit din producţia agricolă</i>	4.6	1.8	200	3.9	1.0	200	0.7	0.0	8.0	0.3	0.0	20
	Pension, benefits / Pensie, alocaţii	2.1	1.5	70	0.7	0.0	70	1.3	1.2	8.0	0.1	0.0	30
	Other incomes / Alte venituri	1.7	1.6	9	0.6	0.0	9	1.1	1.0	3.0	0.0	0.0	0
	Self-cultivation / Prelucează personal	4.0	1.2	200	4.1	1.2	200	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	30
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / Dă în arendă	1.9	1.7	8	0.0	0.0	0	1.9	1.7	8.0	0.0	0.0	0
	Mix of self-cultivation and lease / O parte prelucează, iar o parte o dă în arendă	2.6	2.4	7	0.9	1.0	3	1.7	1.5	6.0	0.0	0.0	0
	Fallow / Pîrloagă	1.7	1.4	4.5	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0
	Romanian / Română	2.7	1.5	200	1.6	0.0	200	1.0	1.0	8.0	0.1	0.0	30
	Russian / Rusă	3.1	1.8	100	1.7	0.0	100	1.4	1.2	7.0	0.1	0.0	15
Region <i>Zona</i>	North / Nord	3.8	1.6	200	2.5	0.0	200	1.2	1.1	8.0	0.3	0.0	30
	Central / Centru	2.0	1.4	80	1.2	0.7	80	0.7	0.0	6.0	0.0	0.0	1
	South / Sud	2.4	2.0	45	1.0	0.0	45	1.5	1.4	8.0	0.1	0.0	12

Table A.11. Lease contract with a person or an enterprise renting the land**Tabelul A.11.** Contract de arendă cu persoana sau întreprinderea care a arendat pământul

		Yes / Da	No / Nu
Total		73.6%	26.4%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	60.5%	39.5%
	35–44 years / ani	81.0%	19.0%
	45–54 years / ani	73.8%	26.2%
	55–64 years / ani	79.8%	20.2%
	65 years or above / ani sau mai mult	69.6%	30.4%
Sex <i>Gen</i>	Male / Masculin	77.9%	22.1%
	Female / Feminin	71.4%	28.6%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	64.4%	35.6%
	Secondary / Medii	78.3%	21.7%
	Higher / Superioare	79.7%	20.3%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / Locuiește singur	73.2%	26.8%
	Nuclear family / Familie nucleară	75.7%	24.3%
	Extended family / Familie extinsă	70.3%	29.7%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / O persoană	71.6%	28.4%
	Two / Două persoane	82.5%	17.5%
	Three / Trei persoane	63.9%	36.1%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	71.2%	28.8%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	75.8%	24.2%
	One / O persoană	70.7%	29.3%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	73.7%	26.3%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / Nici un copil	76.2%	23.8%
	One / Un copil	68.3%	31.7%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	68.1%	31.9%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / Angajat	80.8%	19.2%
	Unemployed / Șomer	79.2%	20.8%
	Own-account farmer / Fermier, lucrez propriul pământ	47.7%	52.3%
	Dependent (student, housewife) / Persoană întreținută (student, casnică)	70.1%	29.9%
	Pensioner / Pensionar	73.2%	26.8%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / Pînă la 25,000 MDL	75.0%	25.0%
	25,001–50,000 MDL	74.1%	25.9%
	50,001–100,000 MDL	69.3%	30.7%
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	77.8%	22.2%
	Do not know or No answer / NȘ sau NR	63.4%	36.6%

		Yes / Da	No / Nu
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	76.6%	23.4%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	63.7%	36.3%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	72.9%	27.1%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	79.7%	20.3%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	...	...
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	73.2%	26.8%
	Mix of self-cultivation and lease <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	76.4%	23.6%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	...	...
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	...	...
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	72.3%	27.7%
	Russian / <i>Rusă</i>	83.7%	16.3%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	84.2%	15.8%
	Central / <i>Centru</i>	60.4%	39.6%
	South / <i>Sud</i>	73.4%	26.6%

Table A.12. Types of crops grown on the land (multiple answer)
 Tabelul A.12. Culturi crescute pe pământul prelucrat (răspunsuri multiple)

		Cereals Cereale	Corn Porumb	Sunflower Floarea soarelui	Vegetables Legume	Fruits Fructe	Sugar beet Sfeclă de zahăr	Lucerne Lucernă	Nothing Nimic	Do not know or No answer Nu şau NR
Total		32.5%	66.8%	33.9%	27.3%	18.2%	3.2%	5.5%	3.9%	6.1%
Age Vîrsta	18–34 years / ani	26.6%	59.9%	29.9%	38.3%	23.2%	1.4%	6.1%	5.2%	6.2%
	35–44 years / ani	28.2%	73.8%	34.7%	26.3%	15.6%	0.0%	10.0%	2.3%	1.9%
	45–54 years / ani	34.8%	70.5%	38.4%	21.8%	15.7%	4.0%	7.4%	2.6%	6.3%
	55–64 years / ani	31.4%	71.7%	31.0%	25.4%	19.1%	3.5%	4.0%	2.4%	6.0%
	65 years or above / ani sau mai mult	36.7%	57.8%	34.7%	29.5%	18.0%	4.3%	2.9%	7.1%	8.0%
Sex	Male / Masculin	33.0%	65.6%	37.6%	21.4%	15.5%	1.5%	5.0%	4.8%	9.0%
Gen	Female / Feminin	32.2%	67.5%	31.6%	30.9%	19.9%	4.2%	5.8%	3.4%	4.4%
Education level Studii	Primary / Primare	29.6%	68.4%	33.7%	24.2%	18.4%	3.1%	4.9%	5.6%	6.5%
	Secondary / Medii	32.9%	67.7%	34.2%	26.0%	15.6%	2.7%	4.9%	3.6%	6.2%
	Higher / Superioare	35.7%	62.2%	33.5%	35.2%	24.1%	4.5%	7.5%	2.2%	5.6%
	Single person / Locuieşte singur	33.1%	57.0%	31.4%	27.4%	21.1%	5.2%	3.7%	8.8%	8.2%
Household type Tipul gospodăriei	Nuclear family / Familie nucleară	33.0%	61.9%	33.6%	27.5%	18.5%	1.9%	5.3%	4.2%	7.2%
	Extended family / Familie extinsă	31.2%	80.1%	35.5%	26.9%	16.4%	4.5%	6.6%	1.3%	3.3%
	One / O persoană	36.5%	55.7%	32.0%	26.0%	21.3%	5.8%	4.2%	9.9%	7.2%
	Two / Două persoane	32.5%	60.3%	31.8%	25.8%	19.8%	2.7%	2.2%	4.2%	9.0%
Number of family members Numărul membrilor de familie	Three / Trei persoane	24.4%	63.8%	30.6%	32.7%	19.6%	2.7%	3.0%	6.2%	8.8%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	33.8%	74.5%	36.6%	26.9%	16.0%	2.8%	8.4%	1.4%	3.4%
	None / Nici o persoană	32.2%	63.5%	34.1%	29.3%	19.7%	2.3%	6.1%	3.3%	5.9%
	One / O persoană	29.5%	66.4%	32.6%	22.8%	17.1%	4.0%	4.8%	5.0%	8.7%
Number of elderly Prezența vîrstnicilor în gospodărie	Two or more / Două persoane sau mai mult	35.2%	71.4%	34.7%	28.4%	17.2%	3.5%	5.2%	3.8%	4.3%
	None / Nici un copil	34.5%	65.1%	34.9%	26.9%	19.5%	2.9%	4.1%	4.9%	6.8%
	One / Un copil	28.5%	71.2%	31.3%	29.5%	14.9%	4.0%	5.6%	2.3%	5.0%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	28.7%	69.3%	32.5%	26.9%	16.4%	3.5%	9.9%	1.9%	4.7%

	Cereals <i>Cereale</i>	Corn <i>Porumb</i>	Sunflower <i>Floarea soarelui</i>	Vegetables <i>Legume</i>	Fruits <i>Fructe</i>	Sugar beet <i>Sfeclă de zahăr</i>	Lucerne <i>Lucernă</i>	Nothing <i>Nimic</i>	Do not know or No answer <i>NȘ sau NR</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	64.2%	28.7%	31.2%	22.7%	1.4%	9.9%	5.1%	4.0%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	30.1%	35.7%	24.7%	17.9%	2.1%	4.6%	0.0%	7.8%
	Own-account farmer Fermier, lucrez propriul pământ	31.4%	36.9%	17.1%	19.5%	1.0%	6.3%	0.0%	3.3%
	Dependent (student, housewife) Persoană întreținută (student, casnică)	31.6%	37.6%	32.3%	18.5%	5.3%	3.6%	1.6%	6.1%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	33.5%	34.0%	28.4%	15.6%	4.6%	3.8%	6.6%	7.5%
	Up to / <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	30.5%	32.8%	24.9%	16.9%	3.4%	4.4%	3.3%	7.9%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	25,001–50,000 MDL	32.9%	29.8%	33.3%	20.9%	1.6%	10.0%	4.7%	4.5%
	50,001–100,000 MDL	37.8%	42.7%	37.1%	26.6%	2.0%	7.5%	1.9%	0.0%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	40.7%	43.2%	24.4%	17.0%	0.0%	0.0%	18.9%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	41.1%	43.4%	29.0%	18.8%	5.3%	4.6%	5.2%	1.0%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	30.8%	28.8%	29.9%	22.1%	2.4%	7.6%	4.4%	5.6%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	33.1%	42.5%	19.4%	20.9%	4.1%	8.9%	0.0%	7.3%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	32.2%	65.4%	32.9%	15.3%	3.9%	3.3%	5.8%	5.9%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	38.1%	62.3%	37.6%	13.1%	0.0%	1.2%	1.8%	6.3%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	28.8%	81.7%	36.8%	25.1%	3.1%	9.8%	0.0%	0.0%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	40.2%	58.8%	35.1%	14.1%	4.1%	2.1%	0.0%	12.4%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	23.7%	82.5%	30.1%	18.1%	0.0%	7.4%	0.0%	1.4%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	12.9%	60.8%	29.9%	21.8%	0.0%	9.5%	0.0%	0.0%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	31.8%	68.1%	35.2%	17.3%	3.0%	5.8%	3.4%	6.2%
	Russian / <i>Rusă</i>	37.6%	56.6%	23.6%	25.4%	4.6%	2.5%	8.2%	5.9%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	35.3%	63.5%	36.8%	13.5%	5.5%	7.7%	2.7%	10.2%
	Central / <i>Centru</i>	21.9%	65.1%	27.5%	25.1%	2.0%	4.2%	6.8%	5.1%
	South / <i>Sud</i>	47.0%	75.4%	40.6%	13.5%	1.4%	4.2%	0.7%	1.3%

Table A.13. Number of family members paying social insurance contributions**Tabelul A.13. Numărul membrilor de familie care achită contribuțiile de asigurări sociale**

		No one <i>Niciunul</i>	One <i>Unul</i>	Two <i>Doi</i>	Three <i>Trei</i>	Four or more <i>Patru sau mai mult</i>
Total		25.9%	39.3%	25.0%	5.1%	4.8%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	15.7%	41.3%	29.2%	3.9%	9.8%
	35–44 years / <i>ani</i>	22.2%	31.6%	24.7%	14.5%	7.0%
	45–54 years / <i>ani</i>	26.8%	33.2%	28.0%	6.4%	5.6%
	55–64 years / <i>ani</i>	26.7%	40.7%	24.3%	3.7%	4.6%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	31.3%	46.3%	20.4%	1.8%	0.3%
Sex <i>Gen</i>	Male / <i>Masculin</i>	27.0%	33.0%	30.7%	4.6%	4.8%
	Female / <i>Feminin</i>	25.2%	43.2%	21.5%	5.4%	4.7%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	29.8%	46.7%	16.3%	3.5%	3.7%
	Secondary / <i>Medii</i>	25.4%	36.0%	30.3%	5.2%	3.1%
	Higher / <i>Superioare</i>	21.2%	36.0%	25.3%	7.1%	10.4%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / <i>Locuiește singur</i>	34.7%	62.3%	3.0%	0.0%	0.0%
	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	26.1%	34.3%	32.2%	3.9%	3.5%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	21.3%	37.6%	22.3%	9.5%	9.3%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	34.4%	65.6%	0.0%	0.0%	0.0%
	Two / <i>Două persoane</i>	33.3%	32.4%	34.2%	0.0%	0.0%
	Three / <i>Trei persoane</i>	31.6%	39.8%	23.3%	5.3%	0.0%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	17.6%	35.9%	27.0%	9.3%	10.2%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	25.1%	38.2%	27.4%	5.0%	4.4%
	One / <i>O persoană</i>	25.5%	50.4%	13.8%	5.3%	5.0%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	27.1%	31.8%	30.9%	5.0%	5.1%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	29.6%	41.2%	24.2%	3.7%	1.3%
	One / <i>Un copil</i>	23.3%	43.4%	20.8%	4.7%	7.8%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	15.0%	29.5%	31.1%	10.2%	14.3%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	0.0%	37.5%	34.3%	12.4%	15.8%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	35.0%	39.9%	22.4%	1.7%	1.0%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pămînt</i>	40.7%	25.9%	28.6%	2.6%	2.2%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	31.0%	33.0%	27.4%	6.2%	2.3%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	29.5%	45.8%	19.5%	3.2%	2.0%

		No one <i>Niciunul</i>	One <i>Unul</i>	Two <i>Doi</i>	Three <i>Trei</i>	Four or more <i>Patru sau mai mult</i>
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	29.6%	42.8%	20.4%	3.7%	3.5%
	25,001–50,000 MDL	17.1%	28.0%	35.8%	12.0%	7.1%
	50,001–100,000 MDL	4.6%	39.2%	40.0%	9.4%	6.8%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	9.6%	54.5%	29.7%	0.0%	6.2%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	28.6%	33.1%	29.2%	1.3%	7.8%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	5.6%	41.4%	33.5%	8.5%	11.0%
	Income from agricultural production <i>Venit din producţia agricolă</i>	38.0%	28.6%	26.5%	3.9%	3.0%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocaţii</i>	32.7%	44.4%	18.4%	2.9%	1.7%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	34.9%	31.4%	24.4%	6.7%	2.5%
Status of land <i>Statutul terenului de pămînt</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	20.6%	37.8%	28.9%	5.9%	6.8%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	32.2%	40.1%	20.3%	4.7%	2.6%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	22.6%	38.1%	34.1%	5.2%	0.0%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	10.0%	46.1%	34.2%	4.5%	5.2%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	17.5%	39.7%	16.8%	0.0%	26.0%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	25.6%	39.6%	25.0%	4.8%	5.0%
	Russian / <i>Rusă</i>	28.3%	37.5%	24.5%	7.0%	2.7%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	24.9%	43.1%	22.4%	5.0%	4.5%
	Central / <i>Centru</i>	25.4%	38.1%	26.6%	4.9%	5.0%
	South / <i>Sud</i>	28.4%	35.3%	26.1%	5.5%	4.8%

Table A.14. Reasons for not paying social insurance contributions
 Tabelul A.14. Motive de neachitare a contribuțiilor pentru asigurări sociale

		Cannot afford to pay contributions <i>Nu își pot permite să achite contribuția</i>	Pension is too low <i>Pensia este prea mică</i>	Do not need pension <i>Nu avem nevoie de pensie</i>	There is no economically active family member <i>Nu avem membri activi economic</i>	Intentional choice not to pay <i>Conștient nu doresc să achit</i>	Do not know or No answer <i>NȘ sau NR</i>
Total		55.0%	23.9%	2.3%	10.5%	6.9%	1.3%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	50.0%	11.1%	0.0%	27.8%	5.6%	5.6%
	35–44 years / ani	65.4%	0.0%	5.8%	17.3%	11.5%	0.0%
	45–54 years / ani	72.3%	13.1%	3.1%	6.9%	4.6%	0.0%
	55–64 years / ani	51.6%	25.8%	3.1%	10.9%	8.6%	0.0%
	65 years or above / ani sau mai mult	38.5%	46.2%	0.0%	6.2%	6.2%	3.1%
Sex <i>Gen</i>	Male / Masculin	56.4%	22.9%	2.1%	12.2%	5.3%	1.1%
	Female / Feminin	54.2%	24.7%	2.4%	9.4%	8.0%	1.4%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	48.2%	30.6%	1.2%	8.2%	9.4%	2.4%
	Secondary / Medii	59.8%	20.5%	2.2%	12.5%	4.0%	0.9%
	Higher / Superioare	56.1%	19.5%	4.9%	9.8%	9.8%	0.0%
	Single person / Locuiește singur	53.4%	28.4%	2.3%	2.3%	11.4%	2.3%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / Familie nucleară	58.2%	20.1%	1.9%	12.7%	5.6%	1.5%
	Extended family / Familie extinsă	49.2%	29.2%	3.3%	11.7%	6.7%	0.0%
	One / O persoană	48.7%	32.9%	2.6%	0.0%	13.2%	2.6%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	Two / Două persoane	52.5%	30.2%	1.9%	7.4%	6.8%	1.2%
	Three / Trei persoane	61.6%	15.1%	2.3%	16.3%	4.7%	0.0%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	Four or more / Patru persoane sau mai mult	57.2%	17.8%	2.6%	15.8%	5.3%	1.3%
	None / Nici o persoană	65.0%	13.0%	2.5%	12.0%	6.5%	1.0%
	One / O persoană	50.8%	27.3%	4.7%	9.4%	6.3%	1.6%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	Two or more / Două persoane sau mai mult	45.3%	35.8%	0.0%	9.5%	8.1%	1.4%
	None / Nici un copil	53.4%	27.6%	2.0%	6.9%	8.9%	1.1%
	One / Un copil	54.5%	12.1%	6.1%	24.2%	3.0%	0.0%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	64.5%	16.1%	0.0%	16.1%	0.0%	3.2%

		Cannot afford to pay contributions <i>Nu își pot permite să achite contribuția</i>	Pension is too low <i>Pensia este prea mică</i>	Do not need pension <i>Nu avem nevoie de pensie</i>	There is no economically active family member <i>Nu avem membri activi economic</i>	Intentional choice not to pay <i>Conștient nu doresc să achit</i>	Do not know or No answer <i>NȘ sau NR</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	75.0%	0.0%	0.0%	0.0%	25.0%	0.0%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	72.1%	15.4%	0.0%	6.7%	5.8%	0.0%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	59.0%	6.0%	5.0%	18.0%	10.0%	2.0%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	58.0%	12.0%	8.0%	18.0%	4.0%	0.0%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	43.5%	40.2%	0.9%	7.5%	6.1%	1.9%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	54.7%	26.3%	2.5%	7.8%	7.0%	1.7%
	25,001–50,000 MDL	54.5%	9.1%	3.0%	27.3%	6.1%	0.0%
	50,001–100,000 MDL	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	56.5%	30.4%	0.0%	4.3%	8.7%	0.0%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	63.2%	26.3%	0.0%	5.3%	5.3%	0.0%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	62.7%	7.5%	5.2%	14.2%	10.4%	0.0%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	45.9%	36.6%	0.8%	8.9%	6.1%	1.6%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	70.7%	6.9%	3.4%	12.1%	3.4%	3.4%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	55.8%	15.9%	5.1%	13.8%	9.4%	0.0%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	56.8%	25.9%	0.7%	9.2%	6.1%	1.4%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	40.0%	40.0%	6.7%	6.7%	6.7%	0.0%
	Fallow / <i>Pirloagă</i>	0.0%	66.7%	0.0%	0.0%	0.0%	33.3%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	75.0%	0.0%	0.0%	25.0%	0.0%	0.0%
	Romanian / <i>Română</i>	52.9%	24.9%	2.6%	11.2%	7.4%	1.0%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	70.7%	17.2%	0.0%	5.2%	3.4%	3.4%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	56.7%	30.6%	2.8%	5.6%	3.3%	1.1%
	Central / <i>Centru</i>	53.4%	19.3%	2.3%	16.5%	6.3%	2.3%
	South / <i>Sud</i>	55.0%	20.8%	1.7%	9.2%	13.3%	0.0%

Table A.15. Needed amount of pension to cover monthly basic living expenses
 Tabelul A.15. Volumul pensiei necesar pentru a acoperi cheltuielile lunare de bază

		Up to/Până la 1,000 MDL	1,001– 1,500 MDL	1,501– 2,000 MDL	2,001– 2,500 MDL	More than/ Mai mult de 2,500 MDL	Do not know or No answer NŞ sau NR
Total		1.1%	5.3%	9.7%	19.8%	64.1%	0.1%
Age Vîrsta	18–34 years / ani	0.0%	8.1%	11.7%	23.3%	56.9%	0.0%
	35–44 years / ani	0.8%	2.9%	4.4%	21.0%	69.9%	1.0%
	45–54 years / ani	2.2%	2.7%	9.2%	14.1%	71.8%	0.0%
	55–64 years / ani	0.7%	6.3%	10.5%	17.8%	64.7%	0.0%
	65 years or above / ani sau mai mult	1.1%	6.1%	10.5%	25.4%	56.9%	0.0%
Sex Gen	Male / Masculin	1.2%	5.0%	7.4%	17.9%	68.5%	0.0%
	Female / Feminin	1.0%	5.4%	11.1%	20.9%	61.4%	0.2%
Education level Studii	Primary / Primare	1.4%	7.4%	12.4%	23.6%	55.2%	0.0%
	Secondary / Medii	1.3%	5.3%	9.6%	19.5%	64.2%	0.2%
	Higher / Superioare	0.0%	2.1%	5.8%	14.7%	77.3%	0.0%
	Single person / Locuieşte singur	1.1%	9.8%	17.5%	23.5%	48.1%	0.0%
Household type Tipul gospodăriei	Nuclear family / Familie nucleară	1.1%	2.9%	9.4%	17.1%	69.3%	0.2%
	Extended family / Familie extinsă	1.1%	7.3%	6.5%	22.7%	62.4%	0.0%
Number of family members Numărul membrilor de familie	One / O persoană	1.2%	10.2%	18.5%	22.2%	47.9%	0.0%
	Two / Două persoane	1.1%	2.7%	7.5%	19.4%	68.9%	0.4%
	Three / Trei persoane	0.0%	5.8%	9.8%	17.9%	66.6%	0.0%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	1.4%	5.2%	8.4%	19.9%	65.1%	0.0%
Number of elderly Prezența vîrștrnicilor în gospodărie	None / Nici o persoană	1.2%	3.1%	10.7%	16.6%	68.2%	0.3%
	One / O persoană	1.1%	7.0%	10.0%	21.7%	60.2%	0.0%
Number of children Prezența copiilor în gospodărie	Two or more / Două persoane sau mai mult	1.0%	6.6%	8.1%	22.2%	62.0%	0.0%
	None / Nici un copil	0.8%	5.5%	11.5%	18.6%	63.4%	0.2%
	One / Un copil	2.1%	4.2%	5.7%	23.0%	65.1%	0.0%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	1.2%	5.2%	6.8%	21.2%	65.7%	0.0%

		Up to/ <i>Până la</i> 1,000 MDL	1,001– 1,500 MDL	1,501– 2,000 MDL	2,001– 2,500 MDL	More than/ <i>Mai mult de</i> 2,500 MDL	Do not know or No answer <i>NŞ sau NR</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	0.8%	3.1%	6.4%	14.8%	74.9%	0.0%
	Unemployed / <i>şomer</i>	1.7%	7.1%	11.7%	16.1%	62.7%	0.7%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	0.0%	5.9%	6.6%	13.4%	74.1%	0.0%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	2.0%	6.0%	13.3%	24.6%	54.1%	0.0%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	1.1%	5.3%	10.7%	24.5%	58.4%	0.0%
	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	1.1%	6.1%	10.8%	19.2%	62.8%	0.0%
	25,001–50,000 MDL	0.7%	1.3%	6.4%	16.3%	74.7%	0.6%
	50,001–100,000 MDL	0.0%	2.9%	6.3%	22.4%	68.5%	0.0%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	0.0%	5.8%	14.7%	24.6%	55.0%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	2.2%	7.8%	8.6%	27.8%	53.7%	0.0%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	0.6%	2.6%	6.9%	17.1%	72.4%	0.4%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	0.5%	4.7%	9.0%	14.7%	71.1%	0.0%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	1.6%	6.8%	11.2%	24.6%	55.7%	0.0%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	1.4%	8.1%	12.8%	16.5%	61.2%	0.0%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	1.1%	3.4%	11.7%	20.3%	63.1%	0.3%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	1.3%	7.4%	8.5%	18.5%	64.3%	0.0%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	0.0%	1.4%	8.4%	21.6%	68.6%	0.0%
	Fallow / <i>Pirloagă</i>	0.0%	0.0%	7.7%	30.8%	61.5%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	0.0%	9.8%	9.0%	14.2%	67.0%	0.0%
	Romanian / <i>Română</i>	0.9%	5.5%	9.4%	19.7%	64.4%	0.1%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	2.6%	3.6%	11.7%	20.4%	61.7%	0.0%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	0.9%	5.6%	8.8%	19.8%	64.9%	0.0%
	Central / <i>Centru</i>	1.0%	4.7%	9.7%	17.5%	66.8%	0.3%
	South / <i>Sud</i>	1.4%	5.8%	11.0%	24.0%	57.8%	0.0%

Table A.16. Willingness to pay higher contributions to receive a higher pension**Tabelul A.16. Disponibilitatea de a plăti contribuții mai mari pentru a beneficia de o pensie mai mare**

		Yes / <i>Da</i>	No / <i>Nu</i>	Do not know or No answer <i>NȘ sau NR</i>
Total		47.8%	51.9%	0.3%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	58.9%	41.1%	0.0%
	35–44 years / <i>ani</i>	51.2%	46.9%	1.9%
	45–54 years / <i>ani</i>	57.4%	42.6%	0.0%
	55–64 years / <i>ani</i>	46.7%	53.3%	0.0%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	31.8%	67.8%	0.4%
Sex <i>Gen</i>	Male / <i>Masculin</i>	49.4%	50.6%	0.0%
	Female / <i>Feminin</i>	46.9%	52.7%	0.5%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	40.1%	59.6%	0.3%
	Secondary / <i>Medii</i>	53.6%	46.2%	0.2%
	Higher / <i>Superioare</i>	45.9%	53.7%	0.5%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / <i>Locuiește singur</i>	38.5%	61.5%	0.0%
	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	47.6%	51.8%	0.5%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	52.4%	47.6%	0.0%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	34.6%	65.4%	0.0%
	Two / <i>Două persoane</i>	38.7%	60.6%	0.8%
	Three / <i>Trei persoane</i>	50.7%	49.3%	0.0%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	55.8%	44.0%	0.2%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	53.1%	46.4%	0.5%
	One / <i>O persoană</i>	41.5%	58.5%	0.0%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	46.2%	53.5%	0.3%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	43.3%	56.4%	0.3%
	One / <i>Un copil</i>	53.5%	46.5%	0.0%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	58.8%	40.7%	0.5%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	56.2%	43.8%	0.0%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	52.7%	46.0%	1.3%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pămînt</i>	61.1%	38.9%	0.0%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	57.1%	42.9%	0.0%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	35.4%	64.4%	0.2%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	46.8%	53.0%	0.3%
	25,001–50,000 MDL	50.9%	48.5%	0.6%
	50,001–100,000 MDL	58.4%	41.6%	0.0%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	19.7%	80.3%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	49.6%	50.4%	0.0%

		Yes / <i>Da</i>	No / <i>Nu</i>	Do not know or No answer <i>NŞ sau NR</i>
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	53.0%	46.3%	0.7%
	Income from agricultural production <i>Venit din producţia agricolă</i>	58.5%	41.5%	0.0%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocaţii</i>	37.8%	62.0%	0.2%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	55.5%	44.5%	0.0%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	52.6%	46.9%	0.5%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	45.8%	54.2%	0.0%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	39.6%	59.0%	1.4%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	40.9%	59.1%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	45.9%	54.1%	0.0%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	47.6%	52.1%	0.3%
	Russian / <i>Rusă</i>	49.8%	50.2%	0.0%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	48.1%	51.9%	0.0%
	Central / <i>Centru</i>	48.0%	51.7%	0.3%
	South / <i>Sud</i>	47.1%	52.1%	0.8%

Table A.17. Health insurance coverage

Tabelul A.17. Deținerea poliței de asigurare medicală

		Yes / Da	No / Nu
Total		72.3%	27.7%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	44.2%	55.8%
	35–44 years / <i>ani</i>	53.1%	46.9%
	45–54 years / <i>ani</i>	57.4%	42.6%
	55–64 years / <i>ani</i>	84.9%	15.1%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	96.2%	3.8%
Sex <i>Gen</i>	Male / <i>Masculin</i>	67.5%	32.5%
	Female / <i>Feminin</i>	75.2%	24.8%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	74.0%	26.0%
	Secondary / <i>Medii</i>	66.7%	33.3%
	Higher / <i>Superioare</i>	82.9%	17.1%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / <i>Locuiește singur</i>	84.6%	15.4%
	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	67.2%	32.8%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	75.4%	24.6%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	88.7%	11.3%
	Two / <i>Două persoane</i>	79.3%	20.7%
	Three / <i>Trei persoane</i>	66.4%	33.6%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	65.5%	34.5%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	57.0%	43.0%
	One / <i>O persoană</i>	79.5%	20.5%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	85.8%	14.2%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	78.2%	21.8%
	One / <i>Un copil</i>	67.9%	32.1%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	55.3%	44.7%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	94.0%	6.0%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	26.5%	73.5%
	Own-account farmer / <i>Fermier, lucrez propriul pămînt</i>	43.8%	56.2%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	41.7%	58.3%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	94.5%	5.5%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Pînă la 25,000 MDL</i>	71.2%	28.8%
	25,001–50,000 MDL	71.6%	28.4%
	50,001–100,000 MDL	85.6%	14.4%
	More than / <i>Mai mult de 100,000 MDL</i>	85.0%	15.0%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	72.4%	27.6%

		Yes / Da	No / Nu
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	80.2%	19.8%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	39.7%	60.3%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	90.1%	9.9%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	29.4%	70.6%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	68.0%	32.0%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	75.9%	24.1%
	Mix of self-cultivation and lease <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	72.7%	27.3%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	83.1%	16.9%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	48.1%	51.9%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	73.6%	26.4%
	Russian / <i>Rusă</i>	62.1%	37.9%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	76.5%	23.5%
	Central / <i>Centru</i>	70.5%	29.5%
	South / <i>Sud</i>	68.4%	31.6%

Table A.18. Number of family members covered by health insurance
Tabelul A.18. Numărul membrilor de familie cu asigurare medicală

		No one <i>Niciunul</i>	One <i>Unul</i>	Two <i>Doi</i>	Three <i>Trei</i>	Four or more <i>Patru sau mai mult</i>
Total		12.5%	32.4%	36.7%	9.8%	8.6%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	21.0%	32.8%	32.1%	7.9%	6.1%
	35–44 years / <i>ani</i>	17.1%	23.5%	30.8%	17.0%	11.7%
	45–54 years / <i>ani</i>	18.1%	36.9%	24.4%	11.0%	9.6%
	55–64 years / <i>ani</i>	9.8%	23.5%	45.2%	8.8%	12.7%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	3.3%	42.4%	44.1%	7.5%	2.8%
Sex <i>Gen</i>	Male / <i>Masculin</i>	13.3%	23.9%	42.4%	10.7%	9.7%
	Female / <i>Feminin</i>	12.0%	37.6%	33.2%	9.2%	8.0%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	13.0%	40.0%	32.9%	8.6%	5.5%
	Secondary / <i>Medii</i>	14.2%	29.3%	37.2%	10.0%	9.3%
	Higher / <i>Superioare</i>	7.7%	28.2%	41.2%	11.1%	11.8%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / <i>Locuiește singur</i>	13.5%	83.8%	1.1%	1.6%	0.0%
	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	14.2%	22.9%	50.1%	7.8%	4.9%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	9.0%	25.2%	29.6%	17.0%	19.2%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	10.6%	89.4%	0.0%	0.0%	0.0%
	Two / <i>Două persoane</i>	12.4%	23.7%	63.9%	0.0%	0.0%
	Three / <i>Trei persoane</i>	17.5%	27.5%	35.6%	19.3%	0.0%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	11.6%	23.2%	31.5%	15.2%	18.5%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	22.1%	31.0%	30.9%	9.4%	6.5%
	One / <i>O persoană</i>	5.6%	55.8%	22.5%	10.3%	5.8%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	6.0%	15.0%	55.6%	9.8%	13.6%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	11.3%	36.1%	40.3%	8.0%	4.3%
	One / <i>Un copil</i>	10.9%	33.6%	31.8%	10.2%	13.5%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	18.0%	18.7%	28.3%	15.4%	19.6%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	2.9%	21.4%	40.8%	16.6%	18.4%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	30.2%	39.0%	22.2%	4.1%	4.6%
	Own-account farmer / <i>Fermier, lucrez propriul pămînt</i>	24.2%	28.5%	35.4%	6.2%	5.7%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	25.3%	32.8%	25.2%	12.3%	4.3%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	4.1%	36.6%	43.2%	9.0%	7.2%

		No one <i>Niciunul</i>	One <i>Unul</i>	Two <i>Doi</i>	Three <i>Trei</i>	Four or more <i>Patru sau mai mult</i>
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	12.8%	36.7%	35.5%	9.0%	6.1%
	25,001–50,000 MDL	9.9%	16.1%	45.5%	13.1%	15.4%
	50,001–100,000 MDL	5.9%	27.6%	43.7%	10.9%	12.1%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	15.0%	9.6%	38.9%	23.2%	13.3%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	18.3%	38.1%	25.3%	6.3%	12.0%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	4.5%	25.1%	41.3%	14.7%	14.4%
	Income from agricultural production <i>Venit din producţia agricolă</i>	29.9%	28.6%	29.7%	5.3%	6.5%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocaţii</i>	4.8%	40.4%	40.2%	8.5%	6.1%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	39.4%	26.5%	19.3%	8.9%	5.8%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	13.1%	27.9%	35.3%	11.4%	12.3%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	12.0%	35.3%	37.3%	8.8%	6.6%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	10.5%	26.5%	47.1%	8.3%	7.6%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	7.7%	42.9%	32.7%	14.1%	2.6%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	27.0%	43.3%	25.8%	0.0%	3.9%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	12.1%	32.4%	36.8%	9.9%	8.8%
	Russian / <i>Rusă</i>	16.0%	32.3%	35.6%	8.8%	7.2%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	10.5%	35.3%	36.0%	10.4%	7.9%
	Central / <i>Centru</i>	14.3%	32.3%	34.0%	10.3%	9.0%
	South / <i>Sud</i>	12.6%	27.5%	42.9%	7.7%	9.3%

Table A.19. Social status of persons covered by health insurance
Tabelul A.19. Statutul social al persoanelor care dețin poliță de asigurare medicală

		Pensioner <i>Pensionar</i>	Disabled <i>Invalid</i>	Employed <i>Angajat</i>	I paid contributions <i>Am achitat contribuții</i>	I have many children <i>Am mulți copii</i>	Student <i>Student</i>
Total		47.5%	10.2%	33.9%	6.2%	1.2%	1.0%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	2.3%	2.4%	68.7%	10.0%	4.0%	12.6%
	35–44 years / ani	4.2%	4.8%	72.1%	14.4%	4.5%	0.0%
	45–54 years / ani	6.4%	17.2%	63.4%	10.1%	2.9%	0.0%
	55–64 years / ani	51.6%	15.1%	26.2%	7.1%	0.0%	0.0%
	65 years or above / ani sau mai mult	90.3%	3.9%	5.9%	0.0%	0.0%	0.0%
Sex	Male / Masculin	40.1%	12.9%	35.7%	9.4%	0.5%	1.4%
Gen	Female / Feminin	51.5%	8.6%	32.9%	4.5%	1.6%	0.8%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	71.6%	8.0%	13.0%	5.8%	1.6%	0.0%
	Secondary / Medii	34.7%	14.0%	42.0%	7.7%	1.2%	0.6%
	Higher / Superioare	39.5%	5.9%	46.6%	4.1%	0.8%	3.2%
	Single person / Locuiește singur	71.6%	12.0%	11.7%	4.7%	0.0%	0.0%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / Familie nucleară	41.1%	7.4%	42.8%	6.3%	1.3%	1.0%
	Extended family / Familie extinsă	45.0%	13.5%	31.4%	6.8%	1.7%	1.5%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / O persoană	76.9%	11.9%	7.8%	3.4%	0.0%	0.0%
	Two / Două persoane	59.7%	10.1%	24.9%	4.6%	0.0%	0.8%
	Three / Trei persoane	35.2%	7.4%	46.5%	8.5%	0.0%	2.4%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	31.8%	10.4%	46.0%	7.7%	2.9%	1.1%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	15.4%	8.4%	62.8%	10.2%	1.6%	1.6%
	One / O persoană	58.1%	15.1%	22.7%	3.5%	0.6%	0.0%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	66.5%	7.9%	18.0%	5.0%	1.3%	1.2%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / Nici un copil	54.7%	11.4%	26.2%	5.7%	0.5%	1.4%
	One / Un copil	26.6%	8.8%	54.8%	7.3%	2.4%	0.0%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	33.1%	5.6%	50.3%	7.7%	3.4%	0.0%

		Pensioner <i>Pensionar</i>	Disabled <i>Invalid</i>	Employed <i>Angajat</i>	I paid contributions <i>Am achitat contribuții</i>	I have many children <i>Am mulți copii</i>	Student <i>Student</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	3.1%	1.8%	93.5%	1.6%	0.0%	0.0%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	13.7%	9.4%	32.8%	30.7%	9.3%	4.1%
	Own-account farmer Fermier, lucrez propriul pământ	20.6%	10.0%	24.1%	41.2%	4.2%	0.0%
	Dependent (student, housewife) Persoană întreținută (student, casnică)	16.1%	9.2%	40.2%	14.3%	6.4%	13.8%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	80.4%	14.5%	5.1%	0.0%	0.0%	0.0%
	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	53.8%	11.2%	27.0%	6.4%	1.0%	0.5%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	25,001–50,000 MDL	30.8%	3.0%	57.3%	6.6%	1.0%	1.3%
	50,001–100,000 MDL	29.8%	8.2%	54.1%	5.5%	0.0%	2.3%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	7.3%	18.8%	67.1%	0.0%	0.0%	6.8%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	52.1%	15.4%	20.7%	5.9%	3.7%	2.2%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	8.4%	3.2%	82.0%	3.9%	1.0%	1.6%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	22.4%	8.4%	27.4%	33.7%	3.5%	4.5%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	78.3%	14.7%	5.3%	1.3%	0.3%	0.0%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	24.9%	12.0%	33.5%	19.8%	9.8%	0.0%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	33.4%	11.3%	40.5%	11.0%	1.4%	2.4%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	56.8%	9.7%	28.7%	3.5%	1.0%	0.3%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	43.5%	8.8%	43.1%	1.9%	2.7%	0.0%
	Fallow / <i>Pârloagă</i>	66.7%	8.5%	24.8%	0.0%	0.0%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	28.6%	9.2%	40.6%	21.6%	0.0%	0.0%
	Romanian / <i>Română</i>	47.8%	9.6%	34.0%	6.3%	1.4%	1.0%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	44.4%	15.2%	33.2%	5.8%	0.0%	1.4%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	50.1%	8.7%	31.5%	6.8%	1.8%	1.1%
	Central / <i>Centru</i>	44.9%	12.8%	35.0%	5.7%	0.5%	1.1%
	South / <i>Sud</i>	47.5%	7.9%	36.3%	6.2%	1.5%	0.6%

Table A.20. Reasons for health insurance coverage

Tabelul A.20. Motive de deținere a poliței de asigurare medicală

		I contribute every year <i>O procur în fiecare an</i>	I contributed because I urgently needed medical assistance <i>Am procurat fiindcă am avut urgent nevoie de asistență medicală</i>	I am covered by the State <i>O primesc din partea statului</i>
Total		47.1%	49.8%	3.2%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	75.6%	0.0%	24.4%
	35–44 years / <i>ani</i>	23.8%	76.2%	0.0%
	45–54 years / <i>ani</i>	36.2%	63.8%	0.0%
	55–64 years / <i>ani</i>	57.2%	42.8%	0.0%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	...	...	...
Sex <i>Gen</i>	Male / <i>Masculin</i>	60.2%	39.8%	0.0%
	Female / <i>Feminin</i>	32.0%	61.2%	6.8%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	32.8%	56.5%	10.7%
	Secondary / <i>Medii</i>	49.0%	51.0%	0.0%
	Higher / <i>Superioare</i>	67.2%	32.8%	0.0%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / <i>Locuiește singur</i>	27.7%	72.3%	0.0%
	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	55.7%	38.2%	6.1%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	41.4%	58.6%	0.0%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	41.8%	58.2%	0.0%
	Two / <i>Două persoane</i>	43.5%	56.5%	0.0%
	Three / <i>Trei persoane</i>	47.1%	52.9%	0.0%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	49.3%	44.6%	6.0%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	45.3%	48.8%	6.0%
	One / <i>O persoană</i>	56.4%	43.6%	0.0%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	45.2%	54.8%	0.0%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	54.1%	45.9%	0.0%
	One / <i>Un copil</i>	28.1%	71.9%	0.0%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	39.7%	42.7%	17.6%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	73.7%	26.3%	0.0%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	48.6%	39.9%	11.5%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pămînt</i>	49.1%	50.9%	0.0%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	21.3%	78.7%	0.0%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	...	...	...

		I contribute every year <i>O procur în fiecare an</i>	I contributed because I urgently needed medical assistance <i>Am procurat fiindcă am avut urgent nevoie de asistență medicală</i>	I am covered by the State <i>O primesc din partea statului</i>
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	40.8%	54.5%	4.6%
	25,001–50,000 MDL	59.8%	40.2%	0.0%
	50,001–100,000 MDL	100.0%	0.0%	0.0%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	...	...	...
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	40.1%	59.9%	0.0%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	55.9%	29.0%	15.2%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	48.6%	51.4%	0.0%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	45.7%	54.3%	0.0%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	24.4%	75.6%	0.0%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	56.4%	43.6%	0.0%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	30.1%	69.9%	0.0%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	0.0%	100.0%	0.0%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	...	...	...
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	46.7%	0.0%	53.3%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	44.5%	52.1%	3.5%
	Russian / <i>Rusă</i>	72.8%	27.2%	0.0%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	61.8%	38.2%	0.0%
	Central / <i>Centru</i>	25.3%	65.9%	8.8%
	South / <i>Sud</i>	54.3%	45.7%	0.0%

Table A.21. Reasons for lack of health insurance
Tabelul A.21. Motive din care nici un membru de familie nu deține poliță medicală

		Cannot afford to pay contributions <i>Nu-mi pot permite să achit</i>	Do not need health insurance <i>Nu avem nevoie, suntem sănătoși</i>	Nobody is employed formally <i>Nimeni nu este angajat oficial</i>	There is no child under 18 years old or person of retirement age in the household <i>În gospodărie nu avem copii până la 18 ani și persoane de vîrstă pensionară</i>	Do not know or No answer <i>NȘ sau NR</i>
Total		68.7%	10.4%	19.4%	0.7%	0.8%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	59.9%	13.1%	26.9%	0.0%	0.0%
	35–44 years / ani	89.8%	4.5%	0.0%	0.0%	5.8%
	45–54 years / ani	69.5%	17.6%	12.9%	0.0%	0.0%
	55–64 years / ani	65.0%	3.5%	28.4%	3.1%	0.0%
	65 years or above / ani sau mai mult	58.7%	0.0%	41.3%	0.0%	0.0%
Sex	Male / Masculin	66.2%	12.4%	19.7%	1.7%	0.0%
Gen	Female / Feminin	70.3%	9.1%	19.2%	0.0%	1.4%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	73.2%	11.7%	12.4%	0.0%	2.6%
	Secondary / Medii	61.7%	10.6%	26.4%	1.3%	0.0%
	Higher / Superioare	87.2%	6.2%	6.6%	0.0%	0.0%
	Single person / Locuiește singur	60.8%	10.3%	28.9%	0.0%	0.0%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / Familie nucleară	74.8%	11.4%	12.4%	0.0%	1.4%
	Extended family / Familie extinsă	56.9%	7.9%	32.1%	3.2%	0.0%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / O persoană	63.9%	14.8%	21.4%	0.0%	0.0%
	Two / Două persoane	72.6%	16.4%	7.8%	0.0%	3.2%
	Three / Trei persoane	58.4%	18.4%	23.2%	0.0%	0.0%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	72.1%	2.1%	24.2%	1.6%	0.0%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	71.2%	11.9%	15.8%	0.0%	1.2%
	One / O persoană	67.8%	7.2%	25.0%	0.0%	0.0%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	Two or more / Două persoane sau mai mult	57.4%	5.9%	32.2%	4.6%	0.0%
	None / Nici un copil	62.5%	13.4%	21.5%	1.2%	1.4%
	One / Un copil	81.7%	18.3%	0.0%	0.0%	0.0%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	75.7%	0.0%	24.3%	0.0%	0.0%

		Cannot afford to pay contributions <i>Nu-mi pot permite să achit</i>	Do not need health insurance <i>Nu avem nevoie, suntem sănătoși</i>	Nobody is employed formally <i>Nimeni nu este angajat oficial</i>	There is no child under 18 years old or person of retirement age in the household <i>În gospodărie nu avem copii până la 18 ani și persoane de vîrstă pensionară</i>	Do not know or No answer <i>NȘ sau NR</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	57.0%	43.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	72.2%	6.9%	18.6%	0.0%	2.3%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pămînt</i>	82.2%	13.8%	4.0%	0.0%	0.0%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	51.1%	7.9%	37.5%	3.5%	0.0%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	63.4%	5.9%	30.8%	0.0%	0.0%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	70.5%	8.8%	19.7%	1.0%	0.0%
	25,001–50,000 MDL	66.8%	11.4%	21.8%	0.0%	0.0%
	50,001–100,000 MDL	0.0%	60.7%	0.0%	0.0%	39.3%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	82.4%	11.1%	6.5%	0.0%	0.0%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	71.0%	19.1%	9.9%	0.0%	0.0%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	68.1%	14.2%	15.8%	0.0%	1.9%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	64.0%	4.8%	31.1%	0.0%	0.0%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	71.3%	4.2%	21.9%	2.6%	0.0%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	81.8%	7.0%	11.2%	0.0%	0.0%
Status of land <i>Statutul terenului de pămînt</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	62.7%	8.5%	25.5%	1.5%	1.8%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucurează, iar o parte o dă în arendă</i>	48.4%	28.7%	22.9%	0.0%	0.0%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	52.7%	47.3%	0.0%	0.0%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	51.9%	16.4%	31.7%	0.0%	0.0%
	Romanian / <i>Română</i>	73.9%	7.3%	16.9%	0.8%	1.0%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	38.2%	28.3%	33.5%	0.0%	0.0%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	69.8%	10.9%	16.6%	0.0%	2.7%
	Central / <i>Centru</i>	75.4%	8.5%	16.1%	0.0%	0.0%
	South / <i>Sud</i>	53.2%	13.7%	29.9%	3.1%	0.0%

Table A.22. Awareness of the discount scheme related to health insurance contributions for farmers
Tabelul A.22. Informarea asupra schemei de reducere referitoare la contribuția de asigurare medicală pentru agricultori

		Yes / Da	No / Nu
Total		57.4%	42.6%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	56.8%	43.2%
	35–44 years / ani	57.0%	43.0%
	45–54 years / ani	63.9%	36.1%
	55–64 years / ani	61.7%	38.3%
	65 years or above / ani sau mai mult	46.0%	54.0%
Sex <i>Gen</i>	Male / Masculin	57.2%	42.8%
	Female / Feminin	57.5%	42.5%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	49.7%	50.3%
	Secondary / Medii	58.3%	41.7%
	Higher / Superioare	66.6%	33.4%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / Locuiește singur	48.8%	51.2%
	Nuclear family / Familie nucleară	59.4%	40.6%
	Extended family / Familie extinsă	57.8%	42.2%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / O persoană	46.7%	53.3%
	Two / Două persoane	57.8%	42.2%
	Three / Trei persoane	59.0%	41.0%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	59.6%	40.4%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	64.0%	36.0%
	One / O persoană	48.3%	51.7%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	56.3%	43.7%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / Nici un copil	55.3%	44.7%
	One / Un copil	61.1%	38.9%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	61.4%	38.6%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / Angajat	71.1%	28.9%
	Unemployed / Șomer	54.9%	45.1%
	Own-account farmer / Fermier, lucrez propriul pămînt	61.5%	38.5%
	Dependent (student, housewife) / Persoană întreținută (student, casnică)	51.4%	48.6%
	Pensioner / Pensionar	51.5%	48.5%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / Pînă la 25,000 MDL	56.4%	43.6%
	25,001–50,000 MDL	59.1%	40.9%
	50,001–100,000 MDL	71.6%	28.4%
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	45.1%	54.9%
	Do not know or No answer / NȘ sau NR	56.7%	43.3%

		Yes / Da	No / Nu
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	66.8%	33.2%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	60.4%	39.6%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	50.7%	49.3%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	51.2%	48.8%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	62.4%	37.6%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	54.7%	45.3%
	Mix of self-cultivation and lease <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	55.9%	44.1%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	52.1%	47.9%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	44.7%	55.3%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	57.8%	42.2%
	Russian / <i>Rusă</i>	54.3%	45.7%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	59.5%	40.5%
	Central / <i>Centru</i>	57.2%	42.8%
	South / <i>Sud</i>	54.1%	45.9%

Table A.23. Sources of information on the discount scheme of health insurance contributions (multiple answer)
 Tabelul A.23. Sursele de informație cu privire la schema de reducere a contribuției de asigurare medicală (răspuns multiplu)

		I contributed previously <i>Am procurat anterior</i>	Media <i>Mass-media</i>	City hall <i>Primăria</i>	Relatives, neighbours, friends <i>Rude, vecini, cunoscuți</i>	Medical centre <i>Policlinica</i>	Work <i>Serviciu</i>	Post office <i>Oficiul poștal</i>
Total		5.7%	69.3%	23.2%	20.5%	1.8%	0.7%	0.6%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	3.4%	65.4%	23.2%	24.9%	0.0%	0.0%	0.0%
	35–44 years / ani	2.8%	58.8%	35.5%	17.6%	5.6%	0.0%	0.0%
	45–54 years / ani	5.4%	61.4%	23.0%	20.0%	2.0%	1.9%	1.4%
	55–64 years / ani	10.3%	75.6%	16.7%	16.4%	1.3%	0.5%	0.9%
	65 years or above / ani sau mai mult	1.7%	78.9%	27.4%	26.3%	1.2%	0.0%	0.0%
Sex	Male / Masculin	6.2%	72.2%	25.6%	24.6%	0.0%	0.0%	1.2%
Gen	Female / Feminin	5.4%	67.6%	21.8%	17.9%	2.8%	1.1%	0.3%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	2.1%	70.2%	29.2%	26.6%	1.7%	0.0%	0.0%
	Secondary / Medii	7.2%	66.7%	20.3%	20.7%	1.9%	1.1%	0.8%
	Higher / Superioare	6.5%	73.9%	22.6%	13.1%	1.6%	0.5%	1.1%
	Single person / Locuiește singur	5.0%	77.6%	19.9%	22.7%	0.0%	0.0%	0.0%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / Familie nucleară	4.6%	66.9%	26.8%	22.7%	2.0%	1.2%	0.7%
	Extended family / Familie extinsă	7.8%	70.5%	18.1%	15.5%	2.0%	0.0%	0.9%
	One / O persoană	5.9%	81.7%	18.6%	23.5%	0.0%	0.0%	0.0%
	Two / Două persoane	4.6%	68.6%	26.7%	24.1%	1.2%	1.3%	1.4%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	Three / Trei persoane	1.9%	75.4%	26.0%	15.8%	4.7%	0.0%	0.0%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	7.4%	65.3%	21.5%	19.2%	1.6%	0.7%	0.6%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	5.3%	65.2%	24.5%	20.7%	2.1%	1.1%	0.8%
	One / O persoană	2.3%	68.5%	26.8%	24.0%	0.7%	0.7%	0.0%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	Two or more / Două persoane sau mai mult	8.6%	75.9%	18.9%	17.6%	2.0%	0.0%	0.8%
	None / Nici un copil	6.8%	72.5%	22.1%	21.0%	0.9%	0.5%	0.6%
	One / Un copil	1.3%	72.8%	21.8%	9.7%	3.6%	1.3%	0.0%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	5.6%	56.6%	27.9%	27.4%	3.1%	0.5%	1.3%

		I contributed previously <i>Am procurat anterior</i>	Media <i>Mass-media</i>	City hall <i>Primăria</i>	Relatives, neighbours, friends <i>Rude, vecini, cunoscuți</i>	Medical centre <i>Policlinica</i>	Work <i>Serviciu</i>	Post office <i>Oficiul poștal</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	4.0%	69.0%	21.1%	11.9%	2.7%	2.6%	0.0%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	5.2%	63.9%	25.2%	28.3%	1.5%	0.0%	2.6%
	Own-account farmer <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	9.5%	60.5%	28.6%	17.4%	1.1%	0.0%	0.0%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	5.3%	59.1%	20.6%	30.1%	2.5%	0.0%	0.0%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	5.7%	77.4%	22.5%	22.2%	1.3%	0.0%	0.7%
	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	5.2%	67.9%	22.6%	22.6%	2.1%	0.7%	1.0%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	25,001–50,000 MDL	6.2%	70.1%	24.6%	15.9%	2.2%	1.0%	0.0%
	50,001–100,000 MDL	7.8%	76.5%	20.0%	12.4%	0.0%	0.0%	0.0%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	0.0%	100.0%	27.5%	13.7%	0.0%	0.0%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	7.3%	69.3%	26.3%	20.4%	0.0%	0.0%	0.0%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	5.1%	66.1%	21.1%	15.7%	2.0%	1.9%	0.0%
	Income from agricultural production <i>Venit din producția agricolă</i>	6.9%	67.2%	28.0%	24.1%	1.9%	0.0%	1.9%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	5.2%	76.6%	20.5%	23.3%	1.2%	0.0%	0.7%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	7.1%	54.0%	33.6%	18.6%	2.8%	0.0%	0.0%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	6.5%	68.7%	18.5%	15.0%	2.6%	1.3%	0.4%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	4.1%	70.5%	27.3%	24.1%	1.5%	0.2%	0.4%
	Mix of self-cultivation and lease <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	13.2%	65.8%	15.4%	15.0%	0.0%	0.0%	4.1%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	0.0%	66.5%	52.7%	48.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	10.9%	71.2%	0.0%	17.9%	0.0%	0.0%	0.0%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	5.3%	70.8%	21.6%	18.7%	1.6%	0.3%	0.5%
	Russian / <i>Rusă</i>	8.8%	57.4%	36.9%	35.0%	2.9%	3.4%	1.8%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	5.8%	70.2%	30.8%	30.8%	2.4%	1.0%	0.0%
	Central / <i>Centru</i>	4.9%	71.5%	20.0%	11.7%	1.5%	0.5%	1.1%
	South / <i>Sud</i>	6.9%	63.7%	15.5%	18.3%	1.1%	0.5%	0.9%

Table A.24. Utilization of health care services
Tabelul A.24. Utilizarea serviciilor de asistență medicală

		Never <i>Niciodată</i>	1–2 times per year <i>ori pe an</i>	3–5 times per year <i>ori pe an</i>	6–10 times per year <i>ori pe an</i>	More than 10 times per year <i>Mai mult de 10 ori pe an</i>
Total		14.7%	41.0%	18.9%	10.7%	14.7%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	20.7%	40.8%	17.9%	7.5%	13.1%
	35–44 years / <i>ani</i>	16.3%	33.9%	19.7%	14.7%	15.4%
	45–54 years / <i>ani</i>	16.4%	48.4%	17.3%	8.7%	9.2%
	55–64 years / <i>ani</i>	11.5%	40.5%	19.9%	12.3%	15.9%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	13.0%	37.7%	19.3%	10.6%	19.5%
Sex	Male / <i>Masculin</i>	16.6%	39.9%	18.9%	11.0%	13.6%
Gen	Female / <i>Feminin</i>	13.6%	41.7%	18.8%	10.5%	15.4%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	14.9%	42.6%	18.4%	9.4%	14.7%
	Secondary / <i>Medii</i>	14.1%	40.6%	20.3%	10.8%	14.2%
	Higher / <i>Superioare</i>	16.0%	39.6%	16.2%	12.3%	16.0%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / <i>Locuiește singur</i>	11.7%	50.6%	15.6%	7.0%	15.1%
	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	15.8%	40.0%	17.9%	11.3%	15.0%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	14.3%	38.4%	22.1%	11.2%	14.0%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	12.3%	49.2%	16.8%	6.0%	15.7%
	Two / <i>Două persoane</i>	11.7%	44.1%	16.7%	11.8%	15.7%
	Three / <i>Trei persoane</i>	17.2%	35.3%	19.7%	11.4%	16.4%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	16.4%	38.7%	20.4%	11.1%	13.4%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	16.2%	43.8%	16.3%	10.8%	12.8%
	One / <i>O persoană</i>	12.7%	44.6%	18.2%	8.5%	15.9%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	14.5%	34.5%	22.7%	12.2%	16.1%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	13.0%	42.9%	18.7%	10.7%	14.7%
	One / <i>Un copil</i>	15.8%	40.6%	21.4%	9.7%	12.6%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	19.6%	35.1%	17.5%	11.4%	16.4%

		Never <i>Niciodată</i>	1–2 times per year <i>ori pe an</i>	3–5 times per year <i>ori pe an</i>	6–10 times per year <i>ori pe an</i>	More than 10 times per year <i>Mai mult de 10 ori pe an</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	17.5%	39.3%	20.4%	10.2%	12.6%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	17.9%	47.4%	11.8%	12.6%	10.3%
	Own-account farmer / <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	15.2%	38.9%	27.4%	7.8%	10.7%
	Dependent (student, housewife) <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	16.7%	42.5%	11.1%	9.7%	20.0%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	11.5%	39.9%	19.8%	11.3%	17.4%
	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	15.8%	39.5%	20.4%	10.3%	14.0%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	25,001–50,000 MDL	12.1%	46.0%	15.4%	13.8%	12.6%
	50,001–100,000 MDL	15.6%	37.6%	15.6%	5.2%	26.1%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	0.0%	60.7%	12.2%	13.5%	13.6%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	14.2%	40.9%	16.9%	9.8%	18.3%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	16.3%	40.0%	22.4%	9.6%	11.7%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	19.7%	43.6%	15.6%	10.3%	10.7%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	11.6%	42.1%	19.7%	10.3%	16.3%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	13.6%	33.8%	9.7%	16.8%	26.1%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	15.3%	44.3%	15.8%	8.9%	15.7%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	14.7%	41.0%	18.5%	12.7%	13.1%
	Mix of self-cultivation and lease <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	15.9%	34.5%	20.1%	11.6%	17.8%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	1.6%	37.9%	40.4%	0.0%	20.2%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	22.7%	14.6%	35.9%	12.1%	14.6%
	Romanian / <i>Română</i>	14.0%	40.1%	18.8%	11.0%	16.1%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	20.1%	48.1%	19.8%	8.3%	3.8%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	17.3%	39.1%	20.1%	10.5%	13.1%
	Central / <i>Centru</i>	12.5%	42.4%	16.5%	10.5%	18.1%
	South / <i>Sud</i>	14.3%	41.9%	21.2%	11.2%	11.4%

Table A.25. Out-of-pocket expenditure on health care
 Tabelul A.25. Cheltuielile din buzunarul propriu pentru asistență medicală

		Nothing <i>Nimic</i>	Up to / <i>Până la</i> 200 MDL	201–500 MDL	501–1,000 MDL	More than/ <i>Mai mult de</i> 1,000 MDL	Do not know <i>Nu știu</i>
Total		7.6%	4.5%	8.7%	13.6%	61.8%	3.8%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / <i>ani</i>	10.6%	4.6%	11.9%	13.0%	57.7%	2.2%
	35–44 years / <i>ani</i>	10.6%	6.8%	7.5%	12.8%	58.5%	3.9%
	45–54 years / <i>ani</i>	10.1%	6.5%	7.1%	14.2%	57.5%	4.5%
	55–64 years / <i>ani</i>	6.4%	3.3%	9.1%	12.6%	65.0%	3.6%
	65 years or above / <i>ani sau mai mult</i>	3.4%	2.9%	8.6%	15.1%	66.0%	4.0%
Sex	Male / <i>Masculin</i>	13.0%	5.8%	9.8%	11.1%	55.2%	5.1%
Gen	Female / <i>Feminin</i>	4.2%	3.8%	8.1%	15.2%	65.9%	2.9%
Education level <i>Studii</i>	Primary / <i>Primare</i>	5.6%	2.1%	10.0%	14.2%	65.2%	2.8%
	Secondary / <i>Medii</i>	8.4%	5.6%	8.3%	13.5%	59.9%	4.2%
	Higher / <i>Superioare</i>	8.4%	5.7%	7.6%	13.2%	61.2%	4.0%
	Single person / <i>Locuiește singur</i>	8.2%	2.2%	14.5%	16.4%	57.6%	1.1%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / <i>Familie nucleară</i>	8.8%	4.7%	8.2%	13.8%	60.6%	3.9%
	Extended family / <i>Familie extinsă</i>	5.1%	5.3%	7.0%	12.0%	65.9%	4.7%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / <i>O persoană</i>	8.5%	2.5%	13.6%	15.4%	58.8%	1.2%
	Two / <i>Două persoane</i>	5.4%	4.9%	9.0%	17.1%	58.8%	4.8%
	Three / <i>Trei persoane</i>	7.3%	4.0%	11.5%	15.0%	56.9%	5.2%
	Four or more / <i>Patru persoane sau mai mult</i>	8.6%	5.1%	6.4%	10.8%	65.8%	3.4%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici o persoană</i>	11.3%	4.6%	9.2%	13.7%	58.5%	2.7%
	One / <i>O persoană</i>	5.5%	4.5%	8.0%	16.0%	61.1%	4.9%
	Two or more / <i>Două persoane sau mai mult</i>	4.4%	4.5%	8.7%	11.6%	66.6%	4.2%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / <i>Nici un copil</i>	7.3%	4.4%	9.7%	14.1%	60.2%	4.2%
	One / <i>Un copil</i>	6.9%	6.4%	7.6%	15.9%	59.4%	3.8%
	Two or more / <i>Doi copii sau mai mult</i>	8.9%	3.5%	6.3%	10.1%	69.1%	2.1%

		Nothing <i>Nimic</i>	Up to / <i>Pînă la</i> 200 MDL	201–500 MDL	501–1,000 MDL	More than/ <i>Mai mult de</i> 1,000 MDL	Do not know <i>Nu știu</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	6.8%	6.3%	8.2%	17.1%	57.8%	3.8%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	13.8%	6.5%	7.6%	14.3%	53.3%	4.5%
	Own-account farmer / <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	13.7%	4.8%	7.1%	9.3%	60.0%	5.2%
	Dependent (student, housewife) / <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	10.3%	5.6%	10.6%	17.4%	55.0%	1.1%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	3.0%	2.6%	9.5%	12.2%	69.2%	3.6%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Pînă la</i> 25,000 MDL	7.5%	4.1%	9.4%	13.6%	62.2%	3.2%
	25,001–50,000 MDL	8.2%	6.0%	8.1%	13.9%	60.9%	3.0%
	50,001–100,000 MDL	6.3%	5.6%	2.8%	28.5%	56.7%	0.0%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	7.7%	0.0%	0.0%	0.0%	73.4%	18.9%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	7.5%	5.0%	9.6%	8.8%	61.3%	7.8%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	6.4%	6.1%	9.2%	14.9%	59.1%	4.3%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	19.4%	3.7%	5.3%	12.5%	57.2%	1.9%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	2.9%	2.5%	9.8%	13.5%	67.4%	3.8%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	8.3%	10.8%	9.0%	12.5%	53.7%	5.8%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	9.5%	4.9%	7.4%	12.1%	61.9%	4.4%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	7.1%	4.3%	10.1%	13.9%	61.6%	3.1%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	3.3%	6.1%	9.1%	22.3%	59.1%	0.0%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	1.6%	2.8%	9.9%	17.7%	61.7%	6.3%
	Do not know or No answer / <i>NȘ sau NR</i>	8.7%	2.4%	0.0%	4.1%	72.6%	12.1%
	Romanian / <i>Română</i>	7.1%	4.2%	8.9%	13.0%	62.6%	4.2%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	10.9%	7.5%	7.1%	18.7%	55.8%	0.0%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	9.7%	3.3%	12.3%	18.1%	54.6%	2.1%
	Central / <i>Centru</i>	5.1%	4.8%	6.8%	12.2%	65.4%	5.6%
	South / <i>Sud</i>	8.5%	6.1%	6.2%	8.8%	67.3%	3.1%

Table A.26. Incidence of work-related accidents and diseases among family members in the last three years
Tabelul A.26. Incidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale în rândul membrilor familiei în ultimii trei ani

		Never <i>Niciodată</i>	1–2 times / ori	3–5 times / ori	6–10 times / ori	More than 10 times <i>Mai mult de 10 ori</i>
Total		68.2%	20.2%	7.6%	2.2%	1.8%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	62.3%	21.6%	7.9%	6.5%	1.7%
	35–44 years / ani	68.9%	14.3%	13.1%	2.5%	1.2%
	45–54 years / ani	68.2%	24.1%	6.4%	0.4%	0.9%
	55–64 years / ani	65.1%	23.0%	6.6%	2.6%	2.7%
	65 years or above / ani sau mai mult	75.0%	14.9%	7.3%	0.9%	1.9%
Sex	Male / Masculin	68.9%	22.1%	6.7%	1.7%	0.6%
Gen	Female / Feminin	67.8%	19.1%	8.1%	2.5%	2.5%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	70.5%	16.6%	8.1%	3.1%	1.8%
	Secondary / Medii	68.0%	20.7%	7.8%	1.8%	1.7%
	Higher / Superioare	65.3%	24.6%	6.4%	1.7%	2.0%
	Single person / Locuiește singur	74.6%	20.0%	3.9%	0.8%	0.8%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / Familie nucleară	67.7%	20.4%	8.6%	2.2%	1.1%
	Extended family / Familie extinsă	66.2%	20.1%	7.5%	2.8%	3.4%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / O persoană	73.4%	20.5%	4.3%	0.9%	0.9%
	Two / Două persoane	70.1%	18.3%	10.0%	0.8%	0.9%
	Three / Trei persoane	70.9%	21.6%	2.9%	2.1%	2.6%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	64.9%	20.9%	8.5%	3.4%	2.3%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	65.3%	22.7%	8.5%	2.6%	0.9%
	One / O persoană	70.5%	17.1%	7.9%	1.5%	3.0%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	70.0%	19.7%	6.3%	2.1%	1.8%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / Nici un copil	68.4%	19.8%	8.0%	1.8%	2.0%
	One / Un copil	65.3%	27.1%	6.8%	0.0%	0.8%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	69.9%	16.1%	6.8%	5.2%	1.9%

		Never <i>Niciodată</i>	1–2 times / ori	3–5 times / ori	6–10 times / ori	More than 10 times <i>Mai mult de 10 ori</i>
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	64.1%	23.9%	8.7%	2.9%	0.5%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	71.3%	16.3%	7.8%	2.3%	2.2%
	Own-account farmer / <i>Fermier; lucrez propriul pământ</i>	60.9%	25.6%	9.1%	1.9%	2.4%
	Dependent (student, housewife) / <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	70.2%	18.8%	5.7%	3.9%	1.3%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	71.0%	18.5%	6.9%	1.4%	2.2%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	69.1%	18.4%	8.5%	2.1%	1.8%
	25,001–50,000 MDL	70.2%	23.2%	4.8%	0.5%	1.2%
	50,001–100,000 MDL	59.9%	29.9%	7.8%	2.4%	0.0%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	19.9%	65.4%	7.4%	7.3%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	71.3%	14.9%	5.8%	4.5%	3.5%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	62.7%	24.1%	9.7%	2.5%	1.1%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	68.4%	21.4%	6.3%	2.7%	1.2%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	71.7%	17.7%	6.7%	1.6%	2.3%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	69.5%	17.2%	7.6%	3.0%	2.6%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	66.4%	22.3%	8.6%	1.5%	1.2%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	71.9%	18.0%	6.2%	2.0%	2.0%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	68.0%	15.7%	8.4%	4.0%	3.8%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	50.9%	35.4%	10.1%	3.6%	0.0%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	52.4%	20.7%	14.2%	9.3%	3.4%
	Romanian / <i>Română</i>	69.0%	19.3%	7.5%	2.3%	1.9%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	62.4%	27.3%	8.4%	1.0%	1.0%
	North / <i>Nord</i>	74.8%	16.4%	6.2%	1.5%	1.1%
	Central / <i>Centru</i>	63.6%	21.5%	9.9%	2.4%	2.6%
	South / <i>Sud</i>	65.7%	24.4%	5.7%	2.8%	1.5%

Table A.27. Distance to the nearest medical centre
Tabelul A.27. Distanța până la cel mai apropiat punct medical, policlinică, centru al medicilor de familie

		Up to / Până la un 1 km	1–5 km	5–7 km	7–10 km	More than / Mai mult de 10 km
Total		76.4%	19.7%	0.7%	0.3%	2.8%
Age Vîrsta	18–34 years / ani	77.1%	19.2%	1.0%	0.9%	1.9%
	35–44 years / ani	79.4%	18.3%	0.0%	0.0%	2.3%
	45–54 years / ani	81.3%	13.8%	1.1%	0.4%	3.4%
	55–64 years / ani	75.5%	20.3%	0.3%	0.0%	3.9%
	65 years or above / ani sau mai mult	70.8%	26.1%	1.0%	0.5%	1.6%
Sex Gen	Male / Masculin	74.7%	21.4%	0.6%	0.5%	2.8%
	Female / Feminin	77.4%	18.7%	0.8%	0.2%	2.9%
Education level Studii	Primary / Primare	73.7%	21.9%	0.7%	0.0%	3.7%
	Secondary / Medii	79.1%	18.0%	0.8%	0.0%	2.1%
	Higher / Superioare	73.9%	20.7%	0.6%	1.6%	3.2%
	Single person / Locuiește singur	73.3%	21.3%	0.8%	0.9%	3.7%
Household type Tipul gospodăriei	Nuclear family / Familie nucleară	78.5%	18.0%	0.5%	0.4%	2.6%
	Extended family / Familie extinsă	74.0%	22.2%	1.1%	0.0%	2.8%
Number of family members Numărul membrilor de familie	One / O persoană	72.7%	21.2%	0.9%	1.0%	4.2%
	Two / Două persoane	78.3%	17.7%	0.7%	0.4%	2.9%
	Three / Trei persoane	79.7%	16.4%	0.6%	0.0%	3.3%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	75.3%	21.5%	0.7%	0.2%	2.3%
Number of elderly Prezența vîrstnicilor în gospodărie	None / Nici o persoană	80.3%	15.0%	0.2%	0.5%	4.0%
	One / O persoană	76.3%	21.4%	0.9%	0.5%	0.9%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	71.4%	24.4%	1.2%	0.0%	2.9%
Number of children Prezența copiilor în gospodărie	None / Nici un copil	76.4%	19.3%	0.7%	0.4%	3.2%
	One / Un copil	79.4%	16.0%	1.6%	0.6%	2.4%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	73.9%	24.4%	0.0%	0.0%	1.7%

		Up to / Pînă la un 1 km	1–5 km	5–7 km	7–10 km	More than / Mai mult de 10 km
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / Angajat	78.0%	15.8%	0.5%	1.0%	4.7%
	Unemployed / Șomer	77.6%	20.9%	0.0%	0.0%	1.5%
	Own-account farmer / Fermier, lucrez propriul pămînt	78.2%	16.9%	0.7%	0.0%	4.3%
	Dependent (student, housewife) / Persoană întreținută (student, casnică)	79.1%	14.4%	3.2%	0.0%	3.3%
	Pensioner / Pensionar	73.8%	23.5%	0.6%	0.3%	1.8%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / Pînă la 25,000 MDL	75.3%	20.3%	0.9%	0.4%	3.2%
	25,001–50,000 MDL	75.4%	20.0%	0.0%	0.5%	4.1%
	50,001–100,000 MDL	90.8%	9.2%	0.0%	0.0%	0.0%
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	75.6%	24.4%	0.0%	0.0%	0.0%
	Do not know or No answer / Nș sau NR	78.8%	19.8%	1.4%	0.0%	0.0%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / Venit din salariu	77.8%	17.4%	0.4%	0.7%	3.7%
	Income from agricultural production / Venit din producția agricolă	83.0%	13.8%	1.4%	0.0%	1.7%
	Pension, benefits / Pensie, alocații	71.7%	24.7%	0.8%	0.3%	2.5%
	Other incomes / Alte venituri	79.7%	16.5%	0.0%	0.0%	3.8%
	Self-cultivation / Prelucrare personală	78.1%	19.3%	1.0%	0.0%	1.7%
Status of land <i>Statutul terenului de pămînt</i>	Lease for farming / Dă în arendă	75.1%	19.9%	0.7%	0.5%	3.7%
	Mix of self-cultivation and lease / O parte prelucrare, iar o parte o dă în arendă	68.1%	28.8%	0.0%	1.4%	1.7%
	Fallow / Pîrloagă	86.8%	9.6%	0.0%	0.0%	3.6%
	Do not know or No answer / Nș sau NR	80.0%	15.6%	0.0%	0.0%	4.4%
	Romanian / Română	76.2%	20.0%	0.7%	0.4%	2.8%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / Rusă	78.0%	18.1%	1.0%	0.0%	2.9%
Region <i>Zona</i>	North / Nord	77.5%	19.7%	1.2%	0.2%	1.5%
	Central / Centru	80.4%	17.4%	0.2%	0.3%	1.7%
	South / Sud	67.1%	24.2%	0.9%	0.5%	7.2%

Table A.28. Distance to the nearest hospital
Tabelul A.28. Distanța până la cel mai apropiat spital

		Up to/Pînă la un 1 km	1–5 km	5–7 km	7–10 km	More than/ Mai mult de 10 km
Total		10.3%	8.8%	4.0%	7.3%	69.7%
Age Vîrsta	18–34 years / ani	12.7%	10.1%	7.4%	9.8%	60.1%
	35–44 years / ani	13.8%	12.0%	2.4%	6.8%	65.0%
	45–54 years / ani	15.4%	7.7%	2.4%	6.7%	67.9%
	55–64 years / ani	7.7%	10.8%	4.9%	5.0%	71.6%
	65 years or above / ani sau mai mult	5.5%	5.0%	3.5%	9.4%	76.5%
Sex	Male / Masculin	8.6%	7.8%	3.7%	6.7%	73.4%
Gen	Female / Feminin	11.4%	9.4%	4.2%	7.6%	67.4%
Education level Studii	Primary / Primare	8.6%	7.8%	5.2%	6.1%	72.3%
	Secondary / Medii	14.2%	9.7%	3.2%	8.1%	64.8%
	Higher / Superioare	3.7%	7.9%	4.3%	7.1%	77.0%
	Single person / Locuiește singur	7.7%	3.4%	4.4%	10.0%	74.3%
Household type Tipul gospodăriei	Nuclear family / Familie nucleară	11.0%	8.4%	3.8%	7.0%	69.8%
	Extended family / Familie extinsă	10.3%	11.8%	4.2%	6.5%	67.2%
	One / O persoană	7.8%	3.9%	4.2%	10.5%	73.6%
Number of family members	Two / Două persoane	8.4%	7.5%	3.6%	5.3%	75.3%
Numărul membrilor de familie	Three / Trei persoane	11.8%	6.3%	8.2%	11.1%	62.6%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	11.6%	11.6%	3.0%	6.4%	67.5%
	None / Nici o persoană	14.2%	7.5%	4.5%	6.5%	67.3%
Number of elderly Prezența vîrstnicilor în gospodărie	One / O persoană	9.1%	8.6%	3.9%	11.2%	67.2%
Number of children Prezența copiilor în gospodărie	Two or more / Două persoane sau mai mult	6.4%	10.4%	3.5%	5.1%	74.6%
	None / Nici un copil	8.7%	7.9%	4.3%	7.0%	72.1%
	One / Un copil	15.7%	9.5%	4.8%	8.2%	61.8%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	11.6%	11.1%	2.3%	7.3%	67.8%

		Up to / Pînă la un 1 km	1–5 km	5–7 km	7–10 km	More than / Mai mult de 10 km
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / Angajat	12.1%	6.5%	5.4%	13.1%	62.9%
	Unemployed / Șomer	12.2%	11.7%	2.1%	4.2%	69.8%
	Own-account farmer / Fermier, lucrez propriul pămînt	19.1%	9.9%	3.2%	4.1%	63.8%
	Dependent (student, housewife) / Persoană întreținută (student, casnică)	8.9%	12.6%	6.5%	6.1%	65.9%
	Pensioner / Pensionar	6.2%	7.5%	3.7%	6.8%	75.8%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / Pînă la 25,000 MDL	10.7%	9.1%	4.1%	5.9%	70.1%
	25,001–50,000 MDL	7.3%	8.2%	3.5%	8.8%	72.3%
	50,001–100,000 MDL	8.6%	9.7%	9.5%	5.8%	66.4%
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	16.9%	15.8%	0.0%	26.3%	41.1%
	Do not know or No answer / NȘ sau NR	12.7%	5.3%	2.8%	11.1%	68.1%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / Venit din salariu	11.5%	8.4%	6.3%	8.7%	65.0%
	Income from agricultural production / Venit din producția agricolă	14.0%	10.2%	2.7%	7.3%	65.9%
	Pension, benefits / Pensie, alocații	7.0%	8.2%	3.8%	7.5%	73.5%
	Other incomes / Alte venituri	14.2%	9.7%		1.1%	75.0%
	Self-cultivation / Prelucrare personală	13.7%	10.1%	4.0%	5.6%	66.6%
Status of land <i>Statutul terenului de pămînt</i>	Lease for farming / Dă în arendă	7.7%	7.3%	4.3%	7.3%	73.4%
	Mix of self-cultivation and lease / O parte prelucrare, iar o parte o dă în arendă	8.0%	6.7%	0.0%	8.1%	77.1%
	Fallow / Pîrloagă	5.2%	16.1%	10.7%	21.9%	46.2%
	Do not know or No answer / NȘ sau NR	23.5%	10.0%	0.0%	6.4%	60.0%
	Romanian / Română	10.0%	9.0%	4.1%	6.6%	70.3%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / Rusă	12.7%	7.1%	3.4%	12.1%	64.7%
	North / Nord	8.0%	6.4%	5.0%	11.4%	69.1%
	Central / Centru	11.6%	10.2%	3.9%	5.7%	68.6%
	South / Sud	11.8%	9.9%	2.7%	3.2%	72.4%

Table A.29. State assistance or subsidies received during the last three years
Tabelul A.29. Ajutor sau subvenții din partea statului primite în ultimii trei ani

		Yes / Da	No / Nu
Total		0.5%	99.5%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	2.4%	97.6%
	35–44 years / ani	1.3%	98.7%
	45–54 years / ani	0.0%	100.0%
	55–64 years / ani	0.0%	100.0%
	65 years or above / ani sau mai mult	0.0%	100.0%
Sex <i>Gen</i>	Male / Masculin	0.2%	99.8%
	Female / Feminin	0.6%	99.4%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	0.3%	99.7%
	Secondary / Medii	0.2%	99.8%
	Higher / Superioare	1.3%	98.7%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / Locuiește singur	0.0%	100.0%
	Nuclear family / Familie nucleară	0.8%	99.2%
	Extended family / Familie extinsă	0.0%	100.0%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / O persoană	0.0%	100.0%
	Two / Două persoane	0.0%	100.0%
	Three / Trei persoane	1.0%	99.0%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	0.7%	99.3%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	1.1%	98.9%
	One / O persoană	0.0%	100.0%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	0.0%	100.0%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / Nici un copil	0.2%	99.8%
	One / Un copil	0.0%	100.0%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	1.7%	98.3%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / Angajat	1.3%	98.7%
	Unemployed / Șomer	0.0%	100.0%
	Own-account farmer / Fermier, lucrez propriul pămînt	0.7%	99.3%
	Dependent (student, housewife) / Persoană întreținută (student, casnică)	0.9%	99.1%
	Pensioner / Pensionar	0.0%	100.0%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / Pînă la 25,000 MDL	0.0%	100.0%
	25,001–50,000 MDL	2.1%	97.9%
	50,001–100,000 MDL	0.0%	100.0%
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	0.0%	100.0%
	Do not know or No answer / NȘ sau NR	0.9%	99.1%

		Yes / Da	No / Nu
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	0.3%	99.7%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	1.9%	98.1%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	0.0%	100.0%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	0.0%	100.0%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	1.2%	98.8%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	0.0%	100.0%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	0.0%	100.0%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	0.0%	100.0%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	0.0%	100.0%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	0.3%	99.7%
	Russian / <i>Rusă</i>	1.5%	98.5%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	1.0%	99.0%
	Central / <i>Centru</i>	0.2%	99.8%
	South / <i>Sud</i>	0.0%	100.0%

Table A.30. Percentage of losses covered by state assistance or subsidies
Tabelul A.30. Procentul pierderilor acoperite de ajutorul sau subvențiile de stat

		100%	75%	50%	25%	0%	Do not know or No answer NȘ sau NR
Total		0.6%	2.6%	3.5%	12.6%	70.5%	10.1%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	2.1%	3.3%	3.0%	19.3%	63.3%	8.9%
	35–44 years / ani	1.5%	2.1%	5.1%	13.2%	69.9%	8.3%
	45–54 years / ani	0.9%	3.7%	2.7%	12.3%	74.2%	6.2%
	55–64 years / ani	0.0%	2.0%	4.6%	8.8%	73.9%	10.8%
	65 years or above / ani sau mai mult	0.0%	2.2%	2.5%	13.6%	67.1%	14.6%
Sex	Male / Masculin	1.4%	1.9%	3.2%	14.5%	68.1%	10.8%
Gen	Female / Feminin	0.1%	3.1%	3.7%	11.4%	72.0%	9.6%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	1.5%	4.3%	2.7%	11.9%	66.1%	13.5%
	Secondary / Medii	0.0%	1.9%	3.7%	13.1%	71.7%	9.6%
	Higher / Superioare	0.8%	1.8%	4.2%	12.6%	74.5%	6.1%
	Single person / Locuiește singur	0.0%	1.3%	4.0%	5.9%	76.6%	12.2%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Nuclear family / Familie nucleară	0.5%	2.8%	3.4%	13.8%	69.0%	10.5%
	Extended family / Familie extinsă	1.3%	2.9%	3.4%	13.6%	70.4%	8.4%
	One / O persoană	0.0%	1.5%	4.5%	5.9%	74.4%	13.7%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	Two / Două persoane	0.0%	3.0%	2.7%	13.0%	71.2%	10.1%
	Three / Trei persoane	0.0%	2.3%	3.8%	13.6%	68.9%	11.4%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	1.4%	2.8%	3.6%	13.9%	69.6%	8.6%
	None / Nici o persoană	0.6%	2.4%	3.5%	13.1%	72.6%	7.8%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	One / O persoană	0.6%	2.2%	3.9%	9.8%	71.0%	12.5%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	0.7%	3.3%	3.1%	14.2%	67.6%	11.0%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / Nici un copil	0.2%	2.6%	3.0%	12.3%	71.3%	10.6%
	One / Un copil	2.3%	0.6%	6.4%	14.5%	65.4%	10.7%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	0.8%	4.4%	2.8%	12.3%	72.1%	7.6%

		100%	75%	50%	25%	0%	Do not know or No answer NŞ sau NR
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / <i>Angajat</i>	0.5%	0.6%	3.2%	14.6%	73.7%	7.4%
	Unemployed / <i>Șomer</i>	1.8%	2.6%	3.0%	10.6%	73.6%	8.3%
	Own-account farmer / <i>Fermier, lucrez propriul pământ</i>	0.0%	6.2%	4.2%	10.7%	72.0%	7.0%
	Dependent (student, housewife) / <i>Persoană întreținută (student, casnică)</i>	2.5%	2.5%	5.7%	11.9%	67.2%	10.1%
	Pensioner / <i>Pensionar</i>	0.0%	2.6%	3.1%	13.1%	68.2%	13.0%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / <i>Până la</i> 25,000 MDL	0.6%	2.6%	3.2%	12.9%	70.8%	9.9%
	25,001–50,000 MDL	0.0%	1.5%	3.6%	10.9%	75.2%	8.9%
	50,001–100,000 MDL	0.0%	2.3%	6.2%	19.4%	64.8%	7.2%
	More than / <i>Mai mult de</i> 100,000 MDL	0.0%	0.0%	0.0%	25.4%	65.2%	9.3%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	2.4%	5.9%	5.0%	8.0%	63.8%	14.9%
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	0.4%	1.2%	2.7%	12.1%	75.0%	8.6%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	1.1%	3.8%	5.4%	10.1%	69.2%	10.4%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	0.0%	3.1%	3.1%	14.2%	67.1%	12.5%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	3.6%	3.0%	4.1%	11.9%	75.0%	2.4%
	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	0.8%	3.1%	3.5%	12.2%	72.4%	8.0%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	0.4%	2.3%	3.6%	12.2%	70.8%	10.6%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	0.0%	3.8%	6.0%	15.2%	68.6%	6.4%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	0.0%	0.0%	0.0%	20.7%	48.5%	30.8%
	Do not know or No answer / <i>NŞ sau NR</i>	4.4%	3.4%	0.0%	6.5%	77.0%	8.6%
	Romanian / <i>Română</i>	0.6%	2.6%	3.7%	12.9%	71.9%	8.3%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Russian / <i>Rusă</i>	1.0%	2.7%	1.7%	10.7%	60.5%	23.5%
	North / <i>Nord</i>	0.0%	2.3%	2.8%	15.0%	65.8%	14.1%
	Central / <i>Centru</i>	1.0%	2.6%	4.8%	12.4%	70.4%	8.7%
	South / <i>Sud</i>	1.0%	3.3%	2.4%	8.9%	78.7%	5.8%

Table A.31. Private insurance on land or harvest**Tabelul A.31. Asigurarea pământului sau producției agricole**

		Yes / Da	No / Nu
Total		4.4%	95.6%
Age <i>Vîrsta</i>	18–34 years / ani	10.1%	89.9%
	35–44 years / ani	1.8%	98.2%
	45–54 years / ani	6.1%	93.9%
	55–64 years / ani	3.6%	96.4%
	65 years or above / ani sau mai mult	1.8%	98.2%
Sex <i>Gen</i>	Male / Masculin	5.2%	94.8%
	Female / Feminin	4.0%	96.0%
Education level <i>Studii</i>	Primary / Primare	4.4%	95.6%
	Secondary / Medii	4.5%	95.5%
	Higher / Superioare	4.3%	95.7%
Household type <i>Tipul gospodăriei</i>	Single person / Locuiește singur	0.0%	100.0%
	Nuclear family / Familie nucleară	4.4%	95.6%
	Extended family / Familie extinsă	6.6%	93.4%
Number of family members <i>Numărul membrilor de familie</i>	One / O persoană	0.0%	100.0%
	Two / Două persoane	3.4%	96.6%
	Three / Trei persoane	0.9%	99.1%
	Four or more / Patru persoane sau mai mult	7.3%	92.7%
Number of elderly <i>Prezența vîrstnicilor în gospodărie</i>	None / Nici o persoană	5.2%	94.8%
	One / O persoană	3.8%	96.2%
	Two or more / Două persoane sau mai mult	4.0%	96.0%
Number of children <i>Prezența copiilor în gospodărie</i>	None / Nici un copil	4.2%	95.8%
	One / Un copil	1.8%	98.2%
	Two or more / Doi copii sau mai mult	7.4%	92.6%
Employment status <i>Ocupația</i>	Employed / Angajat	5.6%	94.4%
	Unemployed / Șomer	7.0%	93.0%
	Own-account farmer / Fermier, lucrez propriul pământ	6.7%	93.3%
	Dependent (student, housewife) / Persoană întreținută (student, casnică)	6.5%	93.5%
	Pensioner / Pensionar	1.7%	98.3%
Annual household income <i>Venitul anual al familiei</i>	Up to / Pînă la 25,000 MDL	3.9%	96.1%
	25,001–50,000 MDL	4.9%	95.1%
	50,001–100,000 MDL	4.0%	96.0%
	More than / Mai mult de 100,000 MDL	22.8%	77.2%
	Do not know or No answer / NȘ sau NR	4.5%	95.5%

		Yes / Da	No / Nu
Main sources of income <i>Principalele surse de venit</i>	Wages / <i>Venit din salariu</i>	5.3%	94.7%
	Income from agricultural production / <i>Venit din producția agricolă</i>	9.1%	90.9%
	Pension, benefits / <i>Pensie, alocații</i>	2.3%	97.7%
	Other incomes / <i>Alte venituri</i>	1.7%	98.3%
Status of land <i>Statutul terenului de pământ</i>	Self-cultivation / <i>Prelucrează personal</i>	9.8%	90.2%
	Lease for farming / <i>Dă în arendă</i>	0.0%	100.0%
	Mix of self-cultivation and lease / <i>O parte prelucrează, iar o parte o dă în arendă</i>	0.0%	100.0%
	Fallow / <i>Pîrloagă</i>	0.0%	100.0%
	Do not know or No answer / <i>Nș sau NR</i>	28.1%	71.9%
Language <i>Limba de comunicare</i>	Romanian / <i>Română</i>	4.7%	95.3%
	Russian / <i>Rusă</i>	2.5%	97.5%
Region <i>Zona</i>	North / <i>Nord</i>	3.5%	96.5%
	Central / <i>Centru</i>	6.0%	94.0%
	South / <i>Sud</i>	3.2%	96.8%

